

MUNGKAHING PROGRAMA SA PAGLINANG NG POSITIBONG SALOOBIN
NG MGA DALUBTURO AT MGA MAG-AARAL SA PAGGAMIT
NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN

Isang Tesis na
Iniharap sa
Kaguruan ng Paaralang Gradwado
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Bilang Bahagi ng Gawaing Itinakda para sa
Degring Dalubhasa sa Sining ng Edukasyon
Medyor sa Filipino

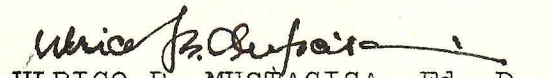
LOURDES CINCO ESPARES

Hulyo 1989

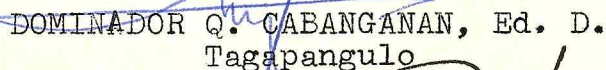
DAHON NG PAGPAPATIBAY

Itong tesis na pinamagatang, "MUNGKAHING PROGRAMA SA PAGLINANG NG POSITIBONG SALOOBIN NG MGA DALUBTURO AT MGA MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN", ginawa at ibinigay ni LOURDES C. ESPARES, pagkatapos na makapasa sa komprehensibong pagsusulit ay inatasang humarap sa isang Pasalitang Pagsusulit.

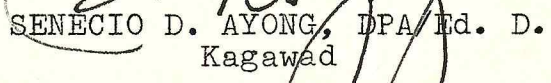
Hulyo 10, 1989
Petsa

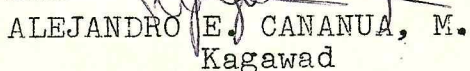

ULRICO B. MUSTACISA, Ed. D.
Tagapayo

Pinagtibay ng Lupon sa isang Pasalitang Pagsusulit
noong Hulyo 10, 1989 na may gradong PASADO.

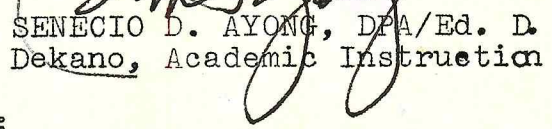

DOMINADOR Q. CABANGANAN, Ed. D.
Tagapangulo

SOLEDAD G. AGNER, Ph. D.
Kagawad

SENECIO D. AYONG, DPA/Ed. D.
Kagawad

ALEJANDRO E. CANANUA, M. Ed. MARILYN D. CARDOSO, MA. Ed.
Kagawad

Tinanggap at pinagtibay bilang bahagi ng pagtupad
ng mga kailangan para sa pagtamo ng degrading DALUBHASA SA
SINING NG EDUKASYON, Medyor sa FILIPINO.

SENECIO D. AYONG, DPA/Ed. D.
Dekano, Academic Instruction

Petsa ng Pasalitang Pagsusulit:

Hulyo 10, 1989

PAGKILALA

Ipinaaabot ng mananaliksik ang kanyang taos pusong pasasalamat at pagtanaw ng malaking utang na loob sa mga sumusunod:

Unang una, sa Samar State Polytechnic College sa pagbubukas ng Paaralang Gradwado upang mabigyan ng pagkakataon ang mga gurong makapag-aral nang walang bayad;

Kay G. Basilio S. Frincillo, Pangulo ng Samar State Polytechnic College, sa pagbibigay ng pahintulot sa mananaliksik na makapag-aral sa ilalim ng Study Grant Faculty Development Plan sa nasabing kolehiyo sa loob ng dalawang semestre;

Kay Dr. Dominador Q. Cabanganan, Pangalawang Pangulo ng Samar State Polytechnic College, sa kanyang pamamatnubay at paghihikayat na tapusin ng mananaliksik ang Pagkadalubhasa sa Sining ng Edukasyon sa Filipino;

Kay Dr. Ulrico B. Mustacisa, ang tagapayo ng mananaliksik, sa kanyang matiyaga at walang katapusang pagsusubaybay na maisagawa ang pag-aaral na ito;

Sa mga pinuno ng mga kolehiyong pambayan o pribado ng Catbalogan, Samar sa pagbibigay ng pahintulot sa mananaliksik na makapagmudmod ng mga talatanungan sa

kanilang mga dalubturo at mga mag-aaral;

Kina Dr. Soledad G. Agner, Alex E. Cananua, at Marilyn D. Cardoso sa kanilang di-matingkalang propesyonal na mungkahi, payo at tulong;

Kay Patricio Bañez, sa kanyang moral, pinansyal at ispirituwal na pagtulong;

Kay Perry Conge, Amie Mahinay at Nympha V. Cananua sa paghahanda ng manuscript;

Sa aking mga anak, sa kanilang walang atubiling kooperasyon at pagbibigay kasiglaan at lakas ng loob para maisulat ang aklat na ito;

Higit sa lahat, sa Dakilang Lumikha, sa walang kapantay na biyayang ipinagkaloob sa mananaliksik upang maisagawa ang pag-aaral na ito.

L. C. E.

PAGHAHANDOG

Buong Puso kong inihahandog
Pag-aaral na ito sa sumusunod
Nag-alay ng walang sawang tulong
Lahat ng pinag-utangang loob.
Mga magulang, kapatid, kamag-anak
Tagapayo, Panelist, Tagapagpahayag
Mga manugang, mga anak
Mga apong mahal ko sa lahat
Ancor, Nongnong at Joy
Nick, Jenny, Susan, Dick
Lileth, Tonett, Ethel, Lynlyn
Nagbigay moral support din
Mga apo'y dapat din banggitin
Marion, Marissa, Michail
Nathaniel, Niño, Neil
Analou, May-ann sino pang darating
Higit sa lahat sa Poong Maykapal
Sa kanyang walang salang patnubay
Damdami't, isipan kanyang nilinang
Upang makamtan itong tagumpay
Ang Lahat na ito'y aking inialay
Mga kaibigan, mga tagsubaybay
Sanay gawin bilang patnubay
Lalung lalo na mga mahal sa buhay.

DES

ABSTRAK

Sinikap ng pag-aaral na ito na siyasin ang mga baryabol pangguro at pangmag-aaral at buuin ang mungkahing programa sa paglinang ng positibong saloobin sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan. Gumamit ng instrumento na dalawang set ng talatanungan, tig-iisang set para sa mga dalubturo at para rin sa mga mag-aaral. Sa pag-uugnay ng kahandaan ng mga dalubturo sa kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan at sa pag-uugnay din ng mga saloobin ng mga mag-aaral sa mga katangiang personal nila, ang Pearson Product-Moment Coefficient of Correlation ay ginamit. Upang malaman kung may makabuluhang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ang T-test ay ginamit. Ang kinalabasan ng pag-aaral na ito ay may makabuluhang kaugnayan ang kahandaan ng mga dalubturo sa kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Walang makabuluhang kaugnayan ang mga saloobin ng mga mag-aaral sa mga katangiang personal nila. Walang makabuluhang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Basi sa pagsusuri at kinalabasan ng pag-aaral na ito ay nirerekomenda na higit mapataas ang uri ng kahandaan ng ating mga dalubturo. Iminumungkahi rin na suportahan ng mga administrador ng mga paaralang tersarya ang pagpapadala ng mga guro sa mga kapulungang pangwika at paghahanda/pagkakaroon ng mga aklat na angkop sa asignatura or kursong Agham Panlipunan.

TALAAN NG NILALAMAN

PAMAGAT NG PAHINA	i
DAHON NG PAGPAPATIBAY	ii
PAGKIKILALA	iii
PAGHAHANDOG	v
ABSTRAK NG TESIS	vi
TALAAN NG NILALAMAN	vii

<u>Kabanata</u>	<u>Pahina</u>
1. ANG SULIRANIN	1
Panimula	1
Paglalahad ng Suliranin	8
Paglalahad ng Hipotesis	10
Batayang Teyoritikal	10
Batayang Konseptuwal	14
Kahalagahan ng Pag-aaral	16
Saklaw at Delimitasyon ng Pag-aaral	18
Katuturan ng mga Tinalakay	19
2. MGA KAUGNAY NA LITERATURA AT MGA MAG-AARAL	23
Mga Literaturang Lokal	23
Mga Pag-aaral na Isinagawa dito sa Philipinas	36
Mga Literaturang Banyaga at mga Pag-aaral	42

TALAAN NG NILALAMAN
(Krtg.)

<u>Kabanata</u>	<u>Pahina</u>
Kaugnay na mga Literatura at mga Pag-aaral na Sinuri sa Kasalukuyang Pag-aaral	47
3. METODOLOHIYA	51
Ang Disenyo ng Pag-aaral	51
Ang Mga Kalahok	52
Ang Instrumentasyon	54
Ang Talatanungan	55
Pagpapatibay sa Talatanungan	55
Ang Paraan ng Paglikom ng mga Datos	56
Ang mga Baryabol	57
Pagsusuring Istatistikal	57
4. PAGLALAHAD, PAGSUSURI AT PAGPA- PAKAHULUGAN NG MGA DATOS	62
Kahandaan ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	62
Kadalasan sa Paggamit ng Wika (Filipino) ng mga Dalubturo	67
Karenasan sa Pagtuturo ng mga Dalubturo	69
Mga Dinaluhang Salingkurang Pagsasanay sa Filipino	72
Wikang Ginamit sa Pagsulat ng Mga Aklat o Sanggunian	74

TALAAN NG NILALAMAN
(Krtg.)

Kabanata

Pahina

Ang mga Saloobin ng mga Dalub- turo sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	75
Kaugnayan ng Antas ng Kahandaan ng mga Dalubturo at ng Kanilang Saloobin sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	87
Ang mga Katangiang Personal na Nakaaapekto sa mga Saloobin ng mga Mag-aaral	88
Ang mga Saloobin ng mga Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	90
Ang Pagkakaugnay ng mga Saloobin at mga Katangiang Personal ng mga Mag-aaral	99
Ang mga Saloobin ng mga Dalubturo at mga Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	101
Ang Wikang Inirekomendang Gamiting Panturo sa Agham Panlipunan ng mga Dalubturo at mga Mag-aaral . .	103
Ang Implikasyong Para sa Imple- mentasyon ng Patakarang Edukasyong Bilinggwal	104
Ang Mabubuong Programang Panlinang ng Positibong Saloobin sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan . . .	105
5. PANUKALANG PROGRAMA SA PAGLINANG NG POSITIBONG SALOOBIN NG MGA DALUBTURO AT MGA MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN	106
Panimula	106

TALAAN NG NILALAMAN
(Krtg.)

<u>Kabanata</u>	<u>Pahina</u>
Saklaw at mga Layunin	108
Mga Estratehiya, Gawain at Proyekto	108
Mga Mungkahing Salingkurang Pagsasanay Panlinang ng Positibong Saloobin ng mga Dalubturo ng Agham Panlipunan sa Antas Tersarya	112
Mga Paksang Talakayin, Layunin at Lawak ng Gawain	115
6. LAGOM, KONKLUSYON AT MGA REKOMENDASYON.	122
Lagom	122
Ang Kahandaan ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	126
Kadalasan sa Paggamit ng Filipino ng mga Dalubturo	127
Karanasan sa Pagtuturo ng mga Dalubturo	127
Mga Dinaluhang Salingkurang Pagsasanay o Seminar sa Filipino .	127
Mga Aklat o Sangguniang mga Aklat na Ginagamit sa Pagtuturo . .	128
Mga Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	129

TALAAN NG NILALAMAN
(Krtg.)

Kabanata

Pahina

Kaugnayan ng antas ng Kahandaan ng mga Dalubturo at ang Kanilang Saloobin sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	129
Ang mga Saloobin ng mga Mag-aaral Tungkol sa Pag- gamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	130
Kaugnayan ng mga Saloobin ng mga Mag-aaral sa mga Katangiang Personal na Nakaaapekto sa Kanilang Saloobin	131
Ang mga Saloobin ng mga Dalubturo at mga Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	131
Ang Wikang Inirekomendang Gamiting Panturo sa Agham Panlipunan ng mga Dalubturo at mga Mag-aaral	131
Ang Implikasyong Naidulot ng Pag-aaral sa Implementasyon ng Edukasyong Bilinggwal	132
Ang Programang Panlinang ng Positibong Saloobin sa Filipino Bilang Wikang Panturo sa Agham Panlipunan	132
Konklusyon	132
Mga Rekomendasyon	134

TALAAN NG NILALAMAN
(Krtg.)

<u>Kabanata</u>	<u>Pahina</u>
TALASANGGUNIAN	136
MGA APENDISIS	142
A. Kahilingan sa Pagpapatibay ng Suliranin	143
B. Kahilingan Para sa Pagtatakda ng Tagapayo	144
C. Kahilingan Para sa Pagsasagawa ng Pag-aaral	145
D. Pahintulot ng Direktor Rehiyunal para sa Pagsasagawa ng Pag-aaral	146
E. Liham Humihingi ng Pahintulot Magmudmod ng Talatanungan	147
F. Kahilingan Para sa Unang Pasalitang Pagtatanggol	148
G. Kahilingan Para sa Pagsasagawa ng "Dry Run"	149
H. Kahilingan ng mga Kasagutan ng mga Mag-aaral	150
I. Talatanungan para sa Mga Mag-aaral	151
J. Kahilingan ng mga Kasagutan ng mga Dalubturo	159
K. Talatanungan para sa Mga Dalubturo	160
L. Kautusang Tamtamang +skor ng mga Kahandaan at Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	171

TALAAN NG NILALAMAN
(Krtg.)

<u>Kabanata</u>	<u>Pahina</u>
M. Kautusang Tamtamang Iskor ng mga Kahandaan at Saloobin ng mga Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	170
N. Kautusan ng mga Saloobin ng mga Dalubturo at Mag-aaral ayon sa Limang Aspekto	171
O. Kahilingan para sa Huling Pasaliteng Pagtatanggol	172
P. Kautusang Pangkagawaran Blg. 25, s. 1974	173
Q. Kautusang Pangkagawaran Blg. 50, s. 1975	176
R. Kautusang Pangministri Blg. 22, s. 1978	179
S. Kautusang Pangkagawaran Blg. 54, s. 1987	182
T. Kautusang Pangkagawaran Blg. 84, s. 1988	186
KURIKULUM BITA	189
TALAAN NG MGA FIGURA AT TALAHANAYAN	199

KABANATA I

ANG SULIRANIN

Pasimula

Ang Pilipinas ay isa sa mga palinang pa lamang na mga bansa sa buong daigdig. Tunguhin ng bansang Pilipinas ang matamo ang pagsulong at kaunlaran na sa larangan ng agham at teknolohiya. Higit na makakamtan ang layuning ito kung ang Pilipinas ay may pakikipag-ugnayan sa internasyunal na pamayanan sa pamamagitan ng Wikang English na siya ang wika ng Agham at teknolohiya. Kailangan natin ang English sa pagtamo ng nasyunalismo.

Ngunit bago ang lahat, kailangan natin ang pambansang pagkakaisa at kapayapaan. Hindi rin magiging makabuluhan at makahulugan ang pagsulong sa agham at teknolohiya kung ang ating mga suliraning panloob tulad ng pagkakawatak-watak ng ating mga isipan, diwa at layunin ay hindi metutugunan ng mga naaangkop na panlunas. Kinakailangan natin ang isang midyum na magsisilbing pambuklod ng mga isipan, diwa at layunin. Ang midyum na ito ay ang wikang Filipino. Kailangang-kailangan natin ang Wikang Filipino para sa pambansang pagkakaisa kapayapaan at kaunlaran. Kailangan ang Filipino sa pagtatamo ng nasyunalismo. Ang nasyunalismo ay lubhang kailangan ng mga palinang pa lamang na mga bansa tulad ng Pilipinas.

Ang pagtuklas sa mga saloobin sa wika ay mabisa sapagkat dito nakasalalay ang pagkakaisa, pagkakaunawaan at pagmamahal sa bayan. Ganap na makatutulong labo na sa mga dalubturo at mga mag-aaral sa Agham Panlipunan ang paglinang sa mga saloobin sa wikang Filipino. Sa pagtuklas ng kanilang angking kakayahan ay madaling maigapang ng guro ang angkop na pamamaraan sa kanyang pagtuturo, madaling malaman ng guro kung hanggang saan ang abot ng kanilang kakayahan sa paggamit ng wika. Ang pagpapahalaga sa saloobin sa wikang Filipino ay nakadarama sa pagiging tunay na Pilipino.

Wala nang hihigit sa bisa ng wika bilang kasangkapan ng edukasyon at kultura ng isang bayan. Sa pamamagitan ng wika madaling maimulat sa isipan ng tao, mabilis na mapagyaman ang ating pag-iisip at pag-uugali, malilalang ang ating katutubong hilig at natutuhang pangkasanayan. Sa antas ng karunungan sa wika at kadalubhasang paggamit nito sa lalong malawak na kaalaman ay nasasalig ang ating pag-unlad. Ang wika ay siya ring tulay at daluyan ng anumang maitutulong sa madlang kagalingan ng bansa.

Ang kaalaman at kadalubhasaan sa wika ay matibay na salig ng pagkakaisa sapagkat ang kakayahang umunawa at maunawaang lahat ng nabibilang sa kanyang kultura ay siyang mag-aakay sa pakikipagtulungan at pagdadamay sa pambansang layunin. Ito ay nagbibigay rin ng tunay

na diwa tungo sa simulaing demokrasya.

Ang Filipino ay isang wikang buhay. Ito ay daynamik at nagbabago. Ang pagbabago ng wikang Filipino ay dahil na rin sa pagbabago ng mga gumagamit nito ... mga pagbabago sa mga katangiang sosyal, kultural at pangangailangang pangkomunikasyon. Kung kaya't mahalagang maunawaan ng mga tagagamit ng wikang Filipino tulad ng mga dalubturo, edukador at mga estudyante, ang kakanyahan at ang mga kayarian ng wikang ito, at nang higit nilang magustuhan at magamit ito bilang instrumentong pangkomunikasyon sa pamayanan, at sa mga paaralan at sa mga tanggapang pampamahalaan.

Bunga sa mga itinatakhang pagbabago ng Filipino bilang wikang panturo, nagkaroon ng masidhing hamon sa mga dalubturo, mga estudyante at mga tagapagtaguyod. nito na patunayan na kaya ng wikang ito na nararating na ang estadong kinaroroonan ngayon ng English tulad ng intelektwalisasyon sa iba't ibang disiplina maging siyensiya at teknolohiya.¹

Sa ganitong hamon, anu-ano ang magagawa ng mga dalubturo upang mapataas ang antas o uri ng wikang Pilipino, mapalawak ang talasalitaan ng mga mag-aaral sa mga teknolohiya na magagamit sa ibang aralin tulad

¹Pampilo D. Catacataca, "Pag-aasimila sa mga Salitang Hiram", Seminar sa Bagong Ortograpiyang Filipino, Philippine Normal College, Agosto 24-25, 1988

ng Agham Panlipunan, Edukasyong Pagpapahalaga, Sining, Musika, Edukasyong Pampalakas ng Katawan at iba pa, masanay ang mga ito sa makahulugang pagpapahayag at pagbibigay ng angkop na reaksiyon sa mga pang-araw-araw na balita o pangyayari sa loob at labas ng bansa.²

Sa kasalukuyang panahon maraming pagbabago ang nagaganap sa larangan ng edukasyon. Isa sa mga pagbabagong ito ay ang paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa ilang asignaturang ginagamit noon ng English. Nasanay na ang mga gurong gumamit nito sa kani-kanilang pagtuturo at ang mga mag-aaral naman ay nakagagamit din sa kanilang mga liksyon at sa pakikipag-talastasan sa anyong pasulat at pasalita.

Dahil sa sapilitang pagsasakatuparan ng patakaran ng Edukasyong Bilinggwal, batay sa Kautusang Pangkagawaran Blg. 25, s. 1974, hindi maiwasan ng mga dalubturo at mga mag-aaral, sa kaligirang pangalawang wika; gamitin ang Filipino bilang wikang panturo sa Araling Panlipunan, Edukasyon sa Wastong Pag-uugali, Edukasyong Pangkatawan. Ang English ay mananatiling panturo sa Agham at Mati-

²Lydia B. Liwanag, "Ang Paggamit ng Filipino Bilang Wikang Panturo Tungo sa Intelekwalisasyon", Pambansang Seminar, Philippine Normal College, Setyembre 7-9, 1988.

matika.³

Upang mabigyan ng lubos na suporta ang bilinggwal na edukasyon sa ating bansa, ipinalabas ng Kagawaran ng Edukasyon at Kultura, ang Kautusang Pangkagawarang Blg. 50, s. 1975 na nagsasaad ng sapilitang paggamit ng Filipino sa limang asignaturang nabanggit sa itaas hanggang sa antas tersarya.⁴

Sumunod ang kautusang Pangministri Blg. 22, s. 1978, na sapilitang pagkuha ng anim na yunit sa Filipino sa lahat ng kurikulum sa kolehiyo.⁵

Kamakailan lamang, ang Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports, ay nagpalabas ng Kautusang Pangkagawarang Blg. 54, s. 1987 na nagsasaad ng "Mga Alituntunin sa Pagsasakatuparan ng mga Patakarang Edukasyong Bilinggwal 1987."⁶

³Kautusang Pangkagawaran Blg. 25, s. 1974 "Mga Panuntunan sa Pagpapatupad ng Patakarang Edukasyong Bilinggwal", Kagawaran ng Edukasyon at Kultura.

⁴Kautusang Pangkagawarang Blg. 50, s. 1975, "Supplemental Implementing Guidelines on the Policy on Bilingual Instruction at Tertiary Institution, Kagawaran ng Edukasyon at Kultura.

⁵Kautusang Pangministri Blg. 22, s. 1978, "Filipino as Curricular Requirement in the Tertiary Level", Ministri ng Edukasyon at Kultura.

⁶Kautusang Pangkagawarang Blg. 54, s. 1987, "Mga Alituntunin sa Pagsasakatuparan ng mga Patakarang Edukasyong Bilinggwal 1987", Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports.

Ang pinakabago ay ang Kautusang Pangkagawarang Blg. 84, s. 1988, na pinamagatang, "Paggamit ng Wikang Filipino sa mga opisyal na Transaksyon, Komunikasyon at Korespondensya", ng Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports batay sa Executive Order 335 ng Pangulo ng Pilipinas na nilagdaan noong ika-25 ng Agosto, 1988.⁷

Ang mga nabanggit ng mga Kautusang Pangkagawaran at Pangministri ay nagpapatunay na kailangan ng bawat Filipino ang makiisa na sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa antas tersarya.

Ang wasto o positibong saloobin ay dapat mag-simula sa pinakamataas na kawani ng paaralan/kolehiyo, hanggang sa mga diyanitor, mga bantay at iba pa. Kung ano ang nakikita sa mga nakatatasa na mga opisyal at mga guro ng paaralan/kolehiyo ay siya ring gagayahin at gagawin ng mga mag-aaral. Dapat magtaglay nang mabuti o positibong saloobin sa pagsusunod, pagtatalima, pagpapahalaga, pagtutupad at pagpapalaganap ng mga Kautusang Pangkagawaran ng Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports, tungo sa ikauunlad ng Filipino bilang wikang panturo sa iba't ibang aralin lalung-lalo na ang sina-~~saklawang~~ ng Agham Panlipunan.

⁷Kautusang Pangkagawaran Blg. 84, s. 1988 "Paggamit ng Wikang Filipino sa mga Opisyal na Transaksyon, Komunikasyon at Korespondensya", Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports.

Ang Agham Panlipunan ay isa sa mga saklaw na aralin sa antes tersarya na nagbibigay ng kaalaman at batayang kasanayan sa larangan ng teknolohiya. Binibigyan ito ng malawak na pagkakataon sa pagpapaunlad ng mga batayang kakayahang pang-industriya at pang-kabuhayan, mga ugali at asal-lipunan sa pamamagitan ng iba't ibang karanasan matatagpuan sa pag-aaral.

May ilang guro ang ipinadala sa mga seminar upang madulutan ng sapat na kasanayan ngunit kung ano ang dahilan nang hindi paggamit ng Filipino sa mga aralin sinasaklawen ng Agham Panlipunan, ay hindi rin nababatid. Kasabay sa mga pagsasanay na ito ang paghahanda ng mga kagamitang pampagturo na gagamitin ngunit naihanda na ba ang mga mag-aaral at mga dalubturo? Ano kaya ang dahilan at mga saloobin nila tungkol sa paglipat ng Filipino sa Agham Panlipunan? Ang patakarang bilinggwal kaya ay lubusang ipinatutupad ngayon sa lahat ng paaralan/kolehiyo dito sa ating bayan/lalawigan?

Ito ang naging dahilan kung bakit naganyak at naisipang isagawa ang pag-aaral na ito ng mananaliksik. Nais alamin kung hanggang saan ang pagtutupad o pagtangkilik ng patakarang bilinggwal sa antas tersarya. Matagal nang nagkaroon ng marubdob na pagnanais na gumawa ang mananaliksik ng pag-aaral tungkol sa suliraning ito datapwa't hindi lamang siya nabibigyan

ng pagkakataon.

Kaya pagkatapos mapag-aralan nang masinsinan ang mga kahandaan at mga saloobin ng mga mag-aaral at mga dalubturo pati na ang mga pangangailangang natuklasan, nakapaghanda ang mananaliksik ng isang mungkahing programa Panlinang ng Positibong Saloobin sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan bilang lunas sa hinaharap na suliranin.

Paglalahad ng Suliranin

Sinikap pagutin ng porma ng ito ang sumusunod na mga katanungan:

1. Gaano kahanda ang mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan lalo na sa sumusunod na aspekto:

- 1.1 kwalipikasyong edukasyonal
- 1.2 kadalasan sa paggamit ng wika
- 1.3 karanasan sa pagtuturo
- 1.4 mga dinaluhang salingkurang pagsasabay sa Filipino at
- 1.5 mga aklat o sangguniang ginamit sa pagtuturo

2. Anu-ano ang mga saloobin ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

3. Mayroon bang kaugnayan ang antas ng kahandaan

ng mga dalubturo at ang kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

4. Anu-ano ang mga katangiang personal na nakaaapekto sa mga saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

5. Anu-ano ang mga saloobin ng mga mag-aaral tungkol sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

6. Mayroon bang kaugnayan ang mga saloobin ng mga mag-aaral at ang mga katangiang personal na umaapekto sa kanilang saloobin sa paggamit sa Filipino sa Agham Panlipunan?

7. Mayroon bang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga mag-aaral at mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

8. Alin sa dalawang wika, English o Filipino, ang inirerekomendang gamitin bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan ng mga dalubturo at mga mag-aaral?

9. Anong implikasyon sa implementasyon ng bagong patakarang Edukasyong Bilinggwal ang naidudulot ng pag-aaral na ito?

10. Anong programang panlinang ng positibong saloobin sa Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlinang ang mabubuo sa pag-aaral na ito?

Paglalahad ng Hipotesis

1. Walang makabuluhang kaugnayan ang antas ng kahandaan ng mga dalubturo at ang kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

2. Walang makabuluhang kaugnayan ang mga saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan at ang mga katangiang personal ng mga nasabing mag-aaral.

3. Walang makabuluhang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Batayang Teyoritikal

Ang implementasyon ng Patakarang Edukasyon Bilinggwal sa Pilipinas ay nasa ikadalawampu't limang taon na ngayon. Ang layunin ayon kay Gonzales,⁸ ay upang gawing permanenting bahagi na ng buhay Pilipino; ang bilinggwalismo at nang magkaroon ng magkahiwalay na larangan paggagamitan ang bawat wikang ito-- ang Filipino ay gamitin sa larangang panlipunan at kultura at ang Ingles ay gagamitin sa larangang pang-internasyunal na pakikipagtalastasan at pang-agham/siyensiya

⁸ Andrew Gonzales, "The Constitution and the Language of the Department of Education and Culture", Education Quarterly, October-December, 1974.

at teknolohiya. Nakikikinikinita na magiging bihasa rin sa paggamit ng dalawang wikang ito ang malikhaing maliliit na pangkat na bumubuo ng memoriya at sa gayon ay magkakaroon ng paglilipat-lipat ng kasanayang ito-- ang paggamit ng dalawang wikang ito. Higit na mapapabuti ang Ingles at napapalaganap naman ang Filipino.

Ayon kay Galdon,⁹ walang taong maaaring matuto ng isang wika o di kaya'y magiging isang bilinggwal hangga't hindi mapupukaw ang damdamin niya tungkol dito. Ang madaling pagpapalaganap ng bilinggwalismo sa Pilipinas ay nakasasalalay sa paglinang sa mabuting saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa wikang Filipino. Ayon kay Smith¹⁰ ang saloobin ay isa sa mga pinakamahalagang pansikolohiyang salik na makapaglarawan ng pagkakaiba ng tagumpay at kabiguan sa isang klase maging pangwika o panlipunan man. Naniniwala rin siya na ang mabuti o di mabuting saloobin ng estudyante ay nagpapadali o nagpapahirap sa isang klaseng pampangalawang wika.

Ang pag-aaral na ito ay ibinabatay rin sa teoriyang malaki ang ginagampanang tungkulin ng Agham

⁹Joseph Galdon, "Why Bilinggwal? Theory and Praxis in Philippine Bilinggualism", Philippine Bilinggwal, Quezon City, Phils: Ateneo de Manila University Press, 1977.

¹⁰Alfred Smith, "The Importance of Attitude in Foreign Language Learning", English Teaching Forum, 1975.

Panlipunan sa paglinang ng pang-unawa, pagpapahalaga, mga saloobin at mga kasanayan kailangan para magkaroon ng mabisa at mapagkatiwalaang mamamayan sa ating bansa.

Ayon kay Dapitan,¹¹ ang Filipino bilang isang wika ay kailangan kasangkapanin sa pagsulong ng kaunlaran ng bansa. Sa paggamit lamang nito maipapahayag ng tao ang kanyang kaisipan, damdamin at mithiin. Sa pagkilala lamang ng isang pambansang wika nagkakaroon ng isang matibay na bukod ng pagkakaisa ang mga mamamayan.

Ang makabagong palatuntunang panlipunan ay hango sa kasalukuyang kaalaman kumakatawan sa karanasan, kultura at paniniwala ng sangkatauhan.

Tayo'y may sariling kultura, mga gawi, kaugalian at kapamuhayan kaya't nararapat ituro ang ating kalinangan sa wikang sarili natin na hindi banyaga dahil sa hindi mapaghiwalay ang wika at kultura. Sa gayon makatarungan na gagamitin ang Filipino na wikang panturo sa Agham Panlipunan na sumasaklaw sa aktuwal na katotohanan sa buhay.¹²

Nakasalalay sa balikat ng mga dalubturo ng

¹¹Rose N. Dapitan, "Mga Isyu/Suliranin sa Pagtuturo ng Filipino", Seminar-Workshop on Bilingual Education in Tertiary Level, Tacloban City, Enero 21-22, 1988.

¹²Alejandrino Q. Perez, et al. "Mga Babasahin sa Bilingualismo" artikulong sinulat ni Direktor Ponciano Pineda ng Linagan ng mga Wika sa Pilipinas.

Agham Panlipunan sa antas tersarya ang pagpapatupad ng tungkuling ito sa pamamagitan ng pagbubukas ng landas tungo sa pagpapalaganap ng wikang Filipino, paggising ng pagkawili ng mga kabataan sa sariling atin at sa paglinang ng mga kabataan dalubhasa sa dalawang wika; Filipino para sa pambansang pagkakaisa at Ingles para sa komunikasyong pandaigdig.

Kinakailangan maragdagan ng mga naturang dalubturo ang kanilang kaalaman at kakayahan sa paggamit ng wikang Filipino at linangin ang positibong saloobin sa Filipino bilang wikang penturo sa Agham Panlipunan.

Upang matiyak ang pagpapatupad ng kanilang mahalagang tungkulin sa bayan at mamamayan tungkol sa Filipino ay nararapat sumunod sa mungkahing programang inihanda at dumelo sa salingkurang pagsasanay ihahanda ng mananaliksik.

Ipinakikita sa iskema sa pahina 14 ang batayang konseptuwal ng pag-aaral. Ang takaran ay naglalahad ng teoriyang hinggil sa mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral. Kinakailangang masiyasat ang mga saloobin ng kinauukulan sa pamamagitan ng isang palarawang palinang na pagsisiyasat upang masukat ang kalagayan ng Patakarang Edukasyon Bilinggwal sa antas tersarya.

Sa panggitnang bahagi ng iskema ay makikita ang mga pangguro at pangmag-aaral ng baryabol; kray-

P A M B A N S A N G P A G K A K A I S A

MABISA AT MAUNLAD NA PAGGAMIT NG WIKANG FILIPINO BILANG ISANG WIKANG PANTURO

ISANG MUNGKAHING PROGRAMANG PANLINANG NG MGA POSITIBONG SALOOBIN SA FILIPINO BILANG WIKANG PANTURO

MGA IMPLIKASYON SA KINALABASAN NG PAG-AARAL SA MABISANG PAGSASAKATUPARAN NG EDUKASYONG BILINGGUAL AT SA PAGBUO NG MUNGKAHING PROGRAMANG PANLINANG NG POSITIBONG SALOOBIN SA FILIPINO BILANG WIKANG PANTURO

Krayteryon Baryabol: Saloobin ng Dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan

Krayteryon Baryabol: Mga Saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan

Krayteryon Paryabol: Panlahat na Saloobin ukol sa Filipino bilang Wikang Panturo

Dalubturonang Baryet: Antas ng mga Guro sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Pang Mag-aaral na Baryet: Mga Personal ng Baryabol gaya ng:

Baryet: Kategoriya ng mga Kalahok.

Kualipikasyong Edukasyunal	Kadalasan sa paggamit ng wika	Karanasan sa pagtuturo	Mga Dinahuhang seminar o pagsasanay	Mga aklat na ginagamit
----------------------------	-------------------------------	------------------------	-------------------------------------	------------------------

Kasarian	Gulang	Kurso	Taon	Unang Wika
----------	--------	-------	------	------------

DALUBTURO	MAG-AARAL
-----------	-----------

ISANG PALARAWANG PALINANG NA PANANALIKSIK

PANGANGAILANGAN: Kailangan ang mga saloobin ng mga Dalubturo't mag-aaral hinggil sa paggamit ng Filipino Bilang Wikang Panturo sa Agham Panlipunan.

TEORYA UKOL SA PAGPAPAHALAGA O SALOOBIN: May mahalagang papel na ginagampanan ang saloobin ng mga Dalubturo't mag-aaral sa paggamit ng Filipino bilang panturo sa Agham Panlipunan

FIGYUR 1

Iskemang nagpapakita ng Teorya, mga konsepto, mga baryabol at inaasahang magiging kinalalabasan ng pag-aaral, isang teoritikal at konsentual na balanghayan

teryon baryabol at ang mga pumapailalim na mga baryet sa bawat kategoriya ng mga kalahok. Ang mga pangdalubtulong baryet ay ang mga sumusunod: kwalipikasyong edukasyunal, kadalasan sa paggamit ng wika, karanasan sa pagtuturo, mga dinaluhang selingkurang pagsasanay at mga aklat na ginamit sa pagtuturo. Ang pangmag-aaral na baryet ay ang mga personal na katangian gaya ng kasarian, gulang, kurso, taon at unang wikang ginamit. Ipinahayag ang bawat baryet sa Kabanata IV. Paitaas ng kuwadro ay ang implikasyong maaaring kinalabasan ng pag-aaral sa mabisang pagsasakatuparan ng edukasyong bilinggwal at sa pagbuo ng mungkahing programang panlinang ng positibong saloobin sa Filipino bilang wikang panturo. Bunga nito isang mungkahing programa ang maaaring matamo upang makamit ang isang mabisa o maunlad na paggamit ng wikang Filipino bilang wikang panturo.

Ang mga ito ay natupad pagkatapos masukat ang mga saloobin ng mga dalubturo at mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan, na may ginagampanang mahalagang papel sa magiging bunga ng pag-aaral na ito.

Sa kahuli-hulihan o sa pinakataluktok ng iskema, makikita ang pambansang tunguhin ng pagkakaisa na maaaring makamtan din ang kapayapaan at kaunlaran ng bansa.

Kahalagahan ng Pag-aaral

Malaki ang maitutulong sa pagpapaunlad at pagpapayaman sa paggamit ng Filipino sa mga paaralan ang pag-aaral na ito. Ang kinalabasan ng pag-aaral, Mungkahing Programa sa Paglinang ng Positibong Saloobin ng mga Mag-aaral at mga Dalubturo/Dalubguro ay magsisilbing pambukas o paalaala sa mga sumusunod:

Sa mga mag-aaral. Ang pag-aaral na ito ay magsisilbing tagapukaw-sigla sa kanilang tungkulin bilang mamamayan. Matututo silang magpahalaga sa mga sariling atin kung gagamitin ang Filipino bilang wikang panturo sa pagsasagot at sa pakikipagtalastasan sa kapwa. Mauunawaan nila ang ginagampanang papel ng wikang Filipino sa ating minimithing pagkakaisa tungo sa kaunlaran at pagkakaunawaan ng ating bansa. Mauunawaang mabuti ang itinuturo at dahil dito magkakaroon ng pagkawili sa pag-aaral ng Agham Panlipunan sa antas tersarya.

Sa mga guro. Lalong mahalaga para sa mga guro/dalubturo/dalubguro ang pag-aaral na ito, sapagkat ang Filipino ay madaling maunawaan ng mga mag-aaral. Ang kinalabasan ng pag-aaral na ito ay magiging batayan sa ikatatagumpay ng pagtuturo at pagkatutong sitwasyon. Mapapatunayan na mahalaga ang kinalabasan nito sa mga guro kung ang mga mag-aaral ay may negatibong saloobin

sa paggamit ng Filipino, maaaring malapatan ng lunas upang maging mabisa ang pagtuturo. Dito nagkakaroon ng pananaw ang mga guro sa mga pangangailangan ng kanilang mag-aaral na malaman ang wastong pamamaraan at mga kahalagahan lalong ikabubuti sa pagtuturo. Kung may positibong saloobin ang mga mag-aaral, maaari ring gamitin itong lunsaran upang lalong matuto ang mga mag-aaral sa Agham Panlipunan. Ang mungkahing programa ay maaaring makaragdag sa kanilang kasaysayan.

Sa mga tagapamahala ng mataas na edukasyon.

Lubhang mahalaga ang pag-aaral na ito sa mga tagapamahala sapagkat ang pagkakaroon ng kaalaman tungkol sa kasanayan sa wika ng mga mag-aaral at mga dalubturo at ang kanilang mga saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan; mapapadali ang pagbibigay nila ng suporta sa mga palatuntunang iminumungkahi ng mga dalubturo. Makatutulong din ito sa kanila sa pagbibigay katuwiran sa pagpapadala ng mga dalubturo/dalubguro sa mga idadaos na salingkurang pagsasanay tungkol sa pagpapatupad ng mga kautusang pangkagawaran ng edukasyong bilinggwal. Makapag-aambag din nang malaki sa pagbibigay ng sapat na mga aklat at iba pang babasahing Filipino na maaaring gamitin sa pagtuturo at pag-aaral ng Agham Panlipunan.

Sa mga tagaplano ng kurikulum. Ang bunga ng pananaliksik na ito ay maaari ring magamit bilang

karagdagang sanggunian para sa mga tagaplano ng kurikulum, sa kanilang paghahanda ng mga materyal sa antas pandalubhasaan at makabuo ng mga batayang aklat sa pagtuturo ng Agham Panlipunan sa Filipino lalung-lalo na sa mga lugal na di-Tagalog gaya ng mga dalubhasaan sa Samar.

Sa mga mananaliksik. Ang pag-aaral na ito ay magsisilbing pamukaw sigla rin para sa iba pang magkatulad na pag-aaral; kung nais malaman ang buong larawan ng mga saloobin ng mga mag-aaral at dalubguro sa antas tersarya tungkol sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Magbibigay din ito ng inspirasyon sa mga mananaliksik sa pag-aaral ng iba pang mga saloobin hinggil sa paggamit ng isang wika.

Saklaw at Delimitasyon ng Pag-aaral

Ang pag-aaral na ito ay nakatuon sa mungkahing programa sa paglinang ng positibong mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan sa antas tersarya, publiko at pribado sa mga kolehiyo at paaralan ng Samar State Polytechnic College (SSPC), Sacred Heart College (SHC), Samar College (SC), at Samar Regional School of Fisheries (SRSF) ng Catbalogan, Samar sa Taong Panuruang 1988-1989. Ang mga dalubturong kasangkot ay yaong nagtuturo ng Agham Panlipunan, sa nabanggit na mga Kolehiyo/

paaralan.

Nilimitahan din dito ang mga mag-aaral na kumukuha ng asignaturang Agham Panlipunan sa mga nabanggit ng mga paaralan/kolehiyo.

Katuturan ng mga Talakay

Upang maunawaan ang ilang mga katawagan, ang lahat ng mga ito ay binigyan ng katuturan ayon sa kahulugang talatinigan at gamit sa pag-aaral na ito.

Agham Panlipunan. Ito ay isang sangay ng agham na tumutukoy sa institusyon at tungkulin ng lipunan pantao at ang pakikisalamuha sa iba.¹³ Sa pag-aaral dito ito ay isang aralin/asignatura sa antas tersarya na may kaugnayang panlipunan gaya ng kasaysayan, sikolohiya at iba pa.

Antas tersarya. Ito ay tumutukoy sa kapantayang pandalubhasaan at pamantasan.

Bilinggwalismo. Ito ay pamaraang paggamit ng dalawang wika sa pagsasalita, pagbabasa, pagsulat at pag-unawa.¹⁴

¹³ Philip Bobcock, Gove and the Merriam Webster Editorial Staff, "Webster Third New International Dictionary of the English Language," (Springfield Massachusetts, USA: G and Merriam Co., 1976.

¹⁴ Jose A. Arrogante, Ang Bilinggwal na Pagtuturo, Isang Maikling Panayam, Kakayahan ng Pakikipagtalastasan (Pangkolehiyo) Manila: National Book Store, 1983.

Bilinggwal na edukasyon. Ang Filipino at ang Ingles ay hiwalay na gagamitin bilang wikang panturo at hiwalay ring asignatura sa wika sa lahat ng baitang at sa paaralang elementarya, sekundarya at tersarya upang matamo ang tungkulin ng bilinggwalismo.¹⁵

Daluhturo. Tumutukoy ito sa mga gurong humahawak at nagtuturo sa kolehiyo. Sila ay humahawak ng mga kursong Agham Panlipunan batay sa pag-aaral na ito.

Estudyante. Ito ang mga mag-aaral sa kolehiyo na kumukuha ng mga kurso sa Agham Panlipunan.

Filipino. Ang wikang pambansa sa Pilipinas na dapat gamitin wikang panturo sa ilang tiyak na aralin/asignaturang nasasaklawan ng Agham Panlipunan.

Pambansang wika. Ang wikang nagbibigay bisa sa pambansang pagkakaisa at pag-uunawa ng mga mamamayan. Ito ay tumutukoy sa wikang pambansang nasasalig sa Tagalog at sa iba't ibang wika ng Pilipinas na pinapasukan ng mga salitang likha ng karanasang pambansa ng mga Filipino at ng impluwensiyang pandaigdig.¹⁶

Pangalawang wika. Anumang wikang natutuhan

¹⁵Alfonso Q. Perez et. al., Mga Babasahin sa Bilinggwalismo, (Manila: Rex Book Store, 1977).

¹⁶Ponciano Pineda et. al., Balarila ng Komunikasyon, Unang Aklat, Manila: Manuel L. Quezon University, 1977.

matapos maging sanay sa katutubong wika.

Patakarang Edukasyong Bilinggwal. Ito ay tumutukoy sa hiwalay na paggamit ng wikang Filipino at English sa mga tiyak na asignatura.¹⁷

Unang wika. Ito ang wikang natutuhan ng isang bata nang magsimula siyang magsalita at karaniwan ang wika sa tahanan.¹⁸ Sa pag-aaral na ito ang tinutukoy na unang wika ay ang Waray.

Salingkurang pagsasanay. Ang instruksyong natanggap ng guro habang siya ay nanunungkulan upang mapabuti at mapaunlad ang kanyang mga gawain bilang isang guro.¹⁹

Saloobin. Tumutukoy sa kaalaman sa isang tanging paraan, halimbawa pag-ibig, pagkapoot, pag-asa o pangamba o sama ng loob sa tanging antas ng kasidhian.²⁰

Sapilitan. Ito ang panahon na pinipilit ang lahat na sumunod sa kautusang bilinggwal pagkatapos ng apat na taon paglilipat-gamit ng wikang Pilipino mula sa asignaturang Ingles na binanggit sa kautusang bilinggwal.

¹⁷Op. cit. Kautusang Pangkagawarang Blg. 25.

¹⁸Op. cit. Kautusang Pangkagawarang Blg. 22.

¹⁹Herman C. Gregorio, School Administration and Supervision, 3rd ed. Quezon City: R.P. Publishing Co., 1978.

²⁰Carter B. Good, Dictionary of Education, London: McGraw-Hill Company, 1959.

(Kautusang Pangkagawarang Blg. 25, s. 1974).

Wikang panturo. Ito ay nauukol sa wikang ginagamit, sa paaralan sa paghatid ng kaalaman. Sa pag-aaral na ito, ang Filipino ay wikang panturo sa Agham Panlipunan.

KABANATA II

MGA KAUGNAY NA LITERATURA AT MGA MAG-AARAL

Ang kabanatang ito ay tungkol sa mga sinuring literatura at mga pag-aaral na naisagawa dito sa Pilipinas at sa ibang bansa. Kasali na nito ang mga kautusang pangkagawaran, kautusang tagapagpaganap, talumpati, panayam at iba pang mga kasulatan.

Mga Literaturang Lokal

Sa Pilipinas, ang Filipino ay isa sa pinaka-kontrobersyal na isyu sa ating pahayagan, magasin at iba pang kasulatan. Sa di-inaasahang pagkakataon nagiging biktima ito ng pagkakagulo tungkol sa isyu ng wika. Ang mga isyung ito ay maaaring maging sagisag nang malubhang di-pagkakaunawaan ng mga tao at pagkakawalan ng tiwala sa isa't isa na maaaring makahadlang sa pagkatuto, paghahanap ng trabaho, pagpapahalagang pampulitiko at pagpapakilos sa lipunan.

Noong Agosto 25, ang Pangulong Corazon C. Aquino ay nagpapalabas ng Kautusang Tagapagpaganap Blg. 335, na nagsasaad na ang lahat ng mga tanggapan dito sa Pilipinas ay kailangang gumamit ng Filipino sa mga opisyal na transaksyon, komunikasyon at korespondensya

at ipinahayag:

Whereas, the intensified use of Filipino language in official transactions, communications and correspondence in government offices will hasten greater understanding and appreciation among the people of government programs, projects and activities, throughout the country, thereby serving as an instruments of unity and peace for national progress.²¹

Ginamit ang "intensified use of Filipino" na ang "intensified" ay nangangahulugan ng "pinasidhi", pinatindi" ang ibig sabihin, kung gumagamit na ng Filipino ang isang opisina dapat dagdagan o patindihin pa ang gamit nito. At kung hindi pa gumagamit kinakailangang magsagawa ng hakbang upang makapagsimula tungo sa hinahangad na direksyon, "use of Filipino in all...", bagay na nagpahiwatig na hindi kagyat o "immediate". Ang dapat isagawa agad ang mga hakbang na nilikha ng mga kondisyong nagbubunsod sa paggamit ng Filipino.

Ang kautusang ito ayon sa probisyon ng konstitusyon ay nagpapadali sa pag-unawa at pagpapahalaga ng mga programa ng pamahalaan, mga proyekto at mga gawain sa bansa, na magsisilbing instrumento ng pagkakaisa at kalayaan para sa pambansang kaunlaran.

²¹ Executive Order No. 335. Enjoining all Department/Bureau/Offices/Agencies/Instrumentalities of the Government to take such Steps as a Necessary for the Purpose of Using Filipino Language in Official Transactions, Communications and Correspondence, Malacañang, Manila, Agosto 25, 1988.

Naging maingat ang mga dalubhasa sa wika tungo sa sitwasyong ito para magkaroon ng pambansang pagkakakilanlan hindi lamang maaapektuhan ang ekonomiya at ang kaunlaran ng bansa. Kaya marami ang mga dalubhasang ito ang nag-siyasat tungkol sa pagplano ng wika at ang kinalabasan ay ang lubusang pagpairel ng Patakarang Edukasyong Bilinggwal.

Nasa yugto tayo ng kasaysayan ng masistemang edukasyon na magamit ang Filipino sa pakikipagtalastasan. Ang mabisang pagkatuto at pagtuturo ng wikang sariling atin ay nasasalalay lamang sa ating mga Pilipino. Nalilinig ang ating mga kakayahan kung sasamahan ng mga saloobin. Ang saloobin ay mahalagang sangkap ng pagkatuto. Totoo na sa silid-aralan ang paghahanap ng impormasyon, pagtatalima at pag-iisip ay mga gawaing kognitibo ngunit matatawag din mabisang sangkap ng pagkatuto.

Malaking pansin na ang ibinibigay sa kakayahang komunikatibo sa mga mag-aaral at sa mga dalubturo. Nag-simula ito sa elementarya, sekundarya at sa kasalukuyan sa tersarya. Ito ay isinagawa dahil maraming uri ng gawaing pakikipagtalastasan ang hinahanap ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa araw-araw na pakikisalamuha sa magulo at maunlad na daigdig. Kailangan ay mahusay na pagpapahayag ng nakikita, naiisip, nadarama at nasasalooob

upang manatili ang maganda, maayos at mabisang relasyon sa kapwa sa larangan ng mabisang komunikasyon sa Filipino.²²

Ang larangan ng Agham Panlipunan ay naghahamon sa mga dalubturo ng gamitin ang Filipino na wikang panturo. Nagpapaunlad ito ng kakayahang panlipunan at ang pag-iisip na kritikal. Makakaunawa ang mga dalubturo at mag-aaral sa kanilang kapwa at kapaligiran.

Matututo rin ng mga sumusunod: 1) Magpahalaga sa mga mabubuting bagay, tangkilikin at paunlarin ang mga ito, 2) Malaman ang masama at maghanap ng luno, 3) Makikilala ang pagkukulang at sisikapin mapaanlad at mapabuti ang sitwasyon.²³

Magiging kapakipakinabang ang mga mag-aaral sa helip na maging sagabal sa lipunan kung matuto sa mga nabanggit sa itaas. Kailangan lamang ang oryentasyon at mga pagsasanay para maging mabisa ang paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

²²Celedonia A. Palaña, "Iba't Ibang Pagdulong at Kalakaran sa Pagtuturo ng Gamiting Filipino", Seminar-Workshop on Bilingual Education in Tertiary Level, Tacloban City, January 21-22, 1988.

²³Violeta Merin Alcocilja, "The Bilingual Approach in the Teaching of Social Science", Seminar-Workshop on Bilingual Education in Tertiary Level, Tacloban City, Enero 21-22, 1988.

Ayon kay Pineda, Direktor ng Linangan ng mga Wika sa Pilipinas, ang kanyang mga mag-aaral sa linggwistiks ay willing-wili pang gumamit ng Filipino sa pagpapahayag kahit na 99.9% ng mga sangguniang aklat na ginagamit nila sa klase ay naisulat sa Ingles.²⁴

"How can a language developed, if it is not used? If Filipino is not accepted and developed, English will remain the accepted language in business and politics and culture. Then this country will forever be dominated by the elite - the rich, learned and the powerful. How can there be a genuine democracy?"²⁵

Ang Filipino bilang wikang Pambansa ay kailangang mapaunlad at mapayaman hindi lamang bilang wika ng langesan at ang tahanan kundi ring magagamit na mabisang kasangkapan sa pagdukul ng karunungan, at sa pangangailangan intelektuwal at teknolohikal ng sambayanang Filipino. Kailanman ay hindi igagalang ng mga Filipino, lalo ng nasa mataas na edukasyon ang isang wikang naiwan ng panahon. Upang makabuo ng isang wika, taos noo natin ipagmalaki kahit kanino. Kailangan magka-isa tayo tungo sa intelektwalisasyon ng wikang Filipino.²⁶

²⁴ Ponciano B. Pineda, "Mahigpit na Pangangailangan ng Intelektwalisasyon ng Filipino", Pambukas na Pananalita, Seminar-Gawaing Kapulungan na Filipino, Dalubhasaang Normal ng Pilipinas, Manila Setyembre 7-9, 1988.

²⁵ Vicente Albano Pacis, "Interesting Feedback", Philippine Daily Inquirer, Marso 15, 1988.

²⁶ Paquito B. Balayos, "Paghahanda ng mga Kagamitang Pamagturo Tungo sa Intelektwalisasyon ng Filipino" Gawaing Kapulungan sa Filipino na itinaguyod ng Kagawaran ng Filipino, Dalubhasaang Normal ng Pilipinas, Setyembre 7-9, 1988.

Ayon kay Santiago,²⁷ ang intelektwalisasyon ay tumutukoy sa isinasagawang proseso upang ang isang wikang di pa intelektwalisado ay maitaas at mailagay sa antas na intelektwalisado nang sa gayo't mabisang magamit sa mga sopistikadong lawak ng karunungan.

Si Perez noong 1976 ay ganito naman ang sinabi. Ang intelektwalisasyon ng isang wika ay tumutukoy sa katangian, kakayahan o potensyalidad nito na magamit bilang midyum, ng pagtalakay, maaaring pasalita o pasulat man sa maka-akademikong paraan ng anumang larangan o disiplina ng karunungan.

Napatunayan na rin na ang Filipino ay may sapat nakakayahan upang magamit sa pang-akademikong talakayan. Maraming dyornal na tayong nabasa na nakalimbag sa wikang Filipino. Kung susuriin ang mga artikulo at pag-aaral sa mga lathalain at dyornal, kakakitaan ng mga ito ng sopistikasyon at maka-akademikong pagtalakay na sa kabuuan ay nagpapamalas na ang Filipino na may sapat na kakayahan sa ganitong larangan.

Ang Filipino ay patungo sa landas ng intelektwalisasyon, ngunit masukal pa rin ang landas na ito.

²⁷Alfonso A. Santiago, "Reforma sa ABAKADA: Susi sa Intelektwalisasyon ng Filipino", Seminar, Dalubhasaang Normal ng Pilipinas, Setyembre 7-9, 1988.

Maraming problema ang Filipino sa intelektwalisasyon.

Isa na rito ang puspusang paghahanda ng mga kagamitang panturo. Sa gawaing ito, kailangan natin ang uri ng Filipinong panturo na magagamit sa mataas-taas na antas ng pag-iisip.

Patuloy na uunlad ang wikang Filipino at unti-unting mamamalisbis patungo sa intelektwalisasyon ngunit higit na magagampanan ang buhay intelektwal ng ating bansa at ito ay uunlad lamang kung ang bawat mamamayan ay magiging matapat at lubos ang pagtanggap sa ating wikang pambansa. Hindi natin maiiwasan na di mapalaot sa prosesong ito sapagkat ito ay itinadhana ng Kautusang Pangkagawaran Blg. 54, s. 1987. Sinasabi sa kautusang ito na ang institusyong nasa antas tersarya ay nangunguna sa patutuluyang intelektwalisasyon ng Pilipino. Gayunman, ang positibong saloobin sa Filipino bilang wikang panturo ay malilining at maisa-salin ng mga mag-aaral sa labas kung pasisiglain at gagawing kawili-wili at makabuluhan ang pagtuturo nito. Sa pagkakaroon ng positibong saloobin, gagamitin ng mag-aaral nang walang takot, hiya at agam-agam ang Filipino. Samakatuwid, laganap ang wikang uunlad at unti-unti ay magkakaroon ng prestihiyo na mahalaga rin sa proseso ng intelektwalisasyon.

Ang paglinang ng kawilihan sa Filipino at ang angkop na paggamit ng wika sa makatotohanang mga sitwasyon

ay mga paghahanda tungo sa ating mithiing mapaunlad ang ating wika.²⁸

Alam nating lahat na mabigat na proseso, ang ating hinaharap kaya't sanay manguna tayong mga guro sa pagbibigay ng motibasyon at pagiging mapasensya upang mahikayat ang mga mag-aaral lalo na sa mga lugal na di-Tagalog na gamitin ang wikang Filipino sa mga asignaturang sinasaklawan ng Agham Panlipunan na may intelektwalisasyon gaya ng sikolohiya, pilosopiya at iba pa.

Ipinahayag ni Otanis²⁹ ang ganito; kung ating ipagpatuloy ang edukasyong bilinggwal na gumagamit ng Filipino sa mga ilang tanging asignatura, kailangan pusang malinang ang Filipino upang maging mabisang midyum ng pagtuturo sa mataas-taas na antas ng ating sistema ng edukasyon.

Itinuturo sa kolehiyo at unibersidad ang mga disiplinang pinanggalingan ng mga konsepto na itinuturo sa araling panlipunan sa mga mababang paaralan at sa paaralang sekondarya. Kung gayon, sa kolehiyo at uniber-

²⁸Clemencia C. Espiritu, "Pagtuturo ng Filipino sa Sekondarya Tungo sa Intelektwalisasyon", Papel na binasa sa Gawaing-Kapulungan sa Filipino, Dalubhasaang Normal ng Pilipinas, Setyembre 7-9, 1988.

²⁹Fe T. Otanis, "Ang Bisang Edukasyon Bilinggwal Tungo sa Intelektwalisasyon ng Filipino", Gawaing Kahulugan sa Filipino, Dalubhasaang Normal sa Pilipinas, Setyembre 8-9, 1988.

sidad dapat gawin ang sumusunod: (1) Pabilisin pang lalo ang pagpapayaman ng bokabularyo ng Filipino upang magamit sa mga talakayan at sulatin ukol sa konsepto, mga tersarya at mga pananaliksik sa mga disiplinang pinagbatayan ng araling panlipunan. Ang ilan sa mga disiplinang ito ay ang Agham Panlipunan (social science) na kasama na rito ang political science, economics, geography at history; (2) Linangin ang estilo ng Filipino sa lalong nababagay na pagpapahayag ng mga maka-agham na mensahe. Sa agham, kasama na ang mga Agham Panlipunan, ay kailangang malinaw ang mensahe, iniwan ang estilong paliguy-ligoy. Marahil ay masasabi natin na kung mahirap o masalimuot ang mensahe, lalong kailangan pagaanin hangga't maaari ang anyo at estilo ang wikang ginamit; (3) Upang masanay ang mga estudyante sa pagbabasa ng mga intelektuwal na bagay sa pamamagitan ng wikang Pilipino, kailangan paramihin ang mga babasahin na naliilimbang sa wikang ito, hindi lamang sa mga pahayagan, magasin, komiks at mga teksbok, kundi ang mga report na espesyal ng pamahalaan, mga batas, mga dokumento, mga ensay-klopedya at iba pang sangguniang aklat at gamitin ang mga babasahing ito sa mga kurso sa kolehiyo at unibersidad; (4) Hikayatin ang ating mga tagapagturo sa mga kolehiyo at unibersidad na hangga't maaari ay

gumamit ng Filipino sa kanilang panayam; (5) Dagdagan ang paggamit ng Filipino sa mga seminar, mga kumperensiya, at iba pang pagpupulong ng mga eksperto; (6) Pabilisin ang pagsasalin ng mga aklat at mga artikulo sa mga dayuhang babasahin, hindi lamang buhat sa Ingles kundi gayon din sa wikang Hapon, Insik, Aleman at Ruso; mga pangunahing wika sa mundo na ginagamit sa pagpapahayag ng mga bagong kaalaman; (7) Maaaring magsimula sa gamit pampanitikan ang ilang mga ekspresyon at sa katagalan ay magiging bahagi na rin ang mga ito ng wika sa agham; (8) Kailangan patuloy na suriin ang kurikulum upang alamin kung ang mga asignaturang kasalukuyan sa Ingles sa ilalim ng Bilinggwal Education Policy ay kailangan o dapat nang simulan sa pamamagitan ng wikang Filipino.

Ang edukasyong bilinggwal ay isang paraan ng paglinang sa Filipino tungkol sa intelektwalisasyon. Ang patakarang ito ay nagbibigay ng pagkakataon upang magamit ang Filipino sa tunay sa pagpapahayag at hindi bilang walang kabuluhang pagpapraktis lamang sa pagbubuo ng mga salita at pangungusap. Ang isang taong may nais ipahayag ay humahanap ng mga salita, pangungusap at anyo ng mga talata at iba pang paraan, upang malinaw na maibigay niya ang kanyang mensahe. Ang mga mungkahing naibigay sa itaas, kung isasagawa, ay magbubunga ng isang wikang Filipino na hindi lamang simbolo ng ating

pagka Filipino kundi isang mahusay na midyum para sa matataas na antas ng pakikipagtalastasan sa lahat ng aktor ng bansa.

Kung noong araw, ay nakatugon na ang ating wikang Pambansa, ang Filipino; sa mga pangangailangan sa pag-ugnayan sa mga nakatira sa bahay-kubo, ngayon ay kailangang makatugon pa rin ito sa pangangailangan ng mga nakatira sa mga apartment, bunggalow kundi man sa mansyon. Kakaiba noong araw na nakapasok na ang Filipino sa kabahayan at hindi na ito nagtitiis ng gutom at ginawa sa batalan ang kanyang sariling tahanan sa dating pinagpasan ng kanyang dating mananakop.

Natuklasan ni Adjawe sa kanyang sarbey ng mga saloobin ng mga guro sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo, na ang nasabing mga guro ay kulang sa kakayahang makipagtalastasan sa Filipino sa dahilan na mula sa elementarya hanggang matapos ng kolehiyo ay namihesa na ng paggamit ng Ingles.³⁰ Nagpahayag naman si Constantino, ng Pamantasan ng Pilipinas, na magtagumpay sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo mula sa elementarya hanggang kolehiyo. Hindi maiwasan

³⁰ Abdul K. Adjawe, "A Survey of the Attitudes of the Teachers on the Use of Filipino as Medium of Instruction". The Philippine Journal of Education, Agosto, 1970.

at mapipigilan ang paggamit ng Filipino at inaasahan na ang bilinggwal na edukasyon ay hindi magiging permanente dahil sa ang Filipino ay mananatiling wikang panturo dito sa Pilipinas.³¹

Ipinaliwanag din ni Sibayan ang mga palagay sa paglinang ng Filipino: (1) Magiging pangunahing wika ang Filipino sa lahat ng panahon. (2) Na ang Filipino ay gamitin na wikang panturo mula sa elementarya hanggang tersarya lalo na kung may kinalaman sa lipunan at pambansang buhay natin. (3) Hangga't maaari gamitin upang mapalitan ang Ingles. (4) Ang sariling wika ay may kinalaman ng pagkaloyal at emosyonal.³²

Ang paggamit ng Filipino bilang instrumento para sa mataas-taas na edukasyon ay positibong na-aprobahan sa iba't ibang pagkakataon sa mga eksperimento sa mga silid-aralan na naisagawa, ng mga sentro ng pagkatuto gaya ng unibersiada ng Pilipinas, Ateneo de Manila University, De la Salle University at Philippine Normal College. Si Dr. Villacorta (1978) na nagsimulang gumamit ng Filipino bilang wikang panturo sa kanyang

³¹Ernesto Constantino, "Ang Programa sa Pilipino ng Unibersidad ng Pilipinas at ang Relasyon nito sa Bilinggwal na Edukasyon", Philippine Journal Teaching, May 5, 1975.

³²Bonifacio P. Sibayan, "Working Paper: Committee to Study Language Problems". Tacloban City, Enero 21-22, 1978.

klase sa Political Science sa kurso sa huling semestre sa taong panuruan 1975-76 sa De la Salle University ay nag-ulat na sa simula ang ibang mag-aaral ay nagpakita ng negatibong saloobin sa paggamit ng Filipino sa pagtatalakay ay pagsusulit. Ito ay nalunasa sa impluwensiya ng mga mag-aaral na may positibong saloobin. Ang kakulangan ng kagamitang pampagturo at ang kahirapan ng pagsasalin ng mga salitang teknikal ang suliranin nila. Iba pang pagtangkang ginawa ng mga propesor sa Philippine Normal College, Si G. Romero (1978) ay makapuna na ang mga mag-aaral na may positibong saloobin ang malimit sumali sa talakayan sa klase at napatunayan nakapagbigkas ng mga isyu nang mahusay kung Filipino ang gagamitin. Sa kanyang klase sa Antropolohiya, sa ikalawang semestre, taong panuruang 1977-1978; si G. Sanchez ay nagsabi na kahit may kahirapan sa pagsasalin, karamihan sa kanyang mga mag-aaral ay sumang-ayon sa paggamit ng Filipino.

Ayon sa Sensus ng 1989, halos pitumpu't limang bahagdan (75%) ng mga Pilipino, ang nakapagsalita at nakauunawa sa Filipino. Ngunit ang uri ng Filipinong ito ay yaong ginagamit sa pang-araw-araw na pakikipamuha at pakikisama sa kapwa. Ito ang uri ng Filipinong neririnig sa lansangan, sa palengke, sa mga pahatiran pamedla o mass media at saan-saan man. Kung ang Filipinong

ito ay ating payamanin patuloy na lalabuy-laboy sa lansangan ang ating wika at malayo nitong marating ang luklukan na matagal na nating inaasam-asam.

Ang mga nabanggit ng literaturang lokal ay nakapaghihikayat sa mga dalubturo at mga mag-aaral na gamitin ang Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan. Maaari na ring mapaniwala at malinang ang kani-kanilang positibong saloobin tungkol sa kahalagahan ng Filipino sa ating mga Pilipino.

Mga Pag-aaral na Isinagawa
Dito sa Pilipinas

Ang mga saloobin ng mga guro sa Filipino bilang asignatura at wikang panturo ay isinagawa ni Mercado,³³ Natuklasan niya na ang mga guro na may saloobin ay tapat at maunawain sa pakikitungo sa mga mag-aaral. Paano mahihikayat ang mga mag-aaral na gumamit ng Filipino kung ang guro mismo ay hindi nagpapakita ng pagkawili at positibong saloobin sa wika? Kailangang paunlarin at linangin ang Filipino bilang wikang panturo, sa pamamagitan ng paggamit nito sa paaralan hindi lamang bilang kasangkapan ng pagkatuto, kundi hanggang sa makarating ito sa panahong maaaring

³³ Sergio Mercado Jr. "The Attitude of Classroom Teachers Towards Filipino in the Province of Quezon", (di-nalathalang Tesis, Lusonian College), 1971.

gamitin bilang isang wikang pambansa na matatawag na Filipino. Mahalaga ito bilang wika sa pakikipagtalastasan transaksyunal opisyal, samakatuwid dahan-dahang natatanggap na ito at nagbibigay sa Filipinas ng isang pambansang wika. Ang Ingles ay patuloy na gagamitin sa mga paaralan sa transaksyong pang-internasyunal. Ito ay mananatiling pangalawang wika ng mga Filipino. Sa ginawang pag-aaral ni Ramos³⁴ natuklasan niya ang mga dahilan ng pagkawalan ng pagkawili at mabuting saloobin ng mga mag-aaral sa Filipino ay ang kakulangan ng mga sangguniang aklat sa mga silid-aklatan na magagamit sa pag-aaral ng Filipino. May positibong saloobin sa Filipino ang mga mag-aaral sa ginawang pananaliksik ni Sumawang³⁵ at maliwanag na tinatanggap nila ito bilang wikang panturo. Masigla ang mga mag-aaral at damang-dama nila ang kahalagahan ng Filipino sa buhay ng bawat Filipino dahil dito'y nagsisilbing batas na pinagmulan ng daloy na pagpapalaganap

³⁴Norma U. Ramos, "Isang Pag-aaral ng mga Suliranin ng Pagtuturo sa Sekundarya sa Pribadong Paaralan sa Lunsod ng Cabanatuan," (di-nalathalang tesis, Araullo Lyceum, Cabanatuan, 1976).

³⁵Anecita Sumawang, "Mga Saloobin at Suliranin ng mga Mag-aaral sa Asignaturang Filipino sa Sabani State Agricultural College", (di-nalathalang disertasyon) Araullo Lyceum, Cabanatuan, 1980.

sa susunod pang henerasyon ng lahi. Binanggit ni Durado³⁶ sa kanyang pag-aaral na karamihan sa mga guro ay kulang sa kahandaang pampropesyunal sa paggamit ng Filipino dahil sa di-Tagalog, ang karamihan sa mga guro at administrador. Ang kakulangan ng mga yunit sa Filipino ay nakapagpapahina rin ng loob ng mga di-tagalog na guro, sapagkat ang kinasanayan nila ay ang paggamit ng Ingles sa pagtuturo. Si Galon³⁷ ay nagsagawa ng isang pag-aaral tungkol sa mga reaksiyon ng mga gurong nagtuturo sa mga lugal ng Bayawan at Basey sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa mga paaralang publiko sa antas pang-elementarya. Ang layunin ng kanyang pag-aaral ay nakalikom ng mga datos, sa reaksiyon tungo sa pagsasakatuparan ng Edukasyong Bilinggwal sa taong panuruang 1974-1975. Ang mga aspekto ng kanyang pag-aaral ay (1) ang simula ng edukasyong bilinggwal; (2) ang mga asignaturang dapat gamitin ng Filipino bilang midyum ng pagtuturo o instruksyon (3) panahon ng paglilipat gamit ng Filipino; (4) ang sapilitang paggamit ng Filipino; (5) Ang mga asignaturang dapat gumamit ng Ingles bilang wikang panturo; (6) Ang mga salingkurang pagsasanay at mga seminar ng mga guro.

³⁶Eustaquio Durado, "Mga Saloobin ng mga Guro at Administrador sa Pagtuturo ng Filipino sa Limang Piling Paaralan ng Sangay ng Hilagang Cotabato, (di-nalathalang disertasyon), CMC, Kidapawan, North Cotabato.

³⁷Manuel T. Galon, "A Study of the Reaction of Basey and Bayawan Teachers on the Use of Filipino as Medium of Instruction on the Public Elementary Schools", (di-nalathalang tesis, Siliman University, Dumaguete), 1975.

Ang kinalabasan ng pag-aaral ni Galon ay nagpapakita nang lubos na pagsang-ayon ng mga gurong di-Tagalog sa paggamit ng edukasyong bilinggwal sa kanilang pagtuturo. Si Soledad ng Leyte ay nagsasagawa ng isang pag-aaral tungkol sa mga nilolob ng mga gurong elementarya ng mga paaralang bayan ng sangay ng lungsod ng Tacloban tungkol sa edukasyong bilinggwal. Mayroon dalawang mahalagang tanong ang sinagot ng pag-aaral: (1) Ano ang lahating saloobin ng mga gurong tagasagot sa Lungsod ng Tacloban tungo sa Edukasyong Bilinggwal? (2) Ano ang niloob na naka-apekto tungo sa edukasyong bilinggwal tulad ng (a) gulang ng guro, (b) karanasan, (k) kwalipikasyong edukasyunal, at (d) haba ng panahon ng paglilingkod. Ang kinalabasan at nakuhang konklusyon sa pag-aaral na isinagawa ni Soledad ay ang mga sumusunod: (1) sumang-ayon ang mga guro ng lungsod na isama ang Filipino sa tersaryang kurikulum; (2) ang pagdulog ng mga guro sa pakikisalamuha sa kapwa guro sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo; at (3) walang pagkakaiba ang pagsang-ayon ng saloobin at haba ng panahon ng paglilingkod at sang-ayon din nila sa pagtanggap tungo sa isyu ng bilinggwalismo.³⁸

³⁸ Auuncion Kempis Soledad, "A Study of Attitudes of the Public Elementary School Teachers of Tacloban City, Division Toward Bilingual Education", (di-nalathalang tesis, Divine Word University, Tacloban City), Octubre, 1977.

Sa pag-aaral ni Guaman, inilarawan ang kalagayan ng pagpapatupad ng palatuntunang Edukasyong Bilinggwal sa panig ng Filipino.

Sinabi niya ang pamaraan/instrumentong ginagamit ng mga guro ay nakakatulong sa madaling pagpapatupad ng palatuntunang edukasyong bilinggwal kung sasamahan ng pagkagiliw at interes ng pagtuturo ng mga aralin/asignaturang itinakda ng mga kautusan. Dapat daw isaalang-alang ang mga mag-aaral na tinuturuan upang hindi maging kabagut-bagot para sa kanila ay paksang itinuturo.

Nahihirapan lamang ang mga mag-aaral gumamit o magselita ng mga salitang pang-agham at madodoble ang penahon, lakas at salaping magugol kung Filipino ang gagamitin. Ang mga respondent ay may mahalagang pagka-kaugnay sa paggamit ng Filipino sa pagtuturo. Ang saloobin sa Ingles ay independente sa Filipino. Ang antes ng kakayahan ng mga mag-aaral ay hindi maka-apekto sa saloobin sa Filipino bilang panturo.³⁹

Ayon kay Mustacisa,⁴⁰ ang mga kadahilanan kung bakit sumang-ayon ang mga tagapamahala at mga guro ng

³⁹Fructusa C. Guaman, "Ang Pagtutupad ng Palatuntunang Edukasyong Bilinggwal (sa Filipino) Sa mga Piling Paaralan sa Metro Manila", (di-nalathalang tesis, dalub-hasaang Normal ng Pilipinas), 1983.

⁴⁰Ulrico B. Mustacisa, "Ang Implementasyon ng Patakarang Edukasyong Bilinggwal sa Tatlong Purok ng Sangay ng Samar", (di-nalathalang tesis, Pamantasang Ortañez, Lungsod ng Quezon, Marso, 1980).

paaralan sa implementasyon ng Programang Edukasyon Bilingwal, ay nilagom at nabuo sa pitong pangunahing dahilan: (1) Sapagkat tayo'y mga Pilipino at kailangan natin ang sariling wika, (2) Upang makapagkaisa tayo sa kapwa Pilipino at makipag-ugnayan sa ibang bansa, (3) Magkaroon ng kakayahan sa paggamit ng dalawang wika, English at Filipino, (4) Sapagkat ito'y madaling maunawaan at maintindihan ng mga guro at mga mag-aaral, (5) Para sa katuparan ng pambansang layunin, "Isang Bansa, Isang Diwa", (6) Dahilan sa ang Filipino ay ating wikang pambansa, (7) Upang mapa-unlad ang kalinangang sosyal, kultural at kabuhayan ng ating bansa.

Sa saloobin naman ng mga tagapamahala at mga guro ng paaralan tungo sa implementasyon ng Programang Edukasyong Bilinggwal, napansin na ang mga kasali ay sumasang-ayon sa programang ito.

Sa pag-aaral ni Garcia⁴¹ sa kabuuan ng mga mag-aaral ay napabilis ng positibong saloobin sa paggamit ng Filipino bilang wikang Panturo sa Agham Panlipunan sa sumusunod ng pangangatuwiran: (1) Binigyan

⁴¹Rosalinda C. Garcia, "Attitudes of Pampanga College Students Towards the Use of Pilipino in the Teaching of Social Science and Selected Factor Affecting Their Attitudes", (di-nalathalang tesis, Dalubhasaang Normal ng Pilipinas), 1981.

ng preperensiya ang paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan sapagkat ang pagtatalakay ng mga kasalukuyang isyu sa Pilipinas ay mabisa, (2) Ang konsepto ng Agham Panlipunan ay mas madaling maunawaan kung Filipino ay gagamitin, (3) Nakapagpapaliwanag nang mabuti sa Filipino, (4) Ang paggamit ng Filipino ay behikulo sa pagpapahayag ng pagpapakilala na ikaw ay Filipino.

Mga Literaturang Banyaga at mga Pag-aaral

Ang mga saloobin ay nauukol sa positibong pagdulog o negatibong pag-iiwas ng mga ideya at mga bagay. Maaaring maglahad ng pinakamataas na aspekto ng kilos. Hindi tahasang makikita ngunit namamasid sa pangingilos ng tao. Masasabing may positibo o negatibong saloobin ang bata ngunit ang saloobin mismo ay hindi nakikita kundi mapapansin sa kanyang pangingilos lamang. Naipamalas ang pagkakaroon ng maraming pangingilos na nangangahulugang tinatanggap at tinatanggi ang sitwasyon ngunit ang saloobin ng tao ay nasusukat lamang sa ditahasang pamamaraan.⁴²

Isa sa pinakamahalagang salik sa pagkatuto ng

⁴²Robert Traverse, Essentials of Learning, New York: McMillan Publishing Co., Inc., 1977.

pangalawang wika ay ang saloobin ng isang mag-aaral, natututo ng wika sa wikang pinag-aralan at sa mga katutubong tagapagsalita nito. Isa sa Spolsky⁴³ sa mga gumawa ng pag-aaral tungkol dito sa bahagyang tinularan ng sumulat sa pag-aaral na ito. Ang pag-aaral niya ay matibay na negpapatunay sa kahalagahan ng saloobin bilang isang salik na makapagbigay liwanag sa antas ng kakayahang naaabot ng isang mag-aaral ng pangalawang wika. Ang saloobin niya sa mga tagapagsalita ng wikang ito ay may malaking epekto sa kanyang pagkatuto. Higit na natutuhang mabuti ng isang indibidwal ang isang wika kapag ninanais niyang maging isang kasapi ng pangkat na negsasalita ng wikang ito.

Sa pag-aaral na ito ay maaari ring magtaglay ng mabuting saloobin sa Filipino bilang panturo ng mga mag-aaral ginagamit sa pag-aaral sapagkat kung tinatanggap ng mga mag-aaral na dayuhen ang Ingles ay di-lalong may malaking pagkakataon matuto rin ng Filipino ang mga mag-aaral sapagkat likas na yata sa tao ang maging matapat sa kinalakhan niyang bansa at ang Filipino ay sarili niyang wikang pambansa.

⁴³Bernard Spolsky, "Attitudinal Aspects of Second Language Learning, Language Learning", 1969.

Si Jakobowits⁴⁴ ay gumawa ng pag-aaral tungkol sa pansaloobin salik sa pagtuto ng dayuhang wika, Ayon sa kanya, mahalaga ang mga salik na ito batay sa dalawang pananaw: (1) Ang paraan kung papano nakaapekto ang mga ito sa tiyaga ng estudyante sa pagkatuto ng wika (2) Ang paraan kung papano nakaapekto ang mga ito sa reaksiyon ng isang tao sa pagharap niya sa isang bagong kultura. Ayon sa kanya, dahilan sa hindi nakikita ng mga mag-aaral ang kahalagahan ng pagkatuto nila ng dayuhang wika sa kanilang pangangailangan sa pag-aaral ay hindi raw matatamo ng mga ito ang lubos na kakayahan sa wika dahilan sa walang pandaming motibasyon natutulad nito.

Ang opinyon ni Jakobowits ay pinagtibay nina Mueller at Miller (1970) sa kanilang pag-aaral. Ito ay nagpapatibay sa hipotesis na ang iba-ibang saloobin ng estudyante ay naimpluwensiya sa pagkatuto kahit na ano pang haba ng oras ang gugulin para nito; na ang pagkatuto ng dayuhang wika ay nararagdagan ng persepsyon na ang kurso ay mahalaga at magagamit sa pagkadalubhasa sa wika, at ito'y madali, kawili-wili, nakelulugod, na ang tagumpay sa kurso ay kaugnay at tatamuhing kasiyahan

⁴⁴Leon Jakobowits, "Research Findings and Foreign Language Requirements in College and Universities", Foreign Language Manila, 1969.

ng mag-aaral, pagtitiwala sa tatamuhing tagumpay, ang saloobin sa mga dayuhan at ang pagnanais niyang makaharap ang mga ito.

Sa isang pag-aaral ni Mueller⁴⁵ (1971), lumabas na sa lahat ng mga estudyanteng binigyan ng pagsubok sa University of Kentucky, ang mga mag-aaral sa lahat ng kurso ni Francisco ay may di-mabuting saloobin sa kurso. Ang maraming nagpakita ng di-mabuting saloobin ay may higit na magaling na mga estudyante. Maliit ang bahagdan lamang ang nagpakita ng mabuting saloobin. Ang mga ito lamang ay nakadama na matatagumpay sila sa kanilang kursong Frances, ang karamihan naman ay nagpayo sa kanilang mga kaibigan na iwasang kunin ang kurso. Nagbigay si Mueller ng mga mungkahi makatutulong sa paglinang ng mabuting saloobin sa pagkatuto ng isang dayuhang wika: (1) Dapat maipaliwanag sa mga estudyante ang mga layunin sa pagkatuto ng isang dayuhang wika; (2) Dapat bigyan ng higit na atensiyon ang mga pansikolohiyang salik na may kaugnayan sa "ethnocentrism".

Ang mga kinalabasan at mga mungkahing ibinigay ni Mueller sa pag-aaral na ito ay maaaring masabi rin para sa mga pag-aaral na ito kaya nga lamang ang wikang

⁴⁵Theodora M. Mueller, "Student Attitudes in the Basic French Courses at the University of Kentucky", The Modern Language Journal, Vol. 5, 1971.

tinutukoy sa pag-aaral na ito ay wikang pambansa kaya nagkaroon ng bahagyang implikasyon sapagkat ang pagbabatayan ay ang mga damdamin nila.

Isa sa mga kasalukuyang pag-aaral tungkol sa bilinggwal na edukasyon ay ang pag-aaral ni Cohen⁴⁶ na ang mga tagasagot niya ay bumubuo ng 90 estudyanteng Mehikano-Amerikano at 70 set ng mga magulang ng mga mag-aaral na ito. Hinati sa dalawang pangkat ang mga mag-aaral na ito. Ang 45 ay tumanggap ng kumbensyunal na Ingles lamang ang kanilang pag-aaral sa isang kalapit na paaralan.

Si Lambert⁴⁷ ay gumawa ng isang pag-aaral tungkol sa epekto ng bilinggwalismo sa talino ng mga bata. Inalam din niya ang relasyon ng bilinggwalismo, kakayahan at saloobin ng mga mag-aaral sa panayam ng pangalawang wika.

Natuklasan sa pag-aaral na ito ay salungat sa mga naunang pag-aaral, sapagkat lumabas na higit na mabuti ang kinalabasan ng mga bilinggwal kaysa sa mga monolinggwal sa mga pasalista at di-pasalitang pagsubok sa talinong

⁴⁶ Andrew D. Cohen, "A Sociolinguistic Approach to Bilingual Education", Rowly Massachusetts, USA: Newbury House Publishers Inc., 1975.

⁴⁷ Wallace Lambert, "Psychological Approach to the Study of Language", The Modern Language Journal, March, 1973.

ibinigay sa dalawang pangkat. May ilang paliwanag si Lambert kung bakit nakalamang ang mga bilinggwals. Ayon sa kanila, ang mga bilinggwals ay may kakayahang pangwika at higit na madaling makabuo ng konsepto at may higit na madaling mental flexibility sapagkat nasanay sila sa dalawang wika.

Kaugnay na mga Literatura at mga Pag-aaral
na Sinuri sa Kasalukuyang Pag-aaral

Ang mga iba't ibang literatura at mga pag-aaral na sinuri ng mananaliksik ay nakapagbigay sa kanya ng karagdagang kaalaman at malawak na pananaw sa paksang kanyang siniyasat. Nakatulong at nalinang din nang malalim ang suliranin ng pag-aaral na nabuo sa pamamagitan ng pagbasa at pag-aaral ng mga iba't ibang Kautusang Pangkagawaran gaya ng Kautusang Pangkagawaran Blg. 25, s. 1974, Kautusang Pangkagawaran 50, s. 1975, Kautusang Pangkagawaran Blg. 54, s. 1987 at Kautusang Pangkagawaran Blg. 84, s. 1988 ng Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports.

Ang pagsisiyasat mula sa mga panayam sa mga dinaluhang salingkuran pagsasanay o seminar ng mananaliksik ay nakatulong nang malaki sa pagbuo ng kanyang nilalayon sa kasalukuyang pag-aaral gaya ng mga literaturang nahalaw niya kina Palaña, Pineda, Balayos, Santiago, Espiritu

at Otones. Sinabi nila ang kahalagahan ng paggamit ng Filipino tungo sa Intelekwalisasyon. Ang kasalukuyang pag-aaral ay ang paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan gaya ng Pilosopiya, Ekonomiya, Sosyolohiya at iba pa.

Ang mga eksperimento na ginawa nina Pineda, Dr. Villacorte at Romero sa silid-aralan ay natuklasan nila sa sa simula nagpakita ng negatibong saloobin ay mga mag-aaral ngunit nalunesan sa impluwensiya mga mag-aaral na may positibong saloobin. Ang kasalukuyang pag-aaral ay nagpakita rin positibong saloobin ang mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Sina Mercado, Ramos, Sumawang at Durado ay nagsisiyasat sa mga saloobin ng mga administrador, guro at mga mag-aaral tungkol sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo at bilang asignatura, samantalang ang kasalukuyang pag-aaral ay ang paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan.

Sa sarbey ni Adjawe natuklasan niya na ang mga guro ay kulang ng kakayahang makipagtalastasan sa Filipino sa dahilang mula sa elementarya hanggang kolehiyo ay namihasa na ng paggamit ng Ingles, ganoon din ang dahilan na ibinigay ng mga guro sa kasalukuyang pag-aaral.

Ang mga isyu tungkol sa bilinggwalismo ay

nag-uulat na ang bilinggwal na edukasyon ay hindi magiging permanente dahil sa ang Filipino ay mananatiling wikang panturo dito sa Pilipinas at magiging pangunahing wika sa lahat ng panahon. Hangad din ng kasalukuyang pag-aaral na gamitin ang Filipino sa Agham Panlipunan na may kinalaman sa ating kultura at kapaligiran.

Si Galon at Soledad ay nagsiyasat tungkol sa mga reaksiyon at nilolooob ng mga guro sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa mga paaralang bayan pang-elementarya sa mga di-Tagalog. Ang kasalukuyang pag-aaral bagama't kahawig sa pagiging di-Tagalog ngunit ang mga kalahok ay mga dalubturo at mga mag-aaral sa kolehiyo.

Ang pag-aaral ni Garcia ay kahawig sa pag-aaral na ito dahil sa ang layon ay ang pagtuklas ng mga saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ngunit sumasangkot lamang sa mga mag-aaral sa lugar na Tagalog. Samantala ang kasalukuyang pag-aaral ay sumasangkot sa mga dalubturo at mag-aaral sa lugar na di-Tagalog.

Ang mga pag-aaral sa ibang banse ay nakapagbigay ng malaking ambag sa pagsisiyasat na ito. Ang mga pag-aaral nina Travers, Spolsky, Jakobowits, Mueller, Cohen at Lambert ay nagpakita ng kapantayang resulta sa paggamit ng pangalawang wika ng mga mag-aaral. Samantala ang kasalukuyang pag-aaral ay nagsisiyasat tungkol sa

paggamit ng Filipino bilang panturo sa Agham Panlipunan.

Ang tinalakay na mga literatura at mga sinuring pag-aaral ay kaugnay sa kasalukuyang pag-aaral. Bagaman ang layon ng pag-aaral na ito ay nalinang ang positibong saloobin ng mga dalubturo at mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan, sinikap din ng mananaliksik na bigyang halaga ang mga nabanggit na literatura at mga pag-aaral upang mapayaman at maging lunsaran ng kasalukuyang pag-aaral.

KABANATA III

METODOLOHIYA

Ang Disenyo ng Pag-aaral

Ang bahaging ito ng pananaliksik ay naglalahad ng pamaraang ginamit ng pag-aaral: panlahat na disenyo ng pag-aaral, ang paraan sa pagpili ng mga tagasagot, ang instrumentasyon, pangangasiwa ng talatanungan, mga baryabol at pagsusuring estadistika ng mga nilikom na datos.

Ang disenyong ginamit ng pag-aaral ay isang palarawan at palinang na pananaliksik saang sinikap tuklasin at suriin ang mga baryabol pangguro at pangmag-aaral na maaaring may epekto sa mga saloobin ng mga guro at mag-aaral ukol sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan at nang mabuo ang isang programang inaasahang lilinang ng positibong saloobin ng mga guro at mag-aaral sa paggamit ng nasabing wika sa Agham Panlipunan. Ang disenyong ito ay makikita sa kasunod na larawang guhit.

Sarbey ng mga baryabol Pang-guro't Pang-mag-aaral na maaaring may epekto sa saloobin ng mga dalubturo at mag-aaral ng paggamit ng Filipino bilang wikang Panturo sa Agham Panlipunan.

Pagbuo ng mga implikasyon ng mga kinalabasan ng Sarbey sa paglinang ng Programang inaasahang hubog ng positibong saloobin sa Filipino sa Agham Panlipunan.

Paggawa ng Programang Panlinang ng Positibong Saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Ang Mga Kalahok

Mga Dalubturo. Ang pag-aaral na ito ay binubuo ng apatnapu't dalawang (42) dalubturong nagtuturo ng Agham Panlipunan sa apat na kolehiyo ng Catbalogan, Samar. Sa bilang ng mga kalahok na ito, labindalawa (12) ang nagtuturo sa Samar State Polytechnic College (SSPC); sampu (10) ang nagtuturo sa Sacred Heart College (SHC); sampu (10) ang nagtuturo sa Samar College (SC) at sampu (10) ang nagtuturo sa Samar Regional School of Fisheries (SRSF).

Mga Mag-aaral. Ang mga mag-aaral na kalahok sa pag-aaral na ito ay binubuo ng walumpu't pito (87). Sa bilang ng kalahok na ito: tatlumpu (30) ang nag-aaral sa Samar State Polytechnic College (SSPC); dalawampu (20) ang mga mag-aaral sa Sacred Heart

College (SHC); dalawampu (20) ang mga nag-aaral sa Samar College (SC) at labimpito (17) ang nag-aaral sa Samar Regional School of Fisheries (SRSF). Ang lahat ay kumukuha ng asignaturang Agham Panlipunan sa ikalawang semestre ng taong panuruang 1988-1989. Ang paraang ginamit sa pagpili ng mga mag-aaral na kalahok ay random sampling. Binubuo ito ng sampung bahagdan (10) ng mga mag-aaral na kumukuha sa asignaturang Agham Panlipunan. Ang paraang ginamit sa pagpili ng mga dalubtulong kalahok ay purposive sampling na binubuo ng lahat ng mga dalubtulong nagtuturo ng Agham Panlipunan sa apat na kolehiyo/paaralan ng Catbalogan, Samar.

Ang Talahanayan 1 ay nagpapakita ng distribusyon ng mga dalubturo at mga mag-aaral na kalahok sa bawat paaralan/kolehiyo.

Talahanayan 1. Bilang ng mga Dalubturo at mga mag-aaral na kalahok sa bawat paaralan/kolehiyo

Kolehiyo	: Bilang ng mga Dalubturo	: Bilang ng mga Mag-aaral	: Kabuuan
SSPC	12	30	42
SHC	10	20	30
SC	10	20	30
SRSF	10	17	27
Kabuuan	42	87	129

Ang Instrumentasyon

Dalawang set ng talatanungan ang inihanda ng mananaliksik. Ang isa ay para sa mga dalubturo at ang ikalawa ay para sa mga mag-aaral.

Nahahati sa dalawang bahagi ang bawat talatanungan. Ang unang bahagi ay tungkol sa mga personal na datos ng mga dalubturo at mga mag-aaral. Ang ikalawang bahagi ay tumutukoy sa mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan na may kabuuang bilang na tatlung aytem na ang bawat isa ay may limang kasagutan: Lubusang sumasang-ayon, sumasang-ayon, sumasang-ayon nang kaunti, hindi sumasang-ayon at lubusang hindi sumasang-ayon. Isa lamang ang sagot na pinili sa mga kasagutang ito. Ang mga bilang 1, 2, 3, 4, 5, 6 at 7 ay may saloobin sa Filipino bilang wikang panturo, ang mga bilang 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 at 15 ay mga saloobin sa Filipino bilang wikang pambansa, ang mga bilang 16, 17, 18, 19, 20 at 21 ay mga saloobin sa Filipino bilang kapalit sa English, ang mga bilang 22, 23, 24, 25 at 26 ay mga saloobin sa Filipino bilang kapalit sa Waray at ang mga bilang 27, 28, 29 at 30 ay mga saloobin sa Filipino bilang wikang pansulit.

Ang Talatanungan

Sa pagbuo ng talatanungan, ang mananaliksik ay lumikom ng mga ideya sa pamamagitan ng pagbabasa at pagsusuri ng mga literatura, mga kasulatan, mga dinatalathalang pag-aaral at iba pa. Bukod pa rito, sumangguni rin siya sa mga may karanasan at mga kabatiran sa pagbuo ng mga talatanungan. Tumanggap din siya ng mga mungkahi at mga puna sa mga nakaalam. Ang lahat ng mga ito ay masusing pinag-aralan bago maisema sa pagbuo ng instrumentong ginamit sa pag-aaral na ito. Ang talatanungang nabuo ay sinuri ng kanyang tagapayo.

Pagpapatibay sa Talatanungan

Bago naisagawa ang bahaging ito, ang mananaliksik ay humingi ng isang sulat-kahilingan sa Direktor ng Rehiyon VIII upang maisagawa ang pangangasiwa ng talatanungan. Ang kahilingang ito ay pinagtibay ng Pangulo ng Samar State Polytechnic College noong Nobyembre 5, 1989 (Tingnan ang karagdagang dahon C). Gumawa rin ang mananaliksik ng pasulat na komunikasyon sa bawat puno ng kolehiyong kasali sa pag-aaral.

Ang inihandang mga talatanungan ay ipinamudmod muna sa mga dalubturo at mga mag-aaral ng Wright Vocational School, Wright, Samar, upang masubok ang kataagan ng instrumento.

Pagkatapos malikom ang mga talatanungan, ang mga ito ay pinag-aralan, sinuri ang bawat aytem at pinahalagahan ng mananaliksik, ang ilan sa mga aytem ay binago, nilinaw ang panuto at binago ang buong talatanungan.

Ang Paraan ng Paglikom
ng mga Datos

Pagkatapos maisaayos ang binagong talatanungan, ang mananaliksik ay nagpunta nang personal sa bawat kolehiyong nasasaklawan ng pag-aaral. Nakipagkita muna siya ng mga puno ng kolehiyo bago hinarap ang kanyang mga tegesagot. Dala rin niya ang liham na pahintulot na nilagdaan ng Direktor ng Riheyon VIII at ng Pangulo ng Samar State Polytechnic College. Ipinamud-mod ng mananaliksik ang talatanungan sa apat na pu't dalawang (42) dalubgurong nagtuturo ng Agham Panlipunan at walumpu't pitong (87) mag-aaral na kumukuha ng Agham Panlipunan sa mga kolehiyo pribado at publiko ng Catbalogan, Samar.

Binigyan ng sapat na panahong makasagot ang mga dalubturo at mga mag-aaral na pinamahaginan ng talatanungan. Binalikan ng mananaliksik pagkaraan ng dalawang linggo subalit iilan lang ang nakasagot dahil sa may panghating semestreng pagsusulit ang mga mag-aaral sa

mga nasasangkot na kolehiyo. Binalikan muli at sa loob ng tatlong linggo, nakuha ang apat na pu't dalawang (42) talatanungan ng mga dalubturo at walumpu't pitong (87) talatanungan ng mga mag-aaral.

Pagkatapos malikom ang lahat na talatanungan, ang mga kasagutan at datos na kailangan ay itinala sa angkop na talahanayan.

Ang mga Baryabol

Dahilan sa ang mga kasangkot ng pag-aaral na ito ay binubuo ng dalawang uri ng mga kalahok: ang mga dalubturo ng kolehiyo at ang mga mag-aaral; ang bawat kategoriya ay may kanya-kanyang baryabol.

Ang mga baryabol sa panig ng mga dalubturo ng kolehiyo ay ang sumusunod: Kwalipikasyong edukasyunal, kadalasan sa paggamit ng wika, karanasan sa pagtuturo, mga seminar na dinaluhan, mga eklat na ginamit sa pagtuturo at mga saloobin.

Sa panig ng mga mag-aaral, ang mga baryabol ay ang sumusunod: kasarian, gulang, taon, kurso, unang wikang ginamit at mga saloobin. May pumapailalim na mga baryabol sa bawat kategoriya.

Pagsusuring Istatistikal

Ang nilikom na mga sagot ay nagsilbing datos

sa pagsasagot ng mga tiyak na suliranin sa pag-aaral. Ang mga ito ay iniskor, pinag-uri-uri at itinala upang lapatan ng mga angkop na estadistika. Pagkatapos ang mga ito nilahad sa mga talahanayan, sinuri at ipinagpakahulugan upang mabuo ang kinalabasan.

Ang pagsusuring may kasamang estadistika ay ginawa upang maipakita ang lawak at hangganan ng pag-aaral. Ang lahat ng mga ito ay inilahad sa kabanata IV.

Ginamit ang persentahe o bahagdan sa pagpapakita ng mga kasagutan ng bilang ng mga tagasagot. Ang pormulang ginamit ay ang sumusunod: $P = \frac{B}{KB} \times 100$ na ang kahulugan ay P - Persentahe, B = Bilang at KB = Kabuuang Bilang.

Ginamit din ang weighted mean sa mga kasagutang tumutugon ng kahandaan, kadalasan, sa pagtutuos at pagtatantiya ng mga saloobin na may karapatang timbang.

Dalawang puntos ng panukatan ang inihanda ng mananaliksik. Ang tatlong puntos ng panukatan (three point rating scale) ay ginamit sa pagtatantiya ng kadalasan ng paggamit ng wika (Filipino). Ito ay may kaakmang timbang ng "palagi", 3; "Paminsan-minsan", 2; at hindi Keilanman", 3. Ang limang puntos ng panukat (five point scale) ay ginamit sa pagtatantiya ng kahandaan ng mga guro at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Ito ay may katumbas na

timbang ng "Lubusang handa" 5; "Handang handa", 4; "Handa", 3; "Di-Gaanong handa", 2; at "di-handa", 1. Ginamit din ito sa pagtatarok ng mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Ito ay may kaakmang timbang ng "Lubusang Sumasang-ayon", 5; "Sumasang-ayon", 4; "Sumasang-ayon nang Kaunti", 3; "Hindi Sumasang-ayon", 2; "Lubusang Hindi Sumasang-ayon", 1. Sa pagpapakahulugan, ang lubusang sumasang-ayon ay paborableng paborable, ang sumasang-ayon ay paborable, ang sumasang-ayon nang kaunti ay paborable nang kaunti, ang hindi sumasang-ayon ay hindi paborable at ang lubusang hindi sumasang-ayon ay hinding-hindi paborable. Ito ang ginamit na paraan ng pag-iskor.

Iskor sa Kahandaan ng mga Dalubturo at Mag-aaral	:	Interpretasyon
4.5 - 5.00		Lubusang handa
3.5 - 4.4		Handang handa
2.5 - 3.4		Handa
1.5 - 2.4		Di-gaanong handa
mababa pa - 1.4		Di Handa

Iskor sa	:	Antas ng Pagsasang-ayon	:
Saloobin	:	at di-pagsasang-ayon	: Interpretasyon

4.5 - 5.00	Lubusang Sumasang-ayon (LS)	Paborableng paborable (PP)
3.5 - 4.4	Sumasang-ayon (S)	Paborable (P)
2.5 - 3.4	Sumasang-ayon nang Kaunti (SK)	Paborable nang kaunti (PK)
1.5 - 2.4	Hindi Sumasang-ayon (HS)	Hindi Paborable (HP)
1.4 - mababa pa	Lubusang hindi Sumasang-ayon (LS)	Hinding-hindi sumasang-ayon (HHP)

Sa pag-uugnay ng kahandaan at saloobin ng mga pag-aaral at mga dalubturo, ang Pearson Product-Moment Coefficient of Correlation ay ginamit ng mananaliksik, sa pamamagitan ng sumusunod na pormulang hango kay L.R. Gay.⁴⁸

$$r = \frac{EXY - \frac{(EX)(EY)}{N}}{\sqrt{\left(X^2 - \frac{(EX)^2}{N}\right)\left(Y^2 - \frac{(EY)^2}{N}\right)}}$$

saan ang r = ang Coefficient of correlation

EXY = ang sum ng mga product of X at Y

EY = ang sum ng mga aytem sa ilalim ng X baryabol

⁴⁸ L.R. Gay, Common Statistics in Educational Research, (New York: McGraw-Hill Co., 1981), p. 237-240.

EY = ang sum ng mga aytem sa ilalim ng Y baryabol

N = ang bilang ng aytem na isusuma sa ilalim ng bawat baryabol

EX^2 = ang sum ng mga squares ng mga aytem sa ilalim ng X baryabol

EY^2 = ang sum ng mga squares ng mga aytem sa ilalim ng Y baryabol

Sa paghahambing ng mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral, ang menanaliksik ay gumamit ng t-test para sa independent samples sa pamamagitan ng sumusunod na pormula.⁴⁹

$$t = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{\left(\frac{EX_1^2 + EX_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right) \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

Saan ang:

t = ang computed value ng statistic

X_1 = weighted mean ng mga saloobin ng mga dalubturo

EX_2 = weighted mean ng mga saloobin ng mga mag-aaral

X_1^2 = sum ng mga squares ng mga difference between X_1 and $\bar{X}_1$

n_1 = bilang ng mga aytem na isusuma sa ilalim ng X_1 baryabol

n_2 = bilang ng mga aytem na isusuma sa ilalim ng X_2 baryabol

$n_1 + n_2 - 2$ = ay ang degree of freedom

⁴⁹Ibid, p. 258-261.

KABANATA IV

PAGLALAHAD, PAGSUSURI AT PAGPAPAKAHULUGAN NG MGA DATOS

Ang kabanatang ito ay naglalahad ng nalikom na mga datos sa pamamagitan ng mga talahanayan. Ang bawat talahanayan ay may kasamang pagsusuri at pagpapakahulugan na limitado lamang sa mga suliranin ng pag-aaral na ito.

Kahandaan ng mga Dalubturo sa Pag- gamit ng Filipino sa Agham Panlipunan

Ang kahandaan ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ay ayon sa limang aspekto, (a) kwalipikasyong edukasyunal, (b) kadalasan sa paggamit ng wika, (c) karanasan sa pagtuturo, (d) mga dinaluhang salingkurang pagsasanay sa Filipino at (e) mga wikang ginamit sa mga aklat o sanggunian. Ang aspektong kwalipikasyong edukasyunal ay naglalahad ng mga sumusunod; ang kursong natapos, ang medyor at maynor ng mga dalubturo at ang nakuhang yunit sa Filipino. Sa kadalasan ng paggamit ng wika ay binanggit ang kadalasan sa paggamit ng wika sa iba't ibang pook at kadalasan sa paggamit ng wika sa iba't ibang sitwasyon. Sa karanasan sa pagtuturo, inilahad ang haba ng panahon ng pagtuturo at ang bilang ng taon sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Sa mga dinaluhang salingkurang pagsasanay tinanong kung

nasyunal, rehiyunal, o' pansangay na antas ang dinaluhan. At sa wikang ginamit sa pagsulat ng mga aklat o sangguniang ginamit sa pagtuturo, tinanong kung Filipino, English at pinagpisang English o Filipino.

Ang mga paglalalahad ng mga ito ay matutunghayan sa iba-ibang talahanayan na natatagpuan sa mga kasunod na pahina.

Ang kursong natapos at ang medyor ng mga dalubturo. Makikita sa talahanayan 2 mula sa pinakamataas na degri, dalawa ang natapos ng doctor's degre, labindalawa ang master's degri at dalawampu't walo ang bachelor's degri.

Isang patakaran sa lehat ng paaralan sa pagtaatas ng mga asignatura ayon sa kanilang espesyalisasyon o medyor na natamo. Sa ganitong paraan natitiyak ang kanilang kahandaan o oryentasyon sa mga asignaturang hinahawakan. Ang kursong natapos ay isa sa mga kaugnayan sa pagtuturo sa kolehiyo ngunit mahalaga rin ang kanilang medyor o espesyalisasyon. Ang nakararami sa apatnapu't dalawang dalubturo ay nakapagdalubhasa sa mga asignaturang saklaw sa Agham Panlipunan. Ang nangunguna ay kasaysayan, Agham Pampulitiko at Sosyolohiya. Sumunod ang Sikolohiya, Pilosopiya at Ikonomiya. May ibang nabanggit na medyor ng mga dalubturo subali't ang mga ito'y hindi saklaw ng Agham Panlipunan. Nagpapatunay ang pagsusuring ito na may

Talahanayan 2. Ang Kursong Natapos ng mga Dalubturo
at ang Kanilang Medyor

Medyor	:Doctor's Degree	:Master's Degree	:Bachelor's Degree	Kabuuan
Kasaysayan			10	10
Agham Pampulitiko			5	5
Sosyolohiya		2	3	5
Sikolohiya		1	2	3
Pilosopiya		1	2	3
Ekonomiya		1	2	3
Filipino			2	2
English		2	1	2
Educational Management	1	1		2
Administration and Supervision	1	1		2
Edukasyong Pang- kalusugan			1	1
Edukasyong Pantahanan		1		1
Guidance		1		1
Matematika		1	1	2
Kabuuan	2	12	28	42

kahandaan ang mga dalubturo sa pagtuturo ng mga asignaturang naitakda sa kanila ayon sa kanilang medyor.

Ang kursong natapos at ang maynor ng mga dalubturo. Sa isang paaralan o kolehiyo kapag kulang ang mga gurong nagpakadalubhasa sa araling nangangailangan ng magtuturo ay napipilitang kunin ng mga namumuno o administrador, ang mga dalubturong maynor ng mga araling ito. Ang Talahanayan 2.1 ay nagpapakita ng tatlung (30) dalubturo ang nagtataglay ng maynor sa kanilang disiplinang tinuturuan. Isa (1) ang doktor na degri at dalawampu't siyam (29) ang tapos ng batsilyer na degri. Binigyan ang mga dalubturong ito ng ilang asignaturang saklaw ng Agham Panlipunan kahit maynor lamang nila bilang dagdag sa medyor upang mabuo ang kailangang bilang ng oras ng paglilingkod sa isang araw. Ang nakararami sa kanila ay nakapagtapos ng batsilyer na degri.

Mga nakuhang yunit sa Filipino ng mga dalubturo.

Ang Talahanayan 2.2 ay nagpapakita na 10, ang mga 3-6 na yunit; 15 ang 7-12 na yunit; 3 ang 13-18 na yunit; 5 ang 19-24; 5 rin ang 25-30 na yunit; at 4, ang 31 o higit na yunit ang nakuha ng mga dalubturo. Lahat ng mga dalubturong kasangkot ay may mga yunits sa Filipino. Nagpapatunay ito na may kahandaan sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Talahanayan 2.1 Ang kursong Natapos at ang Maynor
ng mga Daluhturo

Maynor	Doctor's Degree	Master's Degree	Bachelor's Degree	Kabuuan
Kasaysayan	1		5	6
Filipino			6	6
English			6	6
Sosyolohiya			3	3
Ekonomiya			2	2
Pilosopiya			2	2
Guidance			2	2
Matematika			2	2
Siyensiya			1	1
Kabuuan	1		29	30

Talahanayan 2.2 Mga Nakuhang Yunit sa Filipino
ng mga Dalubturo

Bilang ng Yunit	Bilang ng mga Dalubturo
3 - 6	10
7 - 12	15
13 - 18	3
19 - 24	5
25 - 30	5
31 - 0 higit	4
Kabuuan	42

Kadalasan sa Paggamit ng Wika
(Filipino) ng mga Dalubturo

Upang mapabuti ang anyong pasulat at pasalita, na pagpapahayag ng mga dalubturo sa Filipino kinakailangang masanay sila sa paggamit ng wika. Naniniwala ang mananaliksik na matatamo ang ganap na kahusayan sa pagsasalita at pagsulat sa pamamagitan ng palagiang pagsasanay. Kaya minabuti nitong alamin ang kadalasan ng paggamit ng Filipino sa iba't ibang pook.

Matutunghayan sa Talahanayan 3, ang lagom ng kadalasan ng paggamit ng Filipino ng mga dalubturo sa iba't ibang pook. Ito ay may kinalaman sa kaantasan ng kahandaan sa paggamit ng Filipino ng mga dalubturo. Sa mga pook na nabanggit higit sa 50 bahagden ang sumagot ng paminsan-minsan sa paggamit ng Filipino sa bahay, sa paaralan, sa pamayanan at sa iba pang pook. Ang mga kasagutan nila ay nagpapakita na madalas gamitin ang Filipino ng mga dalubturo sa paaralan kaysa bahay, sa pamayanan at sa iba pang pook.

Nangangahulugan na mas gamitin ang Filipino sa paaralan dahil sa mas naiintindihan nang mabuti ng mga mag-aaral kung Filipino ang gagamitin sa pagpapaliwanag ng mga konsepto sa Agham Panlipunan.

Talahanayan 3. Kadalasan ng Paggamit sa Wika (Filipino)
ng mga Dalubturo sa Iba't Ibang Pook

Mga Pook	Palagi:	Paminsan- minsan	Hindi Kailanman :	Kabuuan
Sa bahay	7	32	3	42
Sa Paaralan	9	33	0	42
Sa Pamayanan	7	31	4	42
Sa Iba Pang Pook	4	35	3	42

Ang palagiang paggamit ng wika sa iba't ibang sitwasyon ay nakapagpapataas din ng kahandaan sa wika. Ang natuklasan kadalasan sa paggamit ng Filipino sa iba't ibang sitwasyon ng mga dalubturo ay nakatulong nang malaki sa mananaliksik sa pagtiyak ng kahandaan sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Sa Talahanayan 3.1 makikita ang kadalasan sa paggamit ng wikang Filipino sa iba't ibang sitwasyon. Pansinin na higit sa 50 bahagdan ng mga dalubturo ang paminsan-minsan gumagamit ng Filipino sa iba't ibang sitwasyon, gaya ng pagbasa; 32, sa pakikinig sa radyo; 30, sa panonood ng palatuntunan sa TV; at 27 sa iba pang pagtatanghal, 30. Mayroon ilang dalubturo na palaging ginagamit ang Filipino sa iba't ibang sitwasyon: sa pagbabasa; 10, pakikinig sa

radyo; 10, at panonood sa TV; 15, sa iba pang pagtatanghal; 8, Sa hindi kailanman; 2, sa pakikinig sa radyo at 4 sa iba pang pagtatanghal, wala (0) sa pagbasa at panonood sa TV.

Talahanayan 3.1 Kadalasan sa Paggamit ng Wika (Filipino)
sa Iba't Ibang Sitwasyon

Sitwasyon	: Palagi	: Paminsan- minsan	: Hindi Kailanman	: Kabuuan
Pagbasa	10	32	0	42
Pakikinig sa radyo	10	30	2	42
Panonood ng TV	15	27	0	42
Iba Pang mga Pagtatanghal	8	30	4	42

Karanasan sa Pagtuturo
ng mga Dalubturo

Mahalaga ang karanasan sa pagtuturo ng mga dalubturo sa pagpili ng nararapat na magturo sa isang asig-natura. Sa pag-aaral na ito, ang karanasan ng pagtuturo ay sumasaklaw ng panahon ng pagtuturo ng mga dalubturo at ng bilang ng taon sa paggamit ng Filipino sa agham panlipunan. Malalaman ang haba ng panahon ng pagtuturo ng mga dalubturo sa pamamagitan ng mga bilang taon ng paglilingkod.

Malaki ang karanasan ng mga dalubturo na matagal na sa serbisyo kaysa nagsisimula pa lamang.

Ang haba ng panahon ng pagtuturo ng mga dalubturo. Ang Talahanayan 4 ay nagpapakita na 6, ang mga dalubturo na may karanasan sa pagtuturo mula sa 1-5 taon; 8, sa ang may karanasan mula ng 6-10 taon; 7, ang may karanasan sa 11-15 taon; 7, ang may karanasan sa 16 - 20 taon; 6, ang may karanasan ng 21-25 taon at 8 ang may karanasan na 26-higit peng taon sa pagtuturo. Ipinahihiwatig din sa pagsusuring ito na labis ng 50 bahagdan ng mga dalubturo ang may matagal na karanasan sa pagtuturo.

Bilang ng taon sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Ayon sa Kautusang Pangministri Bilang 22, s. 1978 simula sa taon 1979-1980, ang asignaturang saklaw ng Agham Panlipunan ay dapat ituro sa Filipino.

Talahanayan 4. Bilang ng mga Taon sa Pagtuturo ng mga Dalubturo

Bilang ng Taon	:	Mga Dalubturo
1 - 5		6
6 - 10		8
11 - 15		7
16 - 20		7
21 - 25		6
26 - higit pa		8
Kabuuan		42

Walong taon na ang nakararaan simula nang ilabas ang kautusang ito; kaya nasa panahon na upang alamin o tuklasin kung ipinatutupad na ang kautusang ito sa ating mga paaralan o kolehiyo sa Catbalogan, Samar.

Ang Talahanayan 4.1 ay naglalaman kung ilang taong ginagamit ang Filipino ng mga dalubturo sa pagtuturo ng Agham Panlipunan. Ipinakikita rito na 16 ng mga dalubturo ang hindi pa nagsimulang gumamit ng Filipino sa Agham Panlipunan; 6, ang gumamit na sa loob ng 6-7 taon; 5, sa pagitan ng 4-5 taon; 8, naman sa 2-3 taon at 7 ang nagsimula pa lamang sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Talahanayan 4.1 Bilang ng Taon sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan

Bilang ng Taon		: Bilang ng Dalubturing Kasangkot
Hindi pa		16
0 - 1		7
2 - 3		8
4 - 5		5
6 - 7		6
Kabuuan		42

Ipinahihiwatig na karamihan sa mga dalubturing kasangkot sa pag-aaral na ito ang hindi pa tumutupad sa Kautusang Pangministri Blg. 22, s. 1978.

Mga Dinaluhang Salingkurang
Pagsasanay sa Filipino

Ang pagdalo sa mga salingkurang pagsasanay o seminar sa Filipino ay isa sa mga paraang nakatutulong sa pagdaragdag ng kahandaan, kakayahan at kahusayan sa larangan ng pagtuturo. Sila ay natututo ng mga makabagong pamamaraan, pagdulog at estratehiya sa pagtuturo. Bukod sa kahalagahang mapahusay pa rin ang kanilang instruksyon, matutugunan din ang kani-kanilang mga pangangailangan sa iba-ibang sitwasyon. Ipinahahayag sa Talahanayan 5 ang iba't ibang uri at antas ng salingkurang pagsasanay o seminar na dinaluhan ng mga dalubturo.

Matutunghayan sa talahanayang ito ang tatlong antas at uri sa salingkurang pagsasanay/seminar na dinaluhan ng mga dalubturo. Ang nakararami sa kanila ay 20, ang dumalo ng panrehiyunal; 11, ang dumalo ng nasyunal at 11, rin ang dumalo sa pansangay na antas.

Ang pagsusuring ito nagpapatunay na hindi pa sapat ang dinaluhang salingkurang pagsasanay seminar ng mga dalubturo upang maging lubusang handa sa paggamit ng Filipino sa larangan ng Agham Panlipunan.

Talahanayan 5. Mga Dinaluhang Salingkurang Pagsasanay/Seminar ng mga Dalubturo

Mga Salingkurang Pagsasanay/Seminar ng mga Dalubturo :	Antas ng Pagsasanay			
	: Nasyunal	: Rehiyunal	: Pansangay	: Kabuuan
Ikapitong Pambansang Gawain Kapulungan ng mga Tagamasid sa Filipino sa pagtataguyod ng kawanihan ng paaralang bayan, San Isidro, Nueva Ecija, Marso 15-19, 1971.	1			1
Seminar sa Filipino, Samar School of Arts and Trades, Nobyembre 27-29, 1975			5	5
Ikasampung Pambansang Seminar Kapulungan sa Pilipino Teachers Camp, Baguio City, Pebrero 28 - Marso 4, 1977	1			1
Filipino bilang Wikang Panturo sa Dalubhasaan Phil. Normal College, Mayo 5-9, 1979	1			1
Tag-init na Gawaing Kapulungan sa Gamit ng Pilipino, Samar School of Arts and Trades, April 16 - Mayo 11, 1979		5		5
Seminar sa Bilinggwalismo, Samar School of Arts and Trades, Pebrero 11-15, 1980		5		5
Pansangay na Gawaing Kapulungan sa Filipino, Samar National School, Setyembre 23, 1987			6	6
Regional Training Course for Social Studies PCS Candahug, Tacloban City, 1988		5		5
Seminar Workshop on Bilingual Education in Tertiary Level, Tacloban City, Enero 21-22, 1988		5		5
Programa ng DECS-DNC Para sa mga tagasanay na mga Guro sa Filipino sa Paaralang Sekundarya, Teacher's Camp, Baguio City Pebrero 8 - Marso 4, 1988	1			1
Programa ng DECS-DNC sa Pagsasanay ukol sa pangkalahatang kahusayan sa Filipino para sa Paaralang Sekundarya Teachers Camp, Baguio City, Pebrero 4-19, 1988	1			1
Pambansang Seminar sa Bagong Ortograpiyang Filipino Phil. Normal College, Agosto 25, 1988	1			1
Ang Filipino Bilang Wikang Panturo sa Intelektwalisasyon, Phil. Normal College, Setyembre 7-9, 1988	1			1
Seminar sa Panitikang Filipino Ngayon at Bukas II, Agosto 14-15, 1988	1			1
At iba pa	3			3
Kabuuan	11	20	11	42

Wikang Ginamit sa Pagsulat ng
Mga Aklat o Sanggunian

Isa sa mga suliranin ng mga dalubturo sa pagtuturo ay ang kakulangan ng mga aklat o sangguniang gagamitin lalong lalo na ang salin sa Filipino. Kaya minabuting tanungin ang mga dalubturing kasangkot kung ang wikang ginamit sa pagsulat ng mga aklat o sanggunian ginamit sa pagtuturo ay sa Filipino, English at pinag-isang Filipino o English.

Makikita sa Talahanayan 6 na 38, ang mga aklat na nakasulat sa English; 3, sa Filipino at 1 ang pinagpisang English at Filipino, ang mga aklat na ginamit nila. Ang pagsusuring ito ay nagpapatunay na hindi gaanong handa sa paggamit ng Filipino sa pagtuturo ng Agham Panlipunan ang mga dalubturo.

Talahanayan 6. Wikang Ginamit sa Pagsulat ng mga Aklat o Sanggunian

Tagasagot :English: Filipino :English:-Filipino : Kabuuan

Dalubturo	38	3	1	42
-----------	----	---	---	----

Antas ng kahandaan ayon sa limang aspekto. Bilang panlahat na pagpapakahulugan ng antas ng kahandaan ng mga dalubturo, tinanong sila sa tatatanungan kung saang antas nabibilang sila ayon sa limang aspekto: (a) kwalipikasyong

pang-edukasyunal, (b) kadalasan sa paggamit ng wika (Filipino), (k) karanasan sa pagtuturo, (d) mga dinaluhang salingkurang pagsasanay sa Filipino, (e) wikang ginamit sa pagsulat ng mga aklat o sanggunian. Limang kasagutan ang inilaan upang matiyak ang pagpapakahulugan. Lubusang handa (5), handang-handa (4), handa (3), di-gaanong handa (2) at di handa (1).

Ang Talahanayan 7 at nagpepakita na 2.81 ang kabuuang tamtaman ng kwalipikasyong pang-edukasyunal na nangangahulugang handa; 2.51, ang kabuuang tamtaman ng kadalasan sa paggamit ng wika (Filipino) sa nangangahulugang handa; 3.50, ang kabuuang tamtaman sa karanasan ng pagtuturo na nangangahulugang handang-handa; 2.69, ang kabuuang tamtaman sa mga dinaluhang salingkurang pagsasanay na nagkakahulugang handa at 2.0, ang kabuuang tamtaman ng mga wikang ginamit ng mga wikang ginamit sa pagsulat ng mga aklat o sanggunian na nangangahulugang di-gaanong handa. Ang panlahat na kabuuang tamtaman ay 2.70 na nangangahulugang handa. Ito ay nagpapatunay na handang gumamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ang mga dalubturo lalo na kung dadalo lagi sa mga seminar at kung nakasulat ang mga aklat na ginagamit sa wikang Filipino.

Ang mga Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit
ng Filipino sa Agham Panlipunan

Ang implementasyon ng Patakarang Edukasyong

Bilingual sa mga paaralan na nag-utos ng paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ay nakapagbigay ng iba't ibang saloobin sa mga dalubturo.

Upang magalugad ang kawilihan ng mga dalubturo sa kanilang mga kasagutan sa talatanungang binubuo ng tatlumpung pahayag; hinati ang mga ito sa limang baryebol: (a) bilang wikang pambansa; (b) bilang kapalit sa English; (c) bilang kapalit sa Waray at (e) bilang wikang pansulit.

Ang Talahanayan 8 ay nagpapakita ng mga tamtamang iskor ng bawat aytem ng saloobin ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Bilang wikang panturo, sa saloobin na mabisang talakayin ang mga kasalukuyang isyu kung Filipino ang wikang panturo sa Agham Panlipunan, ang tamtamang iskor ay 3.60. Ito ay sumasang-ayon at nangangahulugang paborable. Masigla at kawili-wili ang klase kung Filipino ang gagamitin sa Agham Panlipunan sa ipinahayag din ng tamtamang iskor na 3.63. Ito ay sumasang-ayon at nangangahulugang paborable para sa mga dalubturo. Sinang-ayunan nang kaunti at paborable nang kaunti para sa mga dalubturo na sila ay nakapagpapahayag nang mabuti kung Filipino ang gagamitin na ipinakikita ng tamtamang iskor na 3.12. Napanahon at pinakaangkop na wikang panturo ang Filipino sa Agham Panlipunan sapagkat ito ay behikulo ng pambansang pagkakilanlan ay sinang-ayunan at paborable para sa mga

Talahanayan 7. Antas ng Kahandaan ng mga Dalubturo
Ayon sa limang Aspekto

ASPEKTO	Lubusang Handa (5)	Handang- Handa (4)	Handa (3)	Di- Gaanong Handa (2)	Di- Handa (1)	Kabu- unang ()	Tamtamang Eskor ()	Inter- pre- tasyon ()
a. Kwalipikasyong Pang edukasyunal	2 (10)	10 (40)	15 (45)	8 (16)	7 (7)	42 (118)	2.81	Handa
b. Kadalasan sa Paggamit ng Wika	3 (15)	5 (20)	10 (30)	16 (32)	8 (8)	42 (105)	2.51	Handa
c. Karanasan sa Pagtuturo	8 (40)	11 (44)	17 (51)	6 (12)	0 (0)	42 (147)	3.50	Handang handa
d. Dinaluhang Seminar	5 (25)	6 (24)	11 (33)	13 (26)	5 (5)	42 (113)	2.67	Handa
e. Wikang Ginamit sa mga aklat o sanggunian	2 (10)	2 (8)	9 (27)	10 (19)	19 (19)	42 (84)	2.00	Di-gaanong handa
Kabuuan							2.70	Handa

Paraan ng Pag-iskor

Iskor sa Kahandaan	-	Interpretasyon
4.5 - 5.0	-	Lubusang Handa (LH)
3.5 - 4.4	-	Handang handa (HH)
2.5 - 3.4	-	Handa (H)
1.5 - 2.4	-	Di-gaanong handa (DGH)
mababa sa 1.4	-	Di-handa (DH)

dalubturo ng ipinakikita ng mga tamtamang iskor na 3.76 at 3.88. Sinang-ayunan at paborable nang kaunti ang pahayag na kehanga-hanga ang mga mag-aaral at dalubtulong gumagamit ng Filipino sa pagtatalakay ng mga aralin sa Agham Panlipunan. Ito ay ipinakikita ng tamtamang iskor na 3.36.

Sa kabuuan, sinang-ayunan at paborable sa tamtamang iskor na 3.56 na gagamitin ang Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan. Ito ay nagpapatunay ng positibong saloobin sa paggamit ng Filipino ay kailangan sa pagsasakatuparan ng Patakarang Edukasyunal Bilinggwal.

Bilang wikang pambansa, makikita ang mga saloobin ng mga dalubturo sa Talahanayan 8.1. Sa saloobing mahalaga ang Filipino para sa pambansang kaunlaran, ang tamtamang iskor ay 3.62. Ito ay sinang-ayunan at nangangahulugang paborable para sa mga dalubturo. Makikilala ang suliranin sa wika kung kilalanin din ang Filipino na wikang pambansa ay sinang-ayunan at paborable rin para sa mga dalubturo at ang tamtamang iskor ay 3.40. Ang saloobing nararapat lang gamitin ang Filipino sapagkat ito ay wikang pambansa ay sinang-ayunan at paborable para sa mga dalubturo na may tamtamang iskor na 3.80. Madaling makipag-ugnayan sa kapwa Filipino kung Filipino ang gagamitin ay may tamtamang iskor na 2.48; ito ay hindi sinang-ayunan at

... orole ...

hindi rin paborable para sa mga dalubturo. Isang karangalan ng Filipino ang matuto ng Filipino ay sinang-ayunan at paborable para sa mga dalubturo na may tamtamang iskor na 3.63. Sinang-ayunan at paborable nang kaunti na ang maka-English ay sumang-ayon sa Filipino bilang wikang pambansa. Ito ay ipinakita sa tamtamang iskor na 3.31. Dapat magkaroon ng malasakit ang bawat Filipino sa Filipino ay sinang-ayunan at paborable para sa mga dalubturo at makikita sa tamtamang iskor na 4.11.

Ang kabuuang tamtamang iskor na 3.52 ay nanganahulugan na sumang-ayon ang mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan sapagkat ito ay wikang pambansa.

Bilang kapalit sa English ipinakikita sa Talahanayan 8.2 ang mga saloobin ng mga dalubturo. Ang paggamit ng Filipino bilang kapalit sa English ay makatutulong sa paglutas ng suliranin sa wika ay may tamtamang iskor na 3.32. Ito ay sinang-ayunan at paborable nang kaunti para sa mga dalubturo. Sinang-ayunan at paborable rin nang kaunti ang mga saloobin na may tamtamang iskor na 3.31 ang madaling maunawaan ang Talakayan sa Agham Panlipunan kung Filipino ang gagamiting panturo at hindi English. Gayundin ang saloobin na magiging kawili-wili at kahamun-hamon ang aralin sa Agham Panlipunan kung hikayatin ang mga dalubturo at mga mag-aaral na gumamit

Talahanayan B.1 Tamtawang Iskor ng mga Aytem sa Saloobin ng mga
Dalubturo sa Filipino Bilang Wikang Pambansa

Mga Pahayag	: LS	: S	: SK	: HS	: LKS	: uan	: mang	: Pagsang-	: Inter-
	: (5)	: (4)	: (3)	: (2)	: (1)	:	:	: pagsang-ayon	: tasyon
B. Bilang Wikang Pambansa									
8. Ang Filipino ay mahalaga sa pambansang kaunlaran	10 (50)	13 (52)	11 (33)	4 (8)	2 (2)	40 (145)	3.62	S	Paborable
9. Makikilala ang suliranin sa wikang kung kilalanin din ang Filipino bilang Wikang Pambansa	9 (45)	10 (45)	10 (30)	10 (20)	1 (1)	40 (136)	3.40	S	Paborable
10. Nararapat lang gamitin ang Filipino sapagkat ito ay wikang pambansa	14 (70)	10 (40)	12 (36)	2 (4)	2 (2)	40 (152)	3.80	S	Paborable
11. Madaling makipagugnayan sa kapwa Pilipino kung Filipino ang gagamitin	5 (25)	6 (24)	7 (21)	12 (24)	10 (10)	42 (104)	2.48	HS	Hindi Paborable
12. Isang karangalan ng Pilipino ang matuto ng Filipino	10 (50)	14 (56)	12 (36)	2 (4)	1 (1)	39 (147)	3.77	S	Paborable
13. Kailangan magtulungan itaguyod ang Filipino bilang wikang pambansa	10 (50)	10 (40)	18 (54)	2 (4)	1 (1)	41 (149)	3.63	S	Paborable
14. Sumasang-ayon ang mga maka-English sa Filipino bilang Wikang Pambansa	10 (50)	8 (32)	9 (27)	15 (30)	0 (0)	42 (139)	3.31	SK	Paborable nang Kaun
15. Higit sa lahat dapat magkaroon ng malasakit ang bawat Pilipino sa Filipino sapagkat tayo ay mga Pilipino.	14 (70)	13 (52)	10 (30)	0 (0)	0 (0)	37 (152)	4.11	S	Paborable
Kabuuang Tamtaman							3.52	Paborable	

Paraan ng Pag-iskor

Iskor sa Saloobin	Antas ng Pagsang-ayon at di-pagsang-ayon	Interpretasyon
4.5 - 5.0	Lubusang Sumasang-ayon (LS)	Paborableng Paborable (PP)
3.5 - 4.4	Sumasang-ayon (S)	Paborable (P)
2.5 - 3.4	Sumasang-ayon nang Kaunti (SK)	Paborable nang kaunti (PK)
1.5 - 2.4	Hindi Sumasang-ayon (HS)	Hindi Paborable (HP)
1.4 - mababa pa	Lubusang hindi Sumasang-ayon (LHS)	Hinding Hindi Paborable (HHP)

ng Filipino sa pagpapaliwanag. Sinang-ayunan at paborable nang kaunti para sa mga dalubturo na nakuha ang tamtamang iskor na 3.18. Sinang-ayunan at paborable rin nang kaunti na ang magagaling sa English ay mas mataas ang grado sa Agham Panlipunan. Kapuri-puri ang mga dalubtulong mahuhusay magsalita ng English at mas intelektwalisado ang English kaysa Filipino. Ang mga ito ay may mga tamtamang iskor na 2.81, 2.98 at 3.96 ayon sa kanilang pagkasunud-sunod.

Ang kabuuang tamtamang iskor na 3.14 ay sumang-ayon nang kaunti at mangangahulugang paborable rin nang kaunti para sa mga dalubturo ang paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan bilang kapalit sa English. Ito ay nagpapatunay na hindi pa isinasakatuparan ang Patakarang Edukasyong Bilinggwal ayon sa Kautusang Pangministri Blg. 22, s. 1978.

Ang Talahanayan 8.3 ay nagpapakita ng mga tamtamang iskor sa bawat aytem ng saloobin ng mga dalubturo sa Filipino bilang kapalit sa Waray. Sa mas mayaman at malawak ang Filipino sa mga tayutay kaysa sa Waray ay sinang-ayunan at paborable nang kaunti para sa mga dalubturo na may tamtamang iskor na 3.25. Ang pampanitikan at pangkulturang pamana ng Waray ay maaaring ipaliwanag sa Filipino ay may tamtamang iskor na 3.41 ay sinang-ayunan at paborable ng interpretasyon. Sinang-ayunan at

Talahanayan 8.2 Tantamang Iskor ng mga Aytem sa mga Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan Bilang Kapitalit sa English

Mga Saloobin	: LS :	S :	SK :	HS :	LHS :	Kabu- uan :	Tanta- mang :	Antas ng Pagsang- ayon at di- pagsang-ayon :	Inter- pre- tasyon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				

C. Bilang Kapitalit sa English

16. Ang paggamit ng Filipino sa halip ng English ay makalulutas sa suliranin sa wika	9 (45)	8 (32)	10 (30)	13 (26)	0 (0)	40 (133)	3.32	SK	Paborable nang kaunti
17. Madaling maunawaan ang tinatalakay sa Agham Panlipunan kung Filipino ang Wikang Panturo at Hindi English	8 (40)	9 (30)	10 (30)	11 (22)	1 (1)	39 (129)	3.31	SK	Paborable nang kaunti
18. Magiging kawiliwili at kahamon-hamon ang araling saklaw ng Agham Panlipunan kung hikayatin ang mga dalubturo at mga mag-aaral gumamit ng Filipino sa pagpaliwanag at panghalili lamang ng English	7 (35)	8 (32)	10 (30)	13 (26)	1 (1)	39 (124)	3.18	SK	Paborable nang kaunti
19. Ang magagaling sa English ay mas mataas ang grado sa Agham Panlipunan	5 (25)	4 (16)	8 (24)	10 (20)	5 (5)	32 (90)	2.81	SK	Paborable nang kaunti
20. Kapuri-puri ang mga dalubtulong mahuhusay mag salita ng English	6 (30)	8 (32)	8 (24)	15 (30)	3 (3)	40 (119)	2.98	SK	Paborable nang kaunti
21. Mas intelewalisado ang English kaysa Filipino	9 (45)	8 (32)	10 (30)	15 (30)	0 (0)	42 (137)	3.26	SK	Paborable nang kaunti
Kabuuang Tantaman							3.14	SK	Paborable nang kaunti

Paraan ng Pag-iskor

Iskor sa Saloobin	Antas ng Pagsang-ayon at di-pagsang-ayon	Interpretasyon
4.5 - 5.0	Lubusang Sumasang-ayon (LS)	Paborable Paborable (PP)
3.5 - 4.4	Sumasang-ayon (S)	Paborable (P)
2.5 - 3.4	Sumasang-ayon nang kaunti (HS)	Paborable nang kaunti (PK)
1.5 - 2.4	Hindi sumasang-ayon (HS)	Hindi Paborable (HS)
masaba pa sa 1.4	Lubusang hindi sumasang-ayon (LHS)	Hinding-hindi Paborable (HHP)

paborable nang kaunti ang saloobing isalin ang mga konseptong Waray at Filipino na ipinakikita ng tamtamang iskor na 2.88. Masagwang gamitin ang Waray sa kolehiyo at ang Waray ay kinagisnan kaya di na kailangang gamitin sa pagtuturo ng Agham Panlipunan na may tamtamang iskor na 3.95 at 4.08. Sa kapwang saloobin ay sinang-ayunan at paborable ang kinalabasan.

Ang kabuuang tamtaman na 3.85 ay nagpapakitang sumang-ayon at paborable sa mga dalubturo na gamitin ang Filipino bilang kapalit sa Waray sa pagtuturo ng Agham Panlipunan sa kolehiyo alinsunod sa patakarang pangwika.

Bilang wikang pansulit, ang Filipino ay ginagamit ngayon sa pamahalaan tulad sa pagsusulat, upang masanay ang mga dalubturo at mga mag-aaral sa ganitong uri ng pagtatanong, kailangan masanay din sila sa pamamagitan ng paggamit nito sa mga pagsusulit sa mga araling saklaw ng Agham Panlipunan.

Ang talahanayan 8.4 ay nagpapakita ng mga tamtamang iskor ng mga saloobin ng mga dalubturo kasama na ang antas sa pagpapakahulugan sa paggamit ng Filipino bilang wikang pansulit sa Agham Panlipunan. Ang mga saloobin madaling mauunawaan ang mga tanong sa pagsusulit kung Filipino ang gagamitin, mamimihasa sa mahahabang mga tanong kung Filipino ang gagamitin sa pagsusulit, masasanay ng mahabang panahon sa pagsagot ng mga tanong

Talahanayan 8.3 Tamnang Iskor ng mga Aytem sa Salcobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino Bilang Kapital sa Waray.

	:	:	:	:	:	:	Kabu-:Tam-:Antas ng :
	:	LS :	S :	SK :	HS :	LHS :	uan :ta-:Pag-sang-:Interpre-
Mga Salobin	:	:	:	:	:	:	:sang :ayon at : tasyon
	:	(5) :	(4) :	(3) :	(2) :	(1) :	:Iskor:pag-sang :
	:	:	:	:	:	:	:ayon :

D. Bilang kapalit sa Maray

22. Mas mayaman at
malawak ang Fili-
pino sa mga tayutay
kaysa Waray

2 9 8 15 0 40 3.25 SK Paborable nang
(40) (36) (24) (30) (0) (130)
kaunti

23. Ang pampanitikan
at Pangkulturang
Pamana ng Waray
ay maaring ipa-
liwanag sa Filipino

10 11 2 10 2 41 3.41 S Paborable
(50) (44) (24) (20) (2) (46)

24. Naari nang isalin sa Filipino ang mga konseptong Waray

9	5	12	18	1	40	2.88	SK	Favorable
(25)	(20)	(36)	(36)	(1)	(118)			nang Kaunti

25. Hindi na kailangan gamitin ang Waray sa kolehiyo/antas tersarya

15 12 10 2 1 41 3.95 S Favorable
(75) (46) (30) (4) (1) (158)

26. Ang Waray ay wikang kinagisnang natin kaya di na kailangan gamitin sa pagtuturo an Agham Panlipunan

16 12 9 2 0 39 4.08 S Favorable
(80) (48) (27) (4) (0) (159)

Kebudayaan Tantaman

3.05 S Favorable

Talahanayan 3.4 Tamtaming Iskor ng mga Aytem sa Saloobin ng mga Dalubturo sa
Paggamit ng Filipino Bilang Wikang Pansulit sa Agham Panlipunan

Mga Saloobin	Antas ng Pag-									
	LS	S	SK	HS	LHS	Kabu-	Tanta-	isang-ayon	at	Interpra-
	:	:	:	:	:	tuan	mang	di-pagsang-		tasyon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	:	:	Iskor	ayon	:

E. Bilang Wikang Pansulit

27. Madaling maunawaan ang mga tanong sa pagsusulit kung Filipino ang gagamitin	12 (60)	10 (40)	15 (45)	3 (6)	1 (1)	41 (152)	3.71	5	Paborable
28. Mamimihasa sa mahahabang mga tanong kung Filipino ang gagamitin sa pagsusulit	10 (50)	12 (48)	13 (39)	5 (10)	1 (1)	42 (146)	3.61	5	Paborable
29. Masasanay sa mahabang panahon sa pagsasagot ng mga tanong sa Filipino	15 (45)	13 (52)	10 (30)	4 (8)	0 (0)	42 (165)	3.93	5	Paborable
30. Masasanay sa paggamit ng Filipino kung ito ay gagamitin sa Wikang Pansulit	15 (80)	15 (60)	10 (30)	0 (0)	0 (0)	41 (170)	4.14	5	Paborable
Kabuuang Tamtaman							3.85	5	Paborable

Paraan ng Pag-iskor

Iskor sa Saloobin	Antas ng Pagsang-ayon at di-Pagsang-ayon	Interpretasyon
4.5 - 5.0	Lubusang Sumasang-ayon (LS)	Paborableng paborable (PP)
3.5 - 4.4	Sumasang-ayon (S)	Paborable (S)
2.5 - 3.4	Sumasang-ayon nang kaunti (SK)	Paborable nang Kaunti (PK)
1.5 - 2.4	Hindi Sumasang-ayon (HS)	Hindi paborable (HP)
mababa sa 1.4	Hinding-hindi sumasang-ayon (HHS)	Hinding-hindi paborable (HHP)

sa Filipino at masasanay sa paggamit ng Filipino kung ito ay gagamiting wikang pansulit sa Agham Panlipunan ay nakakaha ng tamtamang iskor na 3.71, 3.61 at 4.14. Lahat ito ay sumang-ayon at paborable ang kani-kanilang saloobin bilang wikang pansulit.

Sa kabuuang tamtamang 3.85 naipakita dito ang pagsang-ayon at paborableng pagpasiya na gamitin ang Filipino bilang wikang pansulit sa Agham Panlipunan.

Kaugnayan ng Antas ng Kahandaan
ng mga Dalubturo at ng Kanilang
Saloobin sa Paggamit ng Filipino
sa Agham Panlipunan

Batay sa pagtutuos sa pamamagitan ng Pearson Product-Moment Coefficient of Correlation; ang antas ng kahandaan at saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan, nakuha ang "computed value" ng r ay $-.96$. Ito ay nagpapakita na negatibo at mataas ang kaugnayan ng mga baryabol. Dahil sa ang value ng r ay negatibo, ang kahandaan at ang saloobin ay "inversely correlated". Ang hipotesis, "Walang makabuluhang kaugnayan ang antas ng kahandaan ng mga dalubturo at ang kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ay hindi tinanggap. Ito ay nagpapahiwatig na ang mga dalubturo ay henda sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan at hindi kailangan magkaroon ng paborableng saloobin sa paggamit ng wika o "vice versa". Tingnan sa Apendiks L.

Ang Talahanayan 9, ay nagpapakita ng kabuuang tamtamang iskor ng kahandaan at saloobin ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Sa aspektong kwalipikasyong pang- edukasyunal, ang tamtamang iskor ay 2.81 sa kahandaan at ang saloobin ay 3.56. Sa kadalasan sa paggamit ng wika sa kahandaan ay 2.50 at ang saloobin ay 3.52, sa karanasan ng pagtuturo, ang kahandaan ay 3.50 at ang saloobin ay 3.14, sa mga dinuluhang salingkurang pagsasanay 2.69 ang kahandaan at 3.51 ang mga saloobin at sa wikang ginamit sa mga aklat o sanggunian ang kahandaan ay 2.00 at ang saloobin ay 3.85. Ito ay nagpapatunay na ang mga dalubturo ay hindi na kailangan na magkaroon ng paborableng saloobin upang maging handa sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Ang mga Katangiang Personal na Nakaaapekto sa mga Saloobin ng mga Mag-aaral

Ang mga katangiang personal na nakaaapekto sa mga saloobin ng mga mag-aaral ay ang (a) kurso, (b) kasarian, (k) taon, (d) gulang at (e) wikang ginagamit.

Sa walumpu't pitong mag-aaral: 20, ang kumukuha ng BSE; 17, ang DFT; 10 ang DOT; 10 ang dalawang taong Technical Education; 10 ang BSEED; 10, ang BSIE, at 10 ang BSC. Ang mga lalaki ay 40 at ang mga babae ay nakararami, ang nasa unang taon ay binubuo ng 17, DFT at 10 DOT. Sinundan ng nasa ikaapat na taon na binubuo

Talahanayan 9. Kabuuang Tamtamang Iskor ng Kahandaan at Saloobin
ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa
Agham Panlipunan

Aspekto	: Kahandaan : Interpretasyon : Saloobin : Interpretasyon			
a. Kwalipikasyong Pang edukasyonal	2.91	Handa	3.56	Paborable
b. Kadalasan sa paggamit ng wika	2.50	Handa	3.52	Paborable
c. Karanasan sa Pagtuturo	3.50	Handa	3.14	Paborable nang kaunti
d. Mga dinaluhang Salingkurang Pagsasanay	2.69	Handa	3.51	Paborable
e. Wikang Ginagamit sa mga Aklat o Sanggunian	2.00	Di-gaanong handa	3.85	Paborable
Kabuuhan	13.50		17.58	

Paraan ng Pag-iskor

Para sa Kahandaan			Para sa Saloobin		
Iskor sa Kahandaan	Interpretasyon		Iskor sa Saloobin	Antas ng Pag-sang-ayon at di-pagsang-ayon	Interpre-tasyon
4.5 - 5.0	Lubsang Handa	(LH)	4.5 - 5.0	LS	PP
3.5 - 4.4	Handang Handa	(HH)	3.5 - 4.4	S	P
2.5 - 3.4	Handa	(H)	2.5 - 3.4	SK	PK
1.5 - 2.4	Di-gaanong handa	(DGH)	1.5 - 2.4	HS	HP
mababa sa 1.4	Di-handa	(DH)	mababa sa 1.4	LMS	HWP

ng 20 mag-aaral na kumukuha ng BSE; 20, rin sa dalawang taon ang kumukuha ng dalawang taon Technical Education at BSEED at 20, sa ikatlong taon na kumukuha ng BSIE at BSC.

Talahanayan 10 sa gulang, ang nakararami ay ang long ulan, at sa 20 mag-aaral 18-19 na binubuo ng 20 mag-aaral; 20-21 na may 20 mag-aaral at 21 o higit na binubuo ng 20 mag-aaral din.

Sa unang wika ang Waray ang ginagamit ng nakararami na binubuo ng walumpu't isang mag-aaral, limang mag-aaral ang gumagamit ng Filipino at isa lamang ang gumagamit ng English.

Ang mga Saloobin ng mga Mag-aaral
sa Paggamit ng Filipino sa
Agham Panlipunan

Ang mga nag-aaral tulad ng mga dalubturo ay mayroon din mga nilolooob sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Upang matantiya ang mga saloobin ng mga mag-aaral sila ay hiningan din ng kani-kanilang mga kasagutan sa talatanungan. Ito ay binubuo ng tatlung saloobin na nababahagi sa limang baryabol tulad ng mga nabigay ng mga dalubturo. Sa talahanayan 11 ay nagpapakita ng mga kinalabasan ng bawat aytem ng mga saloobin sa panig ng mga mag-aaral.

Bilang wikang panturo sa mga saloobin, sa palagay na mas mabisang talakayin ang mga kasalukuyang isyu kung

Talahanayan 10. Mga Katangiang Personal na Nakaapekto sa Saloobin ng mga Mag-aaral

Kurso	: Kasarian		: Taon	: Gulang	: Wikang Ginagamit		
	Lalaki	Babae			Eng.	Pil.	Waray
B S E	9	11	Ika-4	21 o higit	0	1	19
D F T	9	8	una	16 - 17	0	1	16
D O T	4	6	una	16 - 17	0	1	19
BSEED	5	5	Ika-2	18 - 19	0	0	10
BSIE	4	6	Ika-3	20 - 21	0	0	10
BSC	5	6	Ika-3	20 - 21	1	1	8
2 - taon							
Tech, Edu.	4	6	Ika-2	18 - 19	0	1	9
Kabuuan	40	47			1	5	81

Filipino ang wikang panturo sa Agham Panlipunan, masigla at kawili-wili ang klase kung Filipino ang panturo at makapagpapahayag nang mabuti kung Filipino ang gagamitin sa Agham Panlipunan. Ang mga nabanggit ay may nakuhang tamtamang iskor na 4.20, 4.22, 4.21 at 4.25 ayon pagkakasunod-sunod ay sinang-ayunan at paborable ang kalahok na mga mag-aaral. Ang napapanahon ang paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan bilang pagsasakatuparan ng patakarang edukasyong bilinggwal, ang Filipino na wikang panturo

Talabahanan II. Tantanang Iskor sa Sawat Aytem ng Saloobin ng mga Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino Bilang Wikang Panturo sa Agham Panlipunan

Mga Saloobin	LS	S	SK	HS	LHS	Kabuuang	Tamtamang	Antas ng Pag-	Inter-
								sang-ayon at di-	pre-
								Iskor : pagsang-ayon	tasyon
A. Bilang Wikang Panturo									
1. Sa palagay ko mas mabisang talakayin ang mga kasalukuyang isyu kung Filipino ang wikang panturo sa Agham Panlipunan	35 (175)	36 (144)	14 (42)	2 (4)	0 (0)	81 (165)	4.20	S	Paborable
2. Masigla at kawili-wili ang klase kung Filipino ang panturo sa Agham Panlipunan	37 (185)	34 (136)	14 (42)	2 (4)	0 (0)	87 (367)	4.22	S	Paborable
3. Madaling maunawaan at masalin ang mga konsepto ng Agham Panlipunan sa Filipino	35 (175)	37 (148)	13 (39)	2 (4)	0 (0)	87 (366)	4.21	S	Paborable
4. Nakapagpahayag ako nang mabuti kung sa Filipino ang wikang panturo	38 (190)	34 (136)	14 (42)	1 (2)	0 (0)	87 (370)	4.25	S	Paborable
5. Napapanahon ang paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan bilang pagsasakatuparan sa patakarang edukasyunal bilinggwal	14 (70)	30 (120)	38 (114)	3 (6)	2 (2)	87 (312)	3.59	S	Paborable
6. Kailangan ng Filipino na wikang panturo sa Agham Panlipunan sa-pagkat ito ay behikulo ng pambansang pagkakilanlan	30 (150)	38 (152)	15 (42)	2 (4)	1 (1)	87 (353)	4.06	S	Paborable
7. Hinahangaan ang mga dalubturo at ang mga mag-aaral na gumagamit ng Filipino sa Pagtatalakay ng mga aralin sa Agham Panlipunan	38 (190)	35 (140)	10 (30)	4 (8)	0 (0)	87 (368)	4.23	S	Paborable
							4.11	S	Paborable
Kabuuang Tamtaman									

Paraan ng Pag-iskor

Iskor sa Saloobin	Antas ng Pagsang-ayon at di-Pagsang-ayon		Interpretasyon
4.5 - 5.0	Lubusang Sumasang-ayon	(LS)	Paborableng Paborable (PP)
3.5 - 4.4	Sumasang-ayon	(S)	Paborable (P)
2.5 - 3.4	Sumasang-ayon nang Kaunti	(SK)	Paborable nang Kaunti (PK)
1.5 - 2.4	Hindi sumasang-ayon	(HS)	Hindi Paborable (HP)
mababa sa - 1.4	Hinding-hindi sumasang-ayon	(HHS)	Hinding hindi Paborable (HHP)

sapagkat ito ay behikulo ng pambansang pagkilanlan at hinahangaan ang mga dalubturo at mga mag-aaral na gumagamit ng Filipino sa pagtalakay ng mga aralin sa Agham Panlipunan, ang tatlong nabanggit na saloobin ay may mga tamamang iskor na 3.59, 4.06 at 4.23 na sumang-ayon at paborable rin para sa mga mag-aaral.

Ang talahanayan 11.1 ay nagpapakita sa saloobin ng mga mag-aaral sa Filipino bilang wikang pambansa. Ang Filipino ay mahalaga para sa pambansang kaunlaran, makikilala ang suliranin sa wika kung kilalanin din ang Filipino bilang wikang pambansa, at nararapat lang gamitin ang Filipino sapagkat ito ang wikang pambansa ay may kakulang tamamang iskor na 4.20, 4.28 at 4.11 na sumasang-ayon at paborable ang pagpapakahulugan. Sa madaling makipag-ugnayan sa kapwa Filipino kung Filipino ang gagamitin ay nakakuha ng tamamang iskor na 2.75 na nangangahulugang paborable nang kaunti. Sa magtutulong para itaguyod ang Filipino at isang karangalan ng Filipino ang matuto ng Filipino. Ang mga ito ay may mga tamamang iskor na 4.20 at 4.06. Sumang-ayon at ipinagpapakahulugan ng paborable. Sa sumang-ayon na ang maka-English sa Filipino bilang wikang pambansa at higit sa lahat magkaroon ng malasakit sa Filipino sapagkat tayo'y mga Filipino, ang una ay may tamamang iskor na 2.82, sumang-ayon nang kaunti at paborable nang kaunti at ang ikalawang saloobin

Talahanayan 11.1 Tamtamang Iskor ng mga Aytem sa Saloobin ng mga Mag-sasal sa Filipino Bilang Wikang Pambansa

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
LE	5	SK	HS	LHS	Kabuuan	Tamtamang	sang-ayon at	Inter-			
(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		Iskor	id. pagsang-ayon	pre-			rasyon

B. Bilang Wikang Pambansa

8. Ang Filipino ang mahalaga para sa pambansang kaunlaran	35 (175)	30 (144)	14 (42)	2 (4)	0 (0)	87 (365)	4.20	5	Paborable
9. Makikilala ang suliranin sa wika kung kikilalanin din ang Filipino bilang wikang pambansa	36 (190)	36 (144)	12 (36)	1 (2)	0 (0)	87 (372)	4.28	5	Paborable
10. Kararapat lang gamitin ang Filipino sapagkat ito ay wikang pambansa	38 (180)	30 (120)	14 (42)	2 (4)	3 (3)	85 (349)	4.11	5	Paborable
11. Madaling makipag-ugnayan sa kapwa Filipino kung wikang Filipino ang gagamitin	5 (25)	20 (80)	21 (63)	23 (46)	14 (14)	83 (288)	2.75	SK	Paborable nang kaunti
12. Magtulungan para itaguyod ang Filipino	35 (140)	30 (120)	12 (36)	3 (6)	1 (1)	84 (353)	4.20	5	Paborable
13. Isang karangalan ng Filipino ang matuto ng Filipino	38 (190)	20 (80)	23 (69)	5 (10)	1 (1)	86 (349)	4.06	5	Paborable
14. Sumasang-ayon na ang mga maka-English sa Filipino bilang Wikang Pambansa	12 (60)	15 (60)	10 (30)	38 (76)	9 (9)	83 (353)	2.82	SK	Paborable nang kaunti
15. Higit sa lahat magkaroon ng malasakit sa Filipino sapagkat tayo'y mga Filipino	40 (200)	30 (120)	12 (36)	3 (6)	0 (0)	85 (362)	4.28	5	Paborable

Kabuuan ng Tamtaman

3.38

SK

Paborable

Paraan ng Pag-iskor

Iskor sa Saloobin

Antas ng Pagsang-ayon at di Pagsang-ayon

Interpretasyon

4.5 - 5.0	Lubusang Sumasang-ayon	(LS)	Paborableng Paborable	(PP)
3.5 - 4.4	Sumasang-ayon	(S)	Paborable	(P)
2.5 - 3.4	Sumasang-ayon nang Kaunti	(SK)	Paborable nang Kaunti	(PK)
1.5 - 2.4	Hindi Sumasang-ayon	(HS)	Hindi Paborable	(HP)
Mababa sa - 1.4	Hinding hindi sumasang-ayon	(HHS)	Hinding hindi paborable	(HHP)

ay may tamtambang iskor na 4.26, sumang-ayon at paborable rin.

Ang kabuuang tamtambang iskor ay 3.84, sumang-ayon at paborable rin para sa mga mag-aaral ang gamitin ang Filipino bilang wikang pambansa.

Bilang kapalit sa English, ang Pilipinas ay hindi mananatiling bilinggwal. Ang Filipino ay sapilitang ginagamit na wikang panturo sa mga Agham Panlipunan ayon sa Kautusang Pangkagawarang Blg. 22, s. 1978. Ang mga saloobin sa paggamit ng Filipino ay nakalulutas ng suliranin sa wika, madaling maunawaan ang tinatalakay na aralin sa Agham Panlipunan kung Filipino ang panturo, kawili-wili at nakahahamon kung hinihikayat ng mga dalubturo at mag-aaral na gumamit ng Filipino sa pagpapaliwanag. Ang mga ito ay may tamtambang iskor na 3.51, 3.85 at 4.02, sumasang-ayon at paborable para sa mga kinauukulan. Ang mga magagaling sa English, ay mas mataas ang grado sa Agham Panlipunan, kapuri-puri ang mga dalubturong mahuhusay magsalita ng English at mas intelektwalisado ang English kaysa Filipino; ang lahat ng mga ito ay may mga tamtambang iskor na 3.10, 2.93 at 2.70 na may pagsang-ayon nang kaunti at paborable nang kaunti ayon sa napagpakahulugan. Ang kabuuang tamtaman dito sa aspektong ito ay 3.35 na may pagsang-ayon nang kaunti.

Ang Waray ang unang wikang ginagamit ng karamihan

ng mga dalubturo at mga mag-aaral na kasangkot sa pag-aaral na ito. Hinding-hindi maiiwasan na paminsan-minsan ito ay gagamitin sa pagtuturo. Makikita sa talahanayan 11.3 ang mga saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino bilang kapalit sa wikang Waray. Para mas mayaman at malawak ang Filipino sa mga tayutay kaysa sa Waray at ang pampanitikan at pangkulturang pamana ng waray ay maaari nang ipaliwanag sa Filipino, ay naipakita sa mga tamtamang iskor na 2.95 at 3.09 at nangangahulugang sumasang-ayon nang kaunti at paborable nang kaunti para sa mag-aaral. Sumasang-ayon nang kaunti at paborable nang kaunti ang mga mag-aaral na maaari na ring isalin ang mga konseptong Waray sa Filipino sa nakuhang tamtamang iskor na 2.53. Naturang na sumasang-ayon na hindi kailangang gamitin ang waray sa antas tersarya na may nabuong tamtamang iskor na 4.33 ay paborable ang naipagpakahulugan. Ang waray na wikang kinagisnan natin kaya di na kailangan gamitin pa ito sa pagtuturo sa Agham Panlipunan ay sinangayunan din ng mga mag-aaral sa tamtamang iskor na 4.02 at paborable rin ang napagpasiyahan.

Sa kabuuang tamtamang iskor na 3.38 na sumasang-ayon at paborable nang kaunti para sa mga mag-aaral na gamitin ang Filipino bilang kapalit sa wikang Waray.

Bilang Wikang Pansulit. Sa saloobin madaling maunawaan ang mga tanong sa pagsusulit ng mga mag-aaral

Talahanayan 11.3 Tamtamtang Iskor sa mga Aytem sa mga Saloobin ng mga Mag-aaral sa Filipino Bilang Kapalit sa Waray

	: LS	: S	: SK	: HS	: LHS	: Kabuuan:	Tamtamtang:	: Antas ng Pag-	: Inter-
	: (5)	: (4)	: (3)	: (2)	: (1)		: Iskor	: di-pagsang-ayon:	: tasyon
D. Bilang Kapalit sa Waray									
22. Mas mayaman at malawak ang Filipino sa tayutay kaysa Waray	10 (50)	12 (48)	29 (87)	30 (60)	3 (3)	84 (248)	2.95	SK	Paborable nang kaunti
23. Ang pampanitikan at pang-kulturang pamana ng Waray ay maaari nang ipaliwanag sa Filipino	11 (55)	13 (52)	30 (90)	26 (52)	1 (1)	81 (250)	3.09	SK	Paborable nang kaunti
24. Maaari na rin isalin ang mga konseptong waray sa Filipino	10 (50)	11 (44)	12 (36)	30 (60)	30 (30)	83 (210)	2.53	SK	Paborable nang kaunti
25. Hindi na kailangan gamitin ang waray sa koliheyo	38 (190)	36 (144)	10 (30)	0 (0)	0 (0)	84 (364)	4.33	SK	Paborable
26. Ang waray na wikang kinagisnan natin kaya di na kailangan gamitin pa ito sa pagtuturo ng Agham Paniipunan	29 (143)	30 (120)	20 (60)	2 (4)	1 (1)	82 (330)	4.02	S	Paborable
Kabuuang Tamtaman							3.38	SK	Paborable nang kaunti

Paraan ng Pag-iskor

Iskor sa Saloobin	Antas ng Pagsang-ayon at di Pagsang-ayon	Interpretasyon
4.5 - 5.0	Lubusang Sumasang-ayon (LS)	Paborableng Paborable (PP)
3.5 - 4.4	Sumasang-ayon (S)	Paborable (P)
2.5 - 3.4	Sumasang-ayon nang Kaunti (SK)	Paborable nang Kaunti (PK)
1.5 - 2.4	Hindi Sumasang-ayon (HS)	Hindi Paborable (HP)
Kababa sa - 1.4	Hinding hindi sumasang-ayon (HHS)	Hinding hindi paborable (HHP)

kung sa wikang Filipino at mamimihasa sa mahahabang mga tanong sa Filipino ay may mga tamtamang iskor na 3.16 at 3.34. Kapwa sumang-ayon nang kaunti at paborable nang kaunti. Sa mahabang panahon ay kailangan sa pagsasagot sa Filipino kung ito'y gagamitin wikang pansulit ay may mga tamtamang iskor na 3.74 at 3.97, sumang-ayon at paborable para sa mga mag-aaral.

Ang kabuuang tamtamang iskor na 3.55, sumang-ayon at paborable ay nagpapatunay na gamitin wikang pansulit ay Filipino.

Ang Pagkakaugnay ng mga Saloobin
at mga Katangiang Personal
ng mga Mag-aaral

Sa pagsubok ng hipotesis sa pamamagitan ng Pearson Product-Moment Coefficient of Correlation ng .13 na nangangahulugang may kaugnayan. Samakatuwid ang hipotesis na walang makabuluhang kaugnayan ng katangiang personal at saloobin ay tinanggap. Ito'y nagpapatunay na ang mga mag-aaral na nagtataglay ng mataas ng katangiang personal ay may paborableng saloobin sa paggamit ng wika. (Tingnan ang pagtutuos sa Apendiks M).

Ang Talahanayan 12 ay nagpapakita ng mga kabuuang tamtaman ng mga kahandaan at saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.


```

=====
: : : : : : Kabu- : Tam- : Antas ng :
: LS : S : SK : HS : LHS : uan : tar : Pag-sang- : Interpre-
Mga Saloobin : : : : : : : : : : : : :
: (5) : (4) : (3) : (2) : (1) : : Iskor:pag-sang :
: : : : : : : : : : : : :
: : : : : : : : : : : : :
=====

```

27. Madaling maunawaan ang mga tanong sa pagsusulit kung Filipino ang gagamitin	15 (75)	18 (72)	19 (54)	25 (50)	5 (5)	82 (259)	3.16	5K	Paborable nang kaunti
28. Mamimihasa sa mahahabang mga tanong sa Filipino	18 (90)	19 (76)	25 (75)	20 (40)	3 (3)	85 (284)	3.34	5K	Paborable nang kaunti
29. Mahabang panahon ang kailangan sa pagsasagot ng pagsusulit sa Filipino	25 (125)	30 (120)	19 (57)	10 (20)	3 (3)	87 (325)	3.74	5	Paborable nang kaunti
30. Masasanay sa paggamit ng Filipino kung ito ay gagamiting wikang pansulit	80 (150)	29 (116)	24 (72)	3 (6)	1 (1)	87 (345)	3.97	5	Paborable
Kabuugang Tamtaman							3.55	5	Paborable

Iskor sa Salcobin	Antas ng Antas ng Pagsang-ayon at di Pagsang-ayon	Interpretasyon
4.5 - 5.0	Lubusang Sumasang-ayon (LS)	Paborableng Paborable (PF)
3.5 - 4.4	Sumasang-ayon (S)	Paborable (P)
2.5 - 3.4	Sumasang-ayon nang Kaunti (SK)	Paborable nang Kaunti (PK)
1.5 - 2.4	Hindi Sumasang-ayon (HS)	Hindi Paborable (HP)
mababa sa - 1.4	Hinding hindi sumasang-ayon (HHS)	Hinding hindi Paborable (HHP)

Talahanayan 12. Kabuuang Tamtaman ng mga Kahandaan at Saloobin ng mga Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan Batay sa mga Katangiang Personal na Umaapekto ng Kanilang Saloobin

Katangiang Personal		Interpre- tasyon		Interpre- tasyon
: Kahandaan		: Saloobin		
a.	Kasarian	3.75	Handang-handa	4.11 Paborable
b.	Gulang	3.94	Handang-handa	3.84 Paborable
k.	Kurso	3.83	Handang-handa	3.35 Paborable nang Kaunti
d.	Taon	3.83	Handang-handa	3.38 Paborable nang Kaunti
e.	Unang Wika	2.95	Handa	3.55 Paborable
Kabuuang		3.66	Handa	3.64 Paborable
$r = .13$				

Ang (a) mga sangkap na personal ay kasarian, gulang, kurso, taon at ang sa unang wikang ginagamit. Ang pang-kalahatang tamtaman kahandaan ay 3.66 na nangangahulugang handa at ang saloobin ay 3.64 na nangangahulugan din na sumasang-ayon at paborable. Nagpapatunay na kung handang-handa ang mga mag-aaral ay positibo o paborable ang saloobin nila sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Ang mga Saloobin ng mga Dalubturo at mga
Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino
sa Agham Panlipunan

Natuklasan sa pag-aaral na ito na walang makabu-

luhang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga dalubturo sa mga saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Batay sa tinuos na t -test, ang nakuhang t ay .50 na mababa sa tabular t -value na 2.06 sa kapantayang halaga na .05. Tingnan sa Apendiks N.

Sa Talahanayan 13 ay nagpapakita ng mga saloobin ng mga dalubturo at mag-aaral ayon sa limang aspekto. Ang nakuhang tamtaman ng mga dalubturo at mag-aaral sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo ay 3.56 at 4.11 respektibo na nangangahulugang sumang-ayon at paborable; sa bilang wikang pambansa, 3.52, ang mga dalubturo at 3.84 ang mga mag-aaral na nangangahulugang sumang-ayon din; sa bilang kapalit sa English; 3.14 ang mga dalubturo, 3.35 ang mga mag-aaral na nangangahulugang sumang-ayon nang kaunti at paborable nang kaunti; sa bilang kapalit sa Waray, 3.51 ng mga dalubturo at sumasang-ayon, 3.38 ng mga mag-aaral at sumasang-ayon nang kaunti naman sila sa bilang wikang pansulit kapwa nakuha ang mga tamtaman 3.81 at 3.55 para sa mga dalubturo at mga mag-aaral na nangangahulugang sumasang-ayon. Sa paglalahat, 3.52 ang tamtaman ng mga dalubturo na sumasang-ayon; ganoon din 3.65 ang tamtaman ng mga mag-aaral, kaya natuklasan dito na walang mahalagang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral, ayon sa limang aspektong pineg-aralan.

Talahanayan 13. Mga Saloobin ng mga Dalubturo at mga Mag-aaral Ayon sa Limang Aspekto

Aspekto	:	Dalubturo	:	Mag-aaral
a. Bilang Wikang Panturo		3.56		4.11
b. Bilang Wikang Pambansa		3.52		3.84
k. Bilang Kapalit sa English		3.14		3.35
d. Bilang Kapalit sa Waray		3.51		3.38
e. Bilang Wikang Pansulit		3.81		3.55
Kabuuang Tamtaman		3.52		3.65
				t = .50

Ang Wikang Inirekomendang Gamiting Panturo sa Agham Panlipunan ng mga Dalubturo at mga Mag-aaral

Isa sa mga katanungan sa talatanungan para sa mga dalubturo at mga mag-aaral tungkol sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Tiniyak dito ng mga tagasagot kung alin sa dalawang wika; English o Filipino, ang inirekomendang gamitin na wikang panturo sa Agham Panlipunan? Batay sa mga kasagutang nalikom; sa bilang na 42 mga dalubturo, 30 ang sumagot ng English at 12 ang sumagot ng Filipino. Sa panig ng mga mag-aaral ay 50, ang sumagot ng

Talahanayan 14. Ang Wikang Inirekomendang Gamitin
sa Agham Panlipunan

Respondents	:	English	:	Filipino	:	Kabuuan
Dalubturo		30		12		42
Mag-aaral		37		50		87

Filipino at 37, ang sumagot ng English, na gamitin wikang panturo sa Agham Panlipunan. Ito ay nagpapatunay na sumang-ayon ang mga dalubturo sa English sapagkat karamihan sa mga aklat o sangguniang ginagamit sa pagtuturo ay nakasulat pa sa wikang English. Pinili ang Filipino ng mga mag-aaral sapagkat mas madaling maunawaan nila ang mga konsepto sa Agham Panlipunan kung sa Filipino ito ipinapahayag.

Tingnan ang Talahanayan 14.

Ang Implikasyong Para sa Implementasyong
Ng Patakarang Edukasyong Bilinggwal

Ang mga natuklasan sa pag-aaral na ito ay nagpapakahayag ng mahalagang implikasyon para sa paggamit ng Filipino sa mga asignaturang saklaw ng Agham Panlipunan, alinsunod sa patakarang pangwika ng bansa. Ang isang implikasyong nabuo na ang patakarang bilinggwal ay hindi makasasagabal sa pagkatuto ng mga estudyante sa pag-aaral ng Agham Panlipunan kung gagamitin ang Filipino at ganoon

din sa panig ng mga dalubturo sa kanilang pagtuturo. Bukod pa nito, kasama sa paghahanda ng programa sa paggamit ng Filipino ay responsibilidad na sapat gampanan ng dalubturo tulad ng gawaing pagganyak, para mapabuti ang mga di-kanais-nais ng mga saloobin ng mga estudyante sa Filipino. Para gampanan ang papel, kailangan ng dalubturo ang maipadama sa mga estudyante na ang Filipino ay hindi lamang isang wikang panturo kundi isa ring wikang pambansang karapatdapat na matutuhan bilang mahalagang bahagi ng kulturang Filipino.

Ang Mabubuong Programang Panlinang ng
Posibleng Saloobin sa Paggamit ng
Filipino sa Agham Panlipunan

Isang panukalang programa sa paglinang ng saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ang nabuo ng mananaliksik at makikita sa Kabanata V. Maisakatutuparan ito sa tulong ng mga administrador ng mga paaralan, mga puno ng kagawaran ng Agham Panlipunan, mga dalubturo at iba pang mga taong kasangkot.

KABANATA V

PANUKALANG PROGRAMA SA PAGLINANG NG SALOOBIN NG MGA DALUBTURO AT MGA MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN

Panimula

Maraming pagbabago ang nagaganap sa larangan ng edukasyon dito sa Pilipinas. Isa sa mga pagbabagong ito ay ang paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa ilang asignaturang ginagamitan noon ng English. Nasanay na ang mga dalubturo at mga mag-aaral gumamit ng English sa kanilang pagtuturo at pag-aaral halos sa lahat ng asignatura sa kurikulum at naging suliranin ito ng ating mga edukador. Isa sa mga solusyon ay ang pagkakaroon ng isang wikang pembansang magsisilbing tulay na magbubuklod ng pagkakaisa at pagkakaunawaan ng mga mamamayang Pilipino, isang wikang nakapagtutuklas ng sarili nating pag-iisip at damdamin, isang wikang nakapagpapakilala ng sarili nating daigdig at nakapagpapairal ng sarili nating pagpapahalaga at pilosopiya sa buhay. Ito ang wikang Filipino.

Upang matugunan ang mga pagbabagong nagaganap, inilunsad ang Palatuntunang Edukasyong Bilinggwal na pinagtibay ng Kautusang Pangkagawarang Blg. 25, s. 1974,

nagtatakda na ang wikang English at Filipino ay gamitin wikang panturo sa mga asignaturang binanggit dito.

Nilagom ng kautusang ito ang mekalinang ng mga mamamayan may kasanayan sa mahusay at mabisang pagpapahayag sa dalawang wikang ito, English at Filipino, sa pamamagitan ng magka-hiwalay na paggamit nito.

Naitakda sa Kautusang Pangministri Blg. 22, s. 1978 ang tiyak na mga asignaturang saklaw ng Agham Panlipunan na dapat ituro sa Filipino sa antas terserya sa tsong panuruang 1979-1980. Ang tagumpay ng pagtutupad ng Palatuntunang Edukasyong Bilinggwal ay nakasalalay sa mga dalubturo at mga mag-aaral ng mga naturang asignaturang nabanggit sa kautusan. Kaya ang mananaliksik ay gumawa ng panukalang programa sa paglinang ng positibong saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Netuklasan sa pag-aaral na ito na may makabuluhang kaugnayan ang kahandaan ng mga dalubturo sa kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Ngunit walang makabuluhang kaugnayan ang mga katangiang personal ng mga mag-aaral sa kanilang saloobin at walang makabuluhang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa pagkat kapwa sila'y may positibong saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan

Saklaw at mga Layunin

Para sa kalinangan ng mga mag-aaral: Sa katapusan ng Marso, 1990 malililang ang positibong saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan. Ang tanda ay ang mga kinalabasan ng mga sagot sa talatanungang ipinamudmod, mga pagsusubok sa Agham Panlipunan sa loob ng panuruang taon 1989-1990 at mabisang paggamit ng Filipino sa loob at labas ng klase.

Para sa mga dalubturo at mga kinauukulan: Sa katapusan ng Marso, 1990 magkakaroon ng pagsusubaybay sa mga dalubturong nagtuturo ng Agham Panlipunan at magkakaroon din ng pagpupulong sa mga gurong nasubaybayan upang talakayin ang mga suliranin natatagpuan at mabigyan ng karapatang lunas at mungkahi sa lalong madaling panahon. Ang tanda ay ang mga talang nakuha sa pagpupulong.

Para sa kalinangan ng kurikulum: Sa katapusan ng Marso, 1990, natingnan ang saklaw na paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa mga kolehiyo/paaralan sa Catbalogan, Samar. Ang tanda ay ang mga ulat ng mga punong-guro at ulong guro ng kagawaran ng Agham Panlipunan sa mga paaralang kasangkot.

Mga Estratehiya, Gawain at Proyekto

Isang mabisang estratehiya sa pagtuklas ng mga

saloobin ay ang pagsasagot sa mga talatanungang ipinamudmod, pagbibigay ng mga pagsusubok sa mga mag-aaral sa kanilang klase sa Agham Panlipunan at paglikom at pagpapahalaga sa kinalabasan ng pagsusulit.

Maaari ring ganyakin ang mga mag-aaral na sumali sa iba't ibang paligsahang gaganapin sa loob at labas ng paaralan na may kaugnayan sa kanilang aralin sa Agham Panlipunan.

Mamamahala ang dalubturo ng kahit isang saling-kurang pagsasanay sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan o isang buwanang pagpupulong ng mga dalubturo at puno ng kagawaran ng Agham Panlipunan upang pag-usapan ang mga mungkahi o puna tungkol sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Para sa kurikulum, isang mabisang gawain ay ang pagtatag ng Programang Kapayapaang Pang-edukasyon sa antas tersarya na magbigay ng puna. Huwag kaligtaan ang pagsasanib ng edukasyong pagpapahalaga (Value Education) sa Agham Panlipunan.

Paggawa rin ng isang makabagong Course Syllabus sa Filipino at butihin ang Agham Panlipunan Pagkatutong Pananaliksik (Social Science Research Center) sa pamamagitan ng pagkakaroon ng sapat na mga sangguniang aklat na sinulat sa Filipino.

Gumawa pa ng pananaliksik tungkol sa paggamit

ng Filipino hindi lamang sa Agham Panlipunan kundi sa iba pang asignaturang binanggit sa Kautusang Pangkawawaran Blg. 25, s. 1974.

Ang Takdang Panahon ay mula sa Hunyo 1989 hanggang Marso 1990.

Ang mga kasangkot ay ang mga administrador ng mga paaralan, puno ng kagawaran ng Agham Panlipunan, mga dalubtutong nagtuturo ng Agham Panlipunan, mga mag-aaral na kumukuha ng Agham Panlipunan at mga ahensiyang namamahala sa iba't ibang paligsahan.

Ang mga clientele ay ang mga puno ng kagawaran ng Agham Panlipunan, mga dalubturo at mga mag-aaral sa kolehiyo na kumukuha ng Agham Panlipunan.

Ang mga kagamitang ginamit ay ang mga nakalimbag na pagsusulit, mga kagamitang pampagturo, mga aklat, mga panggastos ay iba pang materyal.

Ang kagamitang pantayo ay ang mga talatanungan tungkol sa saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Ang tanda ng tegumpay ay ang mga kinalabasan ng mga pagsubok, mga talatanungang nasagot, mga tala ng pagdiriwang ng programa, mga larawan at mga kenulektang sinubok na mga aytem sa pagsusulit.

PANULAKANG PROGRAMA NG MGA GAWAIN PANLINANG NG SALOGBIN SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN
TAPANG PANURANG 1989-1990

Saklaw (Areas of Concern) at mga Layunin	Mga Estratehiya/Gawain Proyekto	Takdang Panahon	Mga Taong Kasangkot	Mga Clientele	Mga Kagamitan	Pagtataya Kagamitang Pantaya	Tanda ng Tagumpay
A. Kalingan ng Mga Mag-aaral							
1. Karagdagan sa kaalaman ng mga mag-aaral tungkol sa sumusunod:	1.1 Maghanda ng pagsubok tungkol sa Edukasyong Bilingual at ang mga Kautusang Pangkagawaran at Pangministre sa ti-natalakay.	Hulyo '90	Mga Puno ng ka-gawaran ng Ag-ham Panlipunan at mga Guro sa Agham Panlipu-nan.	Mga Mag-aaral sa kolehiyo ku-imbag na mukuha ng Agham Panlipunan.	Mga naka-imbag na pagsubok	Talatanungan: Mga kina-ukol sa Sa-labasan ng pagsubok.	
Patakarang Edukasyong Bilingual						mga dalub-turo	
Kautusang Pangkagawaran Blg. 25, s. '74	1.2 Magbigay ng pagsubok sa mga klase sa Agham Panlipunan						
Kautusang pangministre Blg. 22, s. 1978	1.3 Maglikom at magpakahulugan sa kinalabasan ng pagsubok						
Positibong Salogin sa Wikang Filipino bilang Pambansang Wika at bilang Wikang Pantu-ro sa Araling Panlipunan.							
2. Karagdagan sa pakikisali ng mga mag-aaral sa sumusunod na gawain:	2.1 Mabisang paggamit ng paggan-yak at mga pamaraan ng Pag-tataya		Mga guro sa Agham Panlipu-nan	Mga mag-aaral sa Agham Panlipunan	Mga kagami-tan pampag-uturo	Mga kinalabasang salogin ng mga mag-aaral	
- Paligsahan sa panlahat na kaala-man (General Information Contest)	2.2 Pagdiriwang ng mga pista sa bayan		Mga asenalyang namamahala	Mga mag-aaral sa Agham Panlipunan	Mga aklat, Pahayagan, mga magasin, atbp.	Mga kraterya na ginamit ng inampa-	Mga tala ng pag-diriwang ng mga paligsahan
- Paligsahan sa Oratorikal at Pag-tatalo	2.3 Panloob Panlabas na pag-uugnay sa pagsama-sama	Hulyo '89				lan sa pag-shahatol sa nagwawagi	
- Pamahalaan ng mag-aaral (stu-Government)	2.4 Lingguhang o buwanang pag-diriwang						
- Kapisanan ng Agham Panlipunan (Social Science Club)	2.5 Halalan ng mga mag-aaral		Mga tagapayo ng kapisanan at pamahalaan ng mag-aaral	Mga napiling mag-aaral sa kolehiyo na kumukuha ng Agham panlipu-nan	Mga gastos at mga ma-teryal	Mga programa at kuhanang larawan	
	2.6 Pagpupulong, Symposium, panel na talakayan atbp.						
3. Magkaroon ng tiwala sa sarili na tulay sa pagiging tunay na Fili-no	3.1 Pagiging huwaring magtuturo, pagbutihin ang study habits	Hulyo '89 Marso '90	Mga guro sa Ag-ham Panlipunan	Mga mag-aaral sa Agham Panlipu-nan	Pagmamasiid	Mga disiplinang mag-aaral	
4. Malinang ang posibleng salogin sa Filipino sa Agham Panlipunan	4.1 Pagtatalo kung dapat gamitin ang Filipino sa Agham Panli-punan	Pebrero 1990	Buro sa Agham Panlipunan	Mga mag-aaral sa Agham Panli-nan	Mga aklat	Gantimpala sa nanalo	
B. Kalinangan ng mga Dalubturo							
1. Higit na paborableng salogin sa Filipino bilang wikang Pambansa sa Agham Panlipunan.	1.1 Mamahala ng kahit isang sa-lingkurang pagsasanay sa Ag-ham Panlipunan (Tingnan ang ginawang pagsasanay sa da-hong 112-121)	Disyembre 1989	Kagawaran ng Agham Panlipu-nan	Mga Dalubturo sa Agham Panli-punan at mga kinatawan sa mga mag-aaral	Panggastos sa pagdalo	Pagsulat, prog-rama mga larawan	
2. Palakas ang instruksiyonal na kakayahan ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.	1.2 Buwanang pagpupulong ng mga dalubturo sa Agham Panlipu-nan	Buong taon	Puno ng kagawa-ran at mga da-lubturo sa Ag-ham Panlipunan	Mga Dalubturo ng Agham Panlipu-nan	Panggastos at pagdalo	Pagpupulong pan-propesiyonal, mga programa, mga panturo sa Ag-ham Panlipunan	
C. Kalinangan ng Kurikulum							
1. Linangin ang "Peace Education Program" sa Tersarya	1.1 Pagkilala ng mga pagpapaka-hulugan sa kapayapaan na magsisilbing ubod ng pagpa-pahalaga	Agosto 1989	Puno ng Paara-lan mga dekan-ang student Affairs and Development	Mga Adminis-trador mga da-lubturo ng mga mag-aaral	Panggastos at mga ma-terial	1.1 Mga tala ng mga pagpapahalaga na may kaugnayan	

[illegible]

Mga Mungkahing Salingkurang Pagsasanay
Panlinang ng Positibong Saloobin ng
mga Dalubturo ng Agham Panlipunan
sa Antas Tersarya

Kahulugan at layunin. Ang palatuntunan ng pagsasanay ay isang parang nagbibigay ng pagkakataong mapataas ang kaantasan, kahandaan at kakayahan ng mga dalubturo upang mapabuti ang kanilang pagtuturo; mapahusay ang paggamit nila ng Filipino bilang wikang panturo at madagdagan ang kaalaman nila sa Filipino para maisaketuparan ang itinatadhana ng mga Kautusang Pangkagawarang Bilang 25, s. 1974; Bilang 54, s. 1987 at Kautusang Pangministri Blg. 22, s. 1978 na sapilitang ipinagagamit ang Filipino bilang wikang panturo sa araling asignaturang saklaw ng Agham Panlipunan simula pa sa taong panuruang 1979-1980.

Sa pamamagitan ng pagsasanay na ito, makagagamit ang mga naturang dalubturo ang sapat na kahandaan at kakayahan sa pagtuturo ng kani-kanilang aralin/asignatura sa Wikang Filipino, magkakaroon sila ng buong tiwala sa kanilang sarili at magiging mahalagang kasangkapan sila sa pagpapalaganap ng ating pambansang wika --- ang wikang Filipino.

Malaki ang ginagampanang papel ng wikang Filipino sa ating pambansang pagkaka-isa tungo sa kapayapaan at sa tunguhing minimithi ng kaunlaran.

Uri ng pagsasanay na gaganepin. Ang pagsasanay

na gagawin ay iaangkop sa mga tungkulin at gawain ng mga magsisipagdalo. Ang uri ng pagsasanay ay pinapanukalang gawain sa isang linggo lamang, ang nakalaang panahon. Dadaluhan ito ng mga kalahok na kumakatawan sa kanilang mga paaralan, mga dalubturo sa Agham Panlipunan at mga puno ng departamento ng Agham Panlipunan ng mga kasangkot sa kolehiyo. Gaganapin ang nasabing salingkurang pagsasanay sa Samar State Polytechnic College ng Catbalogan, Samar sa isponsorship ng SSPC - DECS Sengay ng Samar.

Paksa at mga gawain. Ang paghahanda ng mga paksa at gawaing dapat talakayin sa pagsasanay na gaganapin ay ibabetay sa mga sumusunod:

- (1) kinalabasan ng pagsusuri sa pag-aaral na ito;
- (2) mga napiling kurso sa Filipino na ituturo sa kolehiyo;
- (3) mga iba pang suliraning kinakaharap ng mga dalubturo at namumuno ng kolehiyo tungkol sa pagpapatupad ng patakarang edukasyong bilinggwal na naitakda ng kautusang MECS Blg. 22, s. 1978 at
- (4) mga saloobin ng mga dalubturo at mag-aaral ukol sa wika.

Batayan sa paghahanda ng pagsasanay. Sa apat na paaralan/kolehiyo na kalahok ng pag-aaral na ito natuklasan ng mananaliksik na di-sepat ang kakayahan at

kahandaan ng mga dalubturo ng agham panlipunan sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo. Upang maisakatuparan ng mga kalahok na paaralan/kolehiyo ang tinatadhana ng programang edukasyong, bilinggwal, kinakailangang dumalo ang mga naturang dalubturo sa isang salingkurang pagsasanay na makatutulong sa pagpapataas ng kaantasan ng kanilang kahandaan at kakayahan sa pagtuturo sa Filipino. Samakatuwid, napapanahon ang pagdaraos ng salingkurang pagsasanay.

Sa iminungkahing pagsasanay na gaganapin, sisikapang makatulong at makalinang ito ng pagkawili sa mga bagay-bagay na sariling atin gaya ng ating sariling wika mahikayat ang magsisipagdalong gamitin ang wikang ito bilang wikang panturo, magsumikap na matuto, mapataas ang kakayahan at kahandaan sa paggamit ng wikang ito.

Mga Kalahok

1. puno ng Departamento ng Agham Panlipunan
2. mga dalubturo ng mga sumusunod na aralin/

asignatura:

- a. Kasaysayan ng Pilipinas
- b. Pamahalaan ng Pilipinas
- c. Bagong saligang-batas ng Pilipinas
- d. Kursong Rizal
- e. Sosyolohiya
- f. Ekonomiya

- g. Pagbubuwis at Reporma sa Lupa
- h. Kasalukuyang mga Isyu
- i. Pangkalahatang sikolohiya
- j. Agham pampulitika
- k. Etika
- l. Edukasyong pangkooperatibo at pangkunsumer

Mga Gugulin ng Kapulungan

- 1. Pondo ng paaralang magbibigay ng pagsasanay
- 2. Magkokolekte ng "registration fee" (butaw) sa bawat magsisidalo
- 3. Donasyon ng mga samahan o mamamayang may diwang makapaaralan at makalipunan

Mga Paksang Talakayin Layunin at Lawak ng Gawai

A. Mga Paksang Talakayin

Mga paksang may kinalaman sa palatuntunang edukasyong bilinggwal at kasanayan at kaalaman sa Filipino.

B. Mga Layunin

1. Panlahat

- a. mapataas ang kaantasan, kahandaan at kakayahan ng mga dalubturo na dadalo sa pagpapatupad ng palatuntunan ng Edukasyong Bilinggwal.

- b. Mahikayat ang mga dadalo sa paggamit ng sariling wika at mabuksan ang londas patungo sa pagpapalaganap nito.
 - k. Maisagawa ang ginagampanang papel sa mga dalubturo sa pagpapatupad ng Kautusang Pangministri Blg. 22, s. 1978.
2. Mga tiyak na Layunin
- 1. Upang linangin ang kakayahan sa pagsasalita, pagsusulat at pag-uunawa sa wikang Filipino.
 - 2. Upang gawin masigla at mabisa ang pagtuturo ng aralin/asignatura sa Filipino sa pamamagitan ng mga sumusunod:
 - a. paggamit ng angkop na paraan at pamamaraan ng pagtuturo ng mga aralin/asignaturang saklaw ng Agham Panlipunan sa Filipino;
 - b. paghanda ng silabus sa pagtuturo sa naturang asignaturang/aralin; at
 - k. sa pagganap ng mga pakitang-turo na ginagamit ang mga makabagong pamamaraan sa pagtuturo sa wikang Filipino.

3. Upang makatulong sa kaslaman at kasenayan ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa pamamagitan ng:
 - a. paglinang ng kakayahan sa pagsa-salingwika;
 - b. paglinang ng sapat na bokabularyo ng mga dalubturo at mag-aaral; at
 - k. paglinang ng wastong pagbibigkas ng mga salita sa Filipino.

Mga Lawak ng Gawain

1. Mga aralin/asignaturang saklaw ng Agham Panlipunan.

PANSAMANTALANG PROGRAMA NG PAGESASANAY

UNANG ARAW

Umaga

7:30	-	9:00	Pagpapatala ng mga Kinatawan
9:00	-	10:00	Pambukas ng Palatuntunan
10:00	-	10:15	Rises
10:15	-	11:30	Oryentasyon ukol sa layunin, alituntunin, pamamaraan sa pagdaraos ng pagsasanay

Hapon

- 1:30 - 2:30 Panayam: "Ang Itinatadhana ng mga Kautusang Pangkagawarang Blg. 25, s. 1974, Kautusang Pangkagawarang Blg. 54, s. 1987 at Pangministri Blg. 22, s. 1978".
- 2:30 - 3:30 Bukas na Pulong
- 3:30 - 3:45 Rises
- 3:45 - 5:00 - Pagpapangkat - pangkat ng mga kinatawan ayon sa lawak ng kanilang tinuturuan.
- Pagpipili ng mga pamunuan ng seminar
 - Pagtatakda ng mga tungkulin para sa gawain ng bawat pangkat.

IKALAWANG ARAW

Umaga

- 7:30 - 8:30 Panayam: "Mabisang Pagpapahayag sa Filipino ng Pasulat at Pasalita"
- 8:30 - 9:30 Bukas na Pulong
- 9:30 - 9:45 Rises
- 9:45 - 12:00 Praktikum sa Mabisang Pagpapahayag na Pasalita at Pasulat

Hapon

- 1:30 - 2:30 Panayam: "Ang Sining ng Pagsasaling-wika".

2:30 - 2:45	Rises
2:45 - 4:00	Praktikum sa Pagsasaling-Wika
4:00 - 5:00	Bukas na Papulong

IKATLONG ARAW

Umaga

7:30 - 8:30	Panayam: "Ang Paghahanda ng mga Kagamitang Pangkurikulum sa Filipino para sa Edukasyong Bilinggwal".
8:30 - 9:30	Bukas na Pulong
9:30 - 9:45	Rises
9:45 - 12:00	Pulong Papangkat Paghahanda ng silabus sa mga aralin/ assignaturang tinuturuan.

Hapon

1:30 - 3:00	Pulong Papangkat Pagpapatuloy sa paggawa ng balangkas ng kurso at silabus
3:00 - 3:15	Rises
3:15 - 5:00	Pulong Papangkat Pagpapatuloy ng gawain

IKAAPAT NA ARAW

Umaga

- 8:00 - 8:30 Panayam: "Mga Katawagang Gamit sa Agham Panlipunan".
- 8:30 - 9:30 Bukas na Pulong
- 9:30 - 9:45 Rises
- 9:45 - 11:00 Panayam: "Mga Makabagong Pamaraan sa Pagtuturo ng Agham Panlipunan".

Hapon

- 1:30 - 3:30 Pagpapakitang-turo sa ilan aralin/ asignatura sa Agham Panlipunan.
- 3:30 - 3:45 Rises
- 3:45 - 5:00 Pagpupulong tungkol sa pagpapakitang-turo.

IKALIMANG ARAW

Umaga

- 7:30 - 10:30 Pulong Panlahat
- Pag-uulat ng mga namumuno sa bawat pangkat
- 10:30 - 10:45 Rises
- 10:45 - 12:00 Bukas na Pulong

Hapon

- 1:30 - 2:30 Ulat ng Lupon sa Pagbibigay-halaga
 2:30 - 2:45 Rises
 2:45 - 5:00 Pangwakas na palatuntunan at
 Pamumudmod ng Katibayan sa Pagdalo

PALATUNTUNANG PANGWAKAS

1. PANALANGIN
2. PAMBANSANG AWIT
3. ~~PAMBUNGAD NG PANANALITA~~
4. INTERMISSION

Impresyon 1

Pangkat 1

Impresyon 2

Pangkat II

Impresyon 3

Pangkat III

Impresyon 4

Pangkat IV

5. PAGPAPAHALAGA
6. PAGKAKALOOB NG MGA SERTIPIKO SA MGA DUMALO
7. PAMPINID NA PANANALITA

KABANATA VI

LAGOM, KONKLUSYON AT MGA REKOMENDASYON

Lagom

Ang pag-aaral na ito ay tinangkang malaman ang mungkahing programa sa paglinang ng saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Sa katiyakan, ang pagsisiyasat ay nakakuha ng mga sagot sa mga sumusunod na tanong:

1. Gaano kahanda ang mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan lalo na sa sumusunod na aspekto: (a) kwalipikasyon pang-edukasyunal, (b) kadalasan sa paggamit ng wika, (c) karanasan sa pagtuturo, (d) mga dinuluhang salingkurang pagsasanay sa Filipino at (e) mga aklat o sangguniang ginamit sa pagtuturo?

2. Anu-ano ang mga saloobin ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

3. Mayroon bang kaugnayan ang antas ng kahandaan ng mga dalubturo at ang kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

4. Anu-ano ang mga katangiang personal na naka-aspekto sa mga saloobin ng mga mag-aaral tungkol

sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

5. Anu-ano ang mga saloobin ng mga mag-aaral tungkol sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

6. Mayroon bang kaugnayan ang mga saloobin ng mga mag-aaral at sa mga personal na sangkap na umaapekto sa kanilang saloobin?

7. Mayroon bang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga mag-aaral at mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan?

8. Alin sa dalawang wika, English o Filipino ang inirerekomendang gamitin bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan ng mga dalubturo at sa mga mag-aaral?

9. Anong implikasyon sa implementasyon ng bagong patakarang edukasyong bilinggwal, ang naidulot ng pag-aaral na ito?

10. Anong programang panlinang ng positibong saloobin sa Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan ang mabubuo sa pag-aaral na ito?

Sinubok sa pag-aaral na ito ang sumusunod na mga hipotesis.

1. Walang makabuluhang kaugnayan ang antas ng kahandaan ng mga dalubturo at ang kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Batay sa kautusang nakikita sa Apendiks L, na makabuluhang kaugnayan ang antas ng kahandaan ng mga dalubturo at

ang kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Kung gayon ang nal hipotesis ay hindi tinanggap.

2. Walang makabuluhang kaugnayan ang mga saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan sa mga katangiang personal na umaapekto sa kanilang saloobin. Batay sa kautusang nakikita sa Apendiks M, ang kinalabasan ng $r = .13$. Ito ay nagpapakita na may makabuluhang kaugnayan ang mga saloobin ng mga mag-aaral sa mga katangiang personal nila na umaapekto sa kanilang saloobin. Ang nal hipotesis ay tinanggap.

3. Walang makabuluhang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Ang kinalabasan ng t-test ay $t = .50$ na mas mababa kaysa talahanayang halaga sa $t = 2.06$ na may tabular T-Value sa kapantayan halaga na .05. Kung ganoon ang nal hipotesis ay tinanggap. Kaya walang makabuluhang pagkakaiba ang mga saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Ang pamaraang ginamit ng mananaliksik ay isang palarawan at pelineang na pananaliksik. Ang pag-aaral ay sumasaklaw sa paggamit ng Filipino bilang wikang

panturo sa Agham Panlipunan sa antas tersarya ng mga paaralan/kolehiyo ng Catbalogan, Samar sa taong panuruan 1988-1989. Ang mga kalahok ay binubuo ng 42 dalubturo na nagtuturo ng Agham Panlipunan at 87 mga mag-aaral na kumukuha ng Agham Panlipunan. Ang mga mag-aaral ay kumakatawan sa 10 bahagdan ng bawat paaralan.

Ang instrumentasyong ginamit sa paglikom ng mga datos ay dalawang set ng mga talatanungan. Isa para sa mga dalubturo at ang isa ay para sa mga mag-aaral. Ang instrumento ay sinubok muna sa mga kasangkot upang makuha ang pagkabalido.

Ang mga krayteryon baryabol ay ang mga saloobin ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino, mga saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit din ng Filipino at panlahat na saloobin ukol sa Filipino bilang wikang panturo. May kanya-kanyang baryet ang bawat kategoriya ng mga baryabol. Sa panig ng mga dalubturo ay ang kwalipikasyong pang-edukasyunal, kadalasan sa paggamit ng wika, karanasan sa pagtuturo, mga dinaluhang salingkurang pagsasanay at mga aklat na ginamit; sa panig ng mga mag-aaral: kasarian, gulang, kurso, taon at unang wika at ang dalawang kategoriya ng mga kalahok ay ang mga dalubturo at mga mag-aaral.

Upang matiyak ang katatagan ng mga kasarian, ang mananaliksik ay gumamit ng dalawang uri ng panukat:

tatlong puntos at limang puntos ng panukat. Ginamit ang kabuuang tamtaman (weighted mean) at inilapat ang angkop na estatistika. Ang Pearson Product-Moment Correlation of Coefficient ay ginamit sa pagtuos ng kaugnayan ng sinubok na mga hipotesis.

Ang mga mahahalagang datos na kinalabasan ng pagsisiyasat ay nilagom ayon sa pagkasunod-sunod ng mga suliraning nabanggit.

Ang Kahandaan ng mga Dalubturo
sa Paggamit ng Filipino sa
Agham Panlipunan

Ang kursong natapos at ang medyor ng mga dalubturo.

Ang kwalipikasyong pang-edukasyunal ay pangunang batayan upang maihanda ang sarili sa anumang mga gawain. Ayon sa natuklasan ng pag-aaral 2 ang nakatapos ng degrading doctorate; 12 ang degrading masters at 28, ang humahawak ng mga degrading batsilyer sa iba-ibang espesyalisasyon. Dito naipakita na mataas-taas na ang pinag-aralan ng mga dalubturo.

Ang kursong natapos at ang maynor ng mga dalubturo. Sa 42 dalubturo, 30 lamang ang nakapagbigay ng tiyak na kursong natapos o maynor. Isa (a) lamang maynor ng kasaysayan, sa isang dalubturo na tapos ng doctorate. Wala (0) sa masters at ang karamihan ay tapos ng Filipino, English, Sosyolohiya, Ekonomiya, Pilosopiya, Guidance, Matematika at Agham o Siyensiya.

Mga nakuhang yunit sa Filipino ng mga dalubturo.

Ang mga dalubturo ay may nakuhang mga yunit sa Filipino. Hindi lamang matiyak dito kung ang mga ito ay nakuha sa kolehiyo o panggradwadong pag-aaral.

Kadalasan sa Paggamit ng
Filipino ng mga Dalubturo

Natuklasan sa pag-aaral na ito na ang Filipino ay palaging ginagamit sa paaralan, sumunod sa bahay at paaralan at sa iba pang mga pook. Paminsan-minsan at hindi kailanman nagagamit sa mga pangangailangan ng pagkakataon.

Karanasan sa Pagtuturo
ng mga Dalubturo

Ang karanasan sa pagtuturo ay nabibilang ayon sa bilang ng taon ng paglilingkod ng mga dalubturo. Ayon sa pagsisiyasat, 50 bahagdan ng mga dalubturo ang may matagal na karanasan sa pagtuturo.

Ang bilang ng taon sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ay nasimulan lamang sa taong 1979-1980.

Mga Dinuluhang Salingkurang
Pagsasanay o Seminar sa Filipino

Ang mga dalubturo ay dumalo sa mga salingkurang pagsasanay o seminar sa mga antas nasyunal, rehiyunal at pansangay. Ayon sa nalikom na mga datos, 20, ang

dumalo sa antas panrehiyunal; 11, ang dumalo sa antas nasyunal at 11 rin ang dumalo sa antas pansangay. Ang kanilang pagdalo sa mga kapulungang iyon ay nakapagdagdag ng mga kabatiren sa makabagong pamaraan, mga pagdulog at mga estratehiya sa pagtuturo.

Mga Aklat o Sangguniang mga Aklat
na Ginagamit sa Pagtuturo

Ang mga wikang ginamit sa pagsulat sa mga aklat o sangguniang mga aklat ay sa Filipino, English at pinag-isang Filipino o English. Napatunayan sa pagsisiyasat na hindi gaanong handa ang mga aklat ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa pagtuturo ng Agham Panlipunan.

Bilang paglalahad sa antas ng kahandaan sa limang aspekto ng mga dalubturo, nabuo ang sumusunod na kasama ang kabuuang tamtaman at pagpapakahulugan:

(1) sa kwalipikasyong pang-edukasyunal, 2.81 ang kabuuang tamtaman (kt) at nangangahulugang handa; (2) sa kadelasan sa paggamit ng wikang (Filipino), 2.51, (kt) nangangahulugang di-gaanong handa; (3) sa karanasan ng pagtuturo, 3.50, (kt) nangangahulugang handa; (4) sa mga dineluhang salingkurang pagsasanay 2.69, (kt) nangangahulugang di-gaanong handa at (5) wikang ginamit sa pagsulat ng mga aklat o mga sangguniang aklat, 2.0, (kt)

na nangangahulugang di-gaanong handa. Sa pangkalahatang kabuuan ng kahandaan sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan ay handa.

Mga Saloobin ng mga Dalubturo
sa Paggamit ng Filipino sa
Panlipunang Agham

Ang mga saloobin ng mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ay nahahati sa limang baryabol sa kasama na rito ang mga kabuuang tamtamang (kt), antas at pagpapakahulugan. Sa (a) bilang wikang panturo, 3.56 ang kabuuang tamtamang sumasang-ayon at nangangahulugang paborable para sa mga dalubturo, sa (b) bilang wikang pambansa, 3.52, (kt) sumasang-ayon at paborable sa (c) bilang kapalit sa English, 3.14 (kt) nangangahulugang sumasang-ayon at paborable nang kaunti; sa (d) bilang kapalit sa Waray, 3.51 (kt) sumasang-ayon at paborable rin at sa (e) bilang wikang pansulit, 3.81, (kt) sumasang-ayon at paborable rin. Ang pangkalahatang tamtaman 3.52 ay nagpapakita na sumasang-ayon at paborable sa mga dalubturo na gamitin ang Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan.

Kaugnayan ng Antas ng Kahandaan ng mga
Dalubturo at ang Kahilang Saloobin
sa Paggamit ng Filipino sa
Agham Panlipunan

Natuklasan sa pag-aaral na ito ang kahandaan at

saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan sa pamamagitan ng pagtutuos ng r na -.96. Ipinakita rito ang negatibo at mataas na kaugnayan ng baryabol. Ang mga dalubturo ay may positibong saloobin sa paggamit ng wikang Filipino sa nabanggit na asignatura.

Ang mga Saloobin ng mga Mag-aaral
Tungkol sa Paggamit ng Filipino
sa Agham Panlipunan

May mga katangiang personal na sangkap na naka-aapekto sa mga saloobin ng mga mag-aaral tulad ng kanilang mga kurso, taon, gulang at wikang ginagamit. Ang mga saloobin ng mga mag-aaral tungkol sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ay nakahati rin sa limang baryabol na may kasamang tamtamang iskor at pagpapakahulugan. Sa mga saloobin (1) bilang wikang panturo, 4.11 ang tamtamang iskor na nangangahulugang sumasang-ayon at paborable para sa mga mag-aaral, sa (2) bilang wikang pambansa, 3.84; na nangangahulugang sumasang-ayon at paborable rin; sa (3) bilang kapalit sa English, 3.35 na nangangahulugang sumasang-ayon at paborable rin sa (4) bilang kapalit sa Waray, 3.38 sumasang-ayon nang kaunti at paborable nang kaunti at sa (5) bilang wikang pansulit, 3.55 sumasang-ayon at paborable rin para sa mga mag-aaral. Sa pangkalahatan, sumasang-ayon at paborable rin para sa mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino

sa Agham Panlipunan.

Kaugnayan ng mga Saloobin ng mga
Mag-aaral sa mga Katangiang
Personal na Nakaaapekto sa
Kanilang Saloobin

Batay sa nakuhang tinuos na r na .13, napag-
alaman na may mahalagang kaugnayan ang mga katangiang
personal at saloobin ng mga mag-aaral. Sila ay posi-
tibo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan.

Ang mga Saloobin ng mga Dalubturo
at mga Mag-aaral sa Paggamit
ng Filipino sa Agham Panlipunan

Walang mahalagang pagkakaiba ang mga saloobin
ng mga dalubturo sa mga saloobin ng mga mag-aaral sa
paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan, Naipakita ito
sa t -test na 2.06 na mas mahaba sa tabular t -value sa
kapantayang halaga na .05.

Ang Wikang Inirekomendang Gamiting
Panturo sa Agham Panlipunan ng
mga Dalubturo at mga Mag-aaral

Natuklasan sa pag-aaral na ito na 30 sa kabuuang
dalubturo ang sumasang-ayon sa English, 12 ang gusto
ng Filipino. Sa mga mag-aaral, 37 ang sumasang-ayon
sa English at 50 ang may gusto sa Filipino.

Ang Implikasyong Naidulot ng
Pag-aaral sa Implementasyon
ng Edukasyong Bilinggwal

Ang pangunahing implikasyon ng pag-aaral ay malaki ang maitutulong nito sa pagkatuto ng mga mag-aaral sa pag-aaral ng Agham Panlipunan. Maliwanag din sa kapwa dalubturo at mga mag-aaral ang isang positibong saloobin tungo sa pangkalinangan ng implementasyon ng patakarang bilinggwal.

Ang Programang Panlinang ng
Positibong Saloobin sa
Filipino Bilang Wikang
Panturo sa Agham
Panlipunan

Ang pag-aaral na ito ay nakabuo ng isang panukalang programang Panlinang ng Positibong Saloobin ng mga dalubturo at mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Lubusang makatutulong ito sa sinumang kasangkot sa edukasyon. Ang programang ito ay magsisilbing gabay hinggil sa mabugang pagsasakatuparan ng programang patakarang bilinggwal lalung lalo na sa mga dalubhasaan at pamantasan, sa buong lalawigan ng Samar.

Konklusyon

Batay sa mga pangunahing kinalabasan ng pag-aaral na ito, ang sumusunod ay ang nabuong konklusyon:

1. Ang mga dalubturo ay may kahandaan na sa

paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan ayon sa kwalipikasyong pang-edukasyunal at karanasan sa pagtuturo. Subalit sa kadalasan sa paggamit ng Filipino, sa dinaluhang mga salingkurang pagsasanay at sa wikang ginamit sa mga aklat o sangguniang aklat ay hindi pa gaonong naihanda;

2. Ang mga dalubturo ay may positibong saloobin sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan na ipinakita sa tamtamang iskor na 3.56 na sinang-ayunan at paborable para sa kanila. Nagpapakita lamang na tinatangkilik na nila ang pambansang wika ng Pilipinas;

3. Tulad sa nabuong konklusyon sa pangalawa, ang kahandaan at kanilang saloobin ay nagkakaisa o di nagkaroon ng komplekto;

4. Sa panig ng mga mag-aaral, nagkaroon ng positibong epekto ang kanilang katangiang personal at sa lahatan, positibo rin ang kani-kanilang saloobin sa paggamit ng Filipino na ipinakita sa nakuhang tamtamang iskor na 4.11. Sinang-ayunan at paborable rin para sa mga mag-aaral na gamitin ang Filipino sa Agham Panlipunan.

5. Dahilan sa walang kaibhan ang mga saloobin ng mga mag-aaral at mga dalubturo sa paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan na ang kabuuang tamtamang iskor ng mga dalubturo ay 3.52 na sinang-ayunan at paborable samantala ang kabuuang tamtaman ng mga mag-aaral ay 3.65

na sinang-ayunan at paborable rin. Ito ay kanila rin sinang-ayunan at inirekomendang gamitin maging sa iba-iba pang pagkakataon at pook; at

6. Maraming maidudulot na implikasyon bukod sa pagkalinangan ng programang edukasyong bilinggwal, ito rin ay makapagdudulot ng pagkakaisa tungo sa pagkamit ng kapayapaan at kaunlaran. Ang panukalang programa ay magpapatatag sa anumang tunguhin ng ating edukasyon.

Mga Rekomendasyon

Batay sa mga nakuhang konklusyon, ang sumusunod na rekomendasyon ay ibinibigay ng mananaliksik:

1. Sikapin pa rin mapataas ang uri ng kahandaan ng ating mga dalubturo. Ito rin ay nakatatawag pansin na suportahan ng mga administrador ng mga paaralang tersaryo ang pagpapadala sa mga kapulungang pangwika at pagbuo o pagkakaroon ng mga aklat na naangkop sa asignatura o kursong Agham Panlipunan;

2. Bigyan ng dagdag na kredito o iba pang-kaluwagan ang mga dalubturing nagpapakita ng katangitanging paglilingkod sa larangan ng Filipino at Agham Panlipunan;

3. Ang mga mag-aaral, tulad ng mga dalubturo ay dapat mabigyan din ng mga insentibo gaya ng mga parangal o gawed bilang patunay ng kanilang mahuhusay

na paglilingkod sa larangan ng wika at Agham Panlipunan;

4. Mapakilos muli ang mga naitatag na samahang pangwika/Agham Panlipunan sa antas tersaryo at paaralang gradwado na magapay sa mga dalubturo at mga mag-aaral upang mangalaga at lumutas sa mga suliraning kinakaharap ng mga kinauukulan;

5. Iminumungkahi pa ang iba pang mga pag-aaral, pananaliksik o pagsisiyasat hindi lamang ukol sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan kundi sa iba pang bagay at larangan saang naipakikita ang tunay na tatak at henyo ng lahing Pilipino.

6. Iminumungkahi rin ng mananaliksik na ang naihandang programa ay bigyan pansin at gamitin lunsaran ng mga administrador, dalubturo, at iba pang mananaliksik.

Aasahan ng mananaliksik ng pag-aaral na ito na mabibigyang halaga ang mga nabanggit na rekomendasyon upang makamit natin ang anumang tunguhin ng ating bansa na magdadala sa pambansang pagkakaisa, kapayapaan at kaunlaran.

T A L A S A N G G U N I A N

TALASANGGUNIAN

A. MGA AKLAT

Abadilla, Alejandro. *Sining at Pamamaraan ng Pag-aaral ng Panitikan*. Manila
Philippines: Albina Publishing House, 1973.

Arrogante, Jose et. al. *Kakayahan sa Pakikipagtalastasan Pankolehiyo*. Manila
Philippines: National Book Store Inc., 1983.

Arenas, Petra et. al. *Mga Bagong Pananaw sa Wika at Panitikan*. Quezon City:
Rex Printing Co., 1976.

Aquino, Gaudencio. *Essentials of Research and Thesis Writings*. Quezon City:
Phoenix Publishing House, Inc., 1971.

Cohen, Andrew D. *A Sociolinguistics Approach to Bilingual Education*, Rowly
Massachusetts, U.S.A. Newburry House Publishers Inc., 1975.

Gay, L.R. *Common Statistics in Educational Research*. New York: McGraw-Hill
Book Co.

Gonzales, Andrew. *The Contribution and the Language of the Department of
Education and Culture*. Education Quarterly, October-December, 1974.

Good, Carter V. *Dictionary of Education*. London: McGraw-Hill, 1959.

Gregorio, Herman C. *School Administration and Supervision*, 3rd Ed. Quezon
City: R.P. Publishing Co., 1978.

Jakobowits, Leon. *Research Findings and Foreign Language Requirement in College
and Universities*. Foreign Language Manual, 1969.

Lambert, Wallace. *Psychological Approach to the Study of Language*. The Modern
Language Journal, March, 1973.

- Meuller, Theodore M. *Student Attitudes in the Basic French Courses at the Kentucky*. The Modern Language Journal, vol. 5, 1971.
- Perez, Alejandrino Q. et.al. *Mga Babasahin sa Bilinggwalismo*. Artikulong Sinulat ni Direktor Ponciano Pineda ng Linangan ng mga Wika sa Pilipinas.
- Perez, Alfonso Q. et.al. *Mga Babasahing Balinggwalismo*. Manila, Philippines: Rex Book Store, 1977.
- Pineda, Ponciano et.al. *Balarila ng Komunikasyon*. Manila, Philippines: Rex Book Store, 1964.
- Smith, Alfredo. *The Importance of Attitude in Foreign Language Learning*. English Teaching Forum, 1975.
- Spolsky, Bernard. *Attitudinal Aspects of Second Language Learning*. Language Learning, 1969.

B. MGA PAHAYAGAN, MAGASIN AT PERIODIKAL

- Adjawe, Abdul K. *A Survey of the Attitudes of the Teachers on the Use of Filipino as Medium of Instruction*, The Philippine Journal of Education, Agosto, 1970.
- Constantino, Ernesto. *Ang Programa sa Filipino ng Unibersidad ng Pilipinas at ang Relasyon nito sa Bilinggwal na Edukasyon*, Philippine Journal for Language Teaching. Mayo, 1975.
- Sanrico, Natividad. *Ang Sikolohiya ng Komunikasyon*. General Education Journal. No. 25 Siliman Quezon City, College of Arts and Science, U.P.

Sibayan, Bonifacio P., *Working Paper: Committee to Study Language Problems*.

Tacloban City, Enero 21-22, 1988.

Language a Focus of Controversy, Manila Chronicle, September 20, 1988. Soon a

Classroom Rule: Speak Filipino, Set. 7, 1988.

K. MGA TESIS AT DESERTASYON

Durado, Eustaquio. *Mga Saloobin ng mga Guro at Administrador sa Pagtuturo ng*

Pilipino sa Limang Piling Paaralan ng Sangay ng Hilagang Cotabato. (di-nalathalang tesis at desertasyon), CMC Kidapawan Cotabato, 1977.

Galon, Manuel T. *A Study of the Reactions of Basey and Bayawan Teachers on the*

Use of Filipino as Medium of Instruction in the Public Elementary Schools, (di-nalathalang tesis, Siliman University, Dumaguete City, 1975.

Garcia, Rosalinda C. *Attitude of Pampanga College Students Towards the Use of*

Filipino in the Teaching of Social Science and Selected Factor Affecting Their Attitudes, (di-nalathalang tesis, Dalubhasang Normal ng Pilipinas, 1981).

Guaman, Fructusa, C. *Ang Pagtutupad ng Palatuntunang Edukasyong Bilinggwal*

(sa Filipino), (di-nalathalang tesis, Philippine Normal College, 1983).

Mercado, Sergio Jr. *The Attitude of Classroom Teachers Towards Pilipino in the*

Province of Quezon, (di-nalathalang tesis, Lusoniana College, 1971).

Mustacisa, Ulrico B. *Ang Implementasyon ng Patakarang Edukasyon Bilinggwal sa*

Tatlong Piling Purok ng Sangay ng Samar. (di-nalathalang tesis, Pamantasang Ortanez Lungsod ng Quezon, 1980).

Ramos, Norma U. *Isang Pag-aaral ng mga Suliranin ng Pagtuturo ng Pilipino sa Sekundarya sa Pribadong Paaralan sa Lungsod ng Cabanatuan*, (dinlalathalang tesis, Araulo Lyceum Cabanatuan City, April 1981).

Soledad, Asuncion Kempis, *A Study of Attitudes of the Public Elementary School Teachers of Tacloban City, Division Toward Bilingual Education*, (dinlalathalang tesis, Divine Word University, Tacloban City, October, 1977).

Sumawang, Anecita. *Mga Saloobin at Suliranin ng mga Mag-aaral sa Asignaturang Pilipino sa Sabani State Agricultural College*, (dinlalathalang tesis, Araulo Lyceum Cabanatuan City, April 1980).

D.MGA KAUTUSANG PANGKAGAWARAN

Kautusang Pangkagawaran Bldg. 25, s. 1974, *Mga Panuntunan sa Pagpapatupad ng Palakarang Edukasyong Bilingual*, Kagawaran ng Edukasyon at Kultura, Manila, Hunyo, 1974.

Kautusang Pangkagawaran Bldg. 50, s. 1975. *Supplemental Implementing Guidelines on the Policy on Bilingual Instruction at Tertiary Institution*, Kagawaran ng Edukasyon at Kultura.

Kautusang Pangkagawaran Bldg. 22, s. 1978. *Pilipino as Curriculum Requirement in the Tertiary Level*, Ministry of Education and Culture, Manila, July 1978.

Kautusang Pangkagawaran Bldg. 54, s. 1987. *Implementing Guidelines for the 1987 Policy on Bilingual Education*, 1987.

Kautusang Pangkagawaran Bldg. 84, s. 1988. *Paggamit ng Wikang Filipino sa mga Opisyal na Transakyon, Komunikasyon at Korespondensya*, Kagawarang ng Edukasyon Kultura at Isports.

E. MGA TALUMPATI, PANAYAM

Alcocilja, Violeta M. *The Bilingual Approach in the Teaching of Social Science*, Panayam, Seminar Workshop on Bilingual Education in Tertiary Level, Tacloban City, January 21-22, 1988.

Arrogante, Jose A. *Ang Bilinggwal na Pagtuturo*. Isang Maikling Panayam inilathala sa aklat, Kakayahan sa Pakikipagtalastasan (Pangkolehiyo) Manila, Phil. 1983.

Belayos, Paquito B. *Paghahanda ng Kagamitang Pampagturo Tungo sa Intelekwalisasyon ng Filipino sa Paggamit ng Filipino bilang Wikang Panturo sa Intelekwalisasyon*, Setyembre 7-9, 1988.

Catacataca, Pampilo O. *Ang Wiakng Filipino Bilang Midyum ng Pagtuturo Tungo sa Intelekwalisasyon*, Seminar Workshop ang Paggamit ng Filipino bilang Wikang Panturo Tungo sa Intelekwalisasyon, Philippine Normal College, Manila, Setyembre 7-9, 1988.

Dapitan, Rose N. *Mga Isyu/Suliranin sa Pagtuturo ng Filipino*, Panayam, Seminar Workshop in Bilingualism Education in the Tertiary Level, Tacloban City, January 21-22, 1988.

Liwanag, Lydia B. *Masining ng Pagtuturo ng Wika at Pagbasa sa Mababang Paaralan Tungo sa Intelekwalisasyon Pambansa*. *Ang Paggamit ng Filipino*

bilang Wikang Panturo sa Intelekwalisasyon. Philippine Normal College,
Manila, Setyembre 7-9, 1988.

Palaña, Celedonia A. *Iba't-ibang Pagdulog at Kalakaran sa Pagtuturo ng Gamiting
Filipino, Panayam, Seminar Workshops in Bilingual Education in Tertiary
Level*. Tacloban City, January 21-22, 1988.

Pineda, Ponciano B. *Mahigpit na Pangangailangan ng Intelekwalisasyon ng
Filipino, Pambukas na Pananalita Seminar-Gawaing Kapulungan, sa
Pilipino, Dalubhasang Normal ng Pilipinas, Manila, Setyembre 7-9,
1988*.

Santiago, Alfonso O. *Reporma sa Abakada: Susi sa Intelekwalisasyon*, Philippine
Normal College, Setyembre 7-9, 1988.

M G A A P E N D I S I S

APENDIKS A

Republika ng Pilipinas
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Enero 10, 1988

Dekano ng Gradwadong Pag-aaral
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Ginoo:

Sa pagnanais kong masimulan ang pagsulat ng panukalang tesis, ikinararangal kong iharap upang pagtibayin, ang sumusunod na suliraning pananaliksik, lalo na ang unang bilang:

1. MUNGKAHING PROGRAMA SA PAGLINANG NG POSITIBONG SALOOBIN NG MGA DALUBTURO AT MGA MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN
2. MGA SALOOBIN SA EDUKASYONG BILINGGWAL NG MGA DALUBTURO SA SAMAR STATE POLYTECHNIC COLLEGE
3. MGA SALOOBIN SA FILIPINO NG MGA MAG-AARAL SA KAGAWARAN NG ENHINYERO SA SAMAR STATE POLYTECHNIC COLLEGE

Inaasahan ko ang iyong nakasisiyang pagpapasiya at madaling pagsasagawa.

Lubos na gumagalang,

(NLD) LOURDES CINCO ESPARES
Mananaliksik

Nagmungkahing Pagtibayin:

(NLD) ALEJANDRO E. CANANUA, MA. Ed.
Associate Professor

PINAGTIBAY:

(NLD) DOMINADOR Q. CABANGANAN, Ed. D.
Dekano ng Gradwadong Pag-aaral

APENDIKS B

Republika ng Pilipinas
SAMAR STATE POLYTECHNIC COLLEGE
Catbalogan, Samar

PAARALANG GRADWADO

~~PANGALAN~~ ~~ESPARES~~ ~~LOURDES~~ ~~CINCO~~
~~(Family Name)~~ ~~(First Name)~~ ~~(Middle Name)~~

KANDIDATO SA DEGRI Master sa Sining ng Edukasyon

ESPESYALISASYON Filipino

PAMAGAT NG PANUKALANG TESIS. "MUNGKAHING PROGRAMA SA
PAGLINANG NG SALOOBIN NG MGA DALUBTURO AT MGA
MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM
PANLIPUNAN

PANGALAN NG HINILING NA TAGAPAYO DR. ULRICO B. MUSTACISA

PAGPAPATIBAY NG TAGAPAYO DI-PAGPAPATIBAY

(NLD) ULRICO B. MUSTACISA, Ed. D.
Tagapayo

PINAGTIBAY:

(NLD) DOMINADOR Q. CABANGANAN, Ed. D.
Dekano ng Gradwadong Pag-aaral

APENDIKS C

Republic of the Philippines
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Nobyembre 5, 1989

Patnugot Panrehiyon
Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports
Rehiyon VIII
Lungsod ng Tacloban

Ginoo:

Hinihiling ko po ang inyong pahintulot sa pagbigay ng mga talatanungan sa mga dalubturo at mga mag-aaral ng Samar State Polytechnic College, Samar College, Sacred Heart College at Samar Regional School of Fisheries ng Catbalogan, Samar sa huling linggo ng Nobyembre at sa unang dalawang linggo ng Disyembre, 1988.

Ang kahilingang ito ay ginawa kaugnay ng aking pag-aaral na may pamagat, "MUNGKAHING PROGRAMA SA PAGLINANG NG POSITIBONG SALOOBIN SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN", bilang bahagi ng pagsasakatuparan ng mga kinakailangan sa "Degree of Masters of Arts in Education" medyor sa Filipino ng Paaralang Gaadwado ng Samar State Polytechnic College.

Umaasa ako sa inyong taos-pusong pagsang-ayon sa hahilingang ito at aasahan po ninyo ang aking pagpapahalaga at walang hanggang pasasalamat.

Matapat na sumasainyo,

(NLD) LOURDES C. ESPARES

Tagubiling Pinagtibay:

(NLD) BASILIO S. FRINCILLO
President, Samar State Polytechnic
College, Catbalogan, Samar

PINAGTIBAY:

(NLD.) SERVILLANO C. DE LA CRUZ, Jr., Ph. D.
Patnugot Panrehiyon
Rehiyon VIII

APENDIKS D

Unang Paglilipat
Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports
TANGGAPANG REHIYONAL BILANG VIII, LUNGSOD NG TACLOBAN
Ika-14 ng Nobyembre, 1988

Respectfully returned to the Graduate School, SAMAR STATE POLYTECHNIC COLLEGE, Catbalogan, Samar, approving the herein request of Ms. LOURDES C. ESPARES, a graduate student of the school, to administer questionnaires and conduct interviews with students and teachers in Samar State Polytechnic College, Samar College, Sacred Heart College and Samar Regional School of Fisheries, all in Catbalogan, Samar, provided the classes of the sampled teachers and students will not be unduly disrupted, and provided further that copies of the questionnaire and of the finished thesis be furnished this Office.

(SGD) SERVILLANO C. DELA CRUZ, Jr., Ph. D.
Regional Director

APENDIKS E

Republic of the Philippines
Samar State Polytechnic College
Graduate School
Catbalogan, Samar

December 13, 1988

S i r :

With the permission of the Regional Director of the Department of Education, Culture and Sports Region VIII and the approval of the President of Samar State Polytechnic College, I am allowed to issue questionnaire in connection with my study entitled "Mungkahing Programa sa Paglinang ng Positibong Saloobin sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan", I am therefore appealing to your benevolent hearts to allow me to gather data of which I would not come out successful without your assistance and cooperation.

Thank you very much and I shall highly appreciate your help in making this study a success.

Very truly yours,

(SGD) MRS. LOURDES C. ESPARES
Researcher

APENDIKS F

Republika ng Pilipinas
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Oktubre 30, 1988

Dekano ng Gradwadong Pag-aaral
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Ginoo:

Ikinararangal ko pong humiling sa inyong marangal na tenggsapan na maisagawa ang unang pasalitang pagtatanggol sa Ika-12 ng Nobyembre, 1988 ng aking panukalang tesis na pinamagatang, "MUNGKAHING PROGRAMA SA PAGLINANG NG POSI-TIBONG SALOOBIN NG MGA DALUBTURO AT MGA MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN.

Sa bahaging ito inihaharap ko po ang limang sipi ng aking panukalang tesis para maipamahagi sa Dekano at mga kasapi ng panel.

Umaasa po ako sa madaling kaukulang hakbang na ibibigay ninyo.

Lubos na gumagalang,

(NLD) LOURDES CINCO ESPARES
Mananaliksik

Iminumungkahing Pagtibayin:

(NLD) ULRICO B. MUSTACISA, Ed. D.
Tagapayo

PINAGTIBAY:

(NLD) DOMINADOR Q. CABANGANAN, Ed. D.
Dekano ng Gradwadong Pag-aaral

APENDIKS G

Republika ng Pilipinas
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Enero 20, 1989

Serafin A. Bardelas, Ph. D.
Wright Vocational School
Wright, Samar

Ginoo:

Upang maging mabisa ang pagkabalido ng aking talatanungan na inilalaan sa aking pag-aaral na pinamagatang "MUNGKAHING PROGRAMA SA PAGLINANG NG POSITIBONG SALOOBIN NG MGA DALUBTURO AT MGA MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN" ay hinihingi ko po ang inyong pahintulot ng makapagsagawa ako ng isang "dry run" sa mga piling mag-aaral na kumukuha ng asignaturang sinasaklawan ng Agham Panlipunan.

Ipinaaabot ang isang mainit na pagpapasalamat sa konsiderasyon at pang-unawa ng kahilingang ito.

Lubos na gumagalang,

(NLD) LOURDES CINCO ESPARES
Gradwadong Mag-aaral

Tagubiling Pinagtibay:

(NLD) DOMINADOR O. CABANGANAN, Ed. D.

PINAGTIBAY:

(NLD) SERAFIN A. BARDELAS, Ph. D. . . .
Home Industries Training Supervisor

APENDIKS H

Paaralang Gradwado
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Disyembre 12, 1988

Mahal na mga Mag-aaral:

Ang talatanungang ito ay bahagi ng pag-aaral ng mananaliksik tungkol sa "Mungkahing Programa Sa Paglinang ng Positibong Saloobin sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan". Hinihiling na basahing mabuti ang bawat aytem na napapaloob sa talatanungang ito at lagyan ng angkop na tugon/sagot ayon sa sinasabi ng direksyon. Aasahan po ninyo na ang iyong mga kasagutan ay mananatiling konpedensiyal ayon sa mga alituntunin at etika ng pananaliksik na ito at ang katapatan ng isang sagot ay magsisilbing daan sa tagumpay ng gawaing ito.

Marami pong alam,

(GNG). LOURDES CINCO ESPARES
Mananaliksik

APENDIKS I

TALATANUNGAN

TUNGKOL SA SALOOBIN NG MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN

I- Datos Personal

Pangalan _____
Kasarian _____ Gulang _____
Paaralang Pinapasukan _____
Kurso _____ Taon _____
Kasalukuyang Tinitirhan _____

II- Unang Wika _____

Bumabasa ka ba sa inyong unang wika

_____ Oo _____ Hindi

Anong wika ang ginagamit ninyo sa bahay?

_____ Ingles _____ Filipino _____ Waray

III-PANUTO: Basahing mabuti ang sumusunod na mga pahayag ukol sa saloobin ng mga mag-aaral sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan. Kayo ba'y sumasang-ayon sa mga pahayag na ito. Ipakita ang inyong pagsang-ayon o di pagsang-ayon sa mga pahayag na ito sa pamamagitan ng paglagay ng bilog sa pamilang.

- 5 - kung kayo'y lubusang sumasang-ayon
- 4 - kung kayo'y sumasang-ayon
- 3 - lung kayo'y sumasang-ayon ng kaunti
- 2 - kung kayo'y hindi sumasang-ayon
- 1 - kung kayo'y hindin hindi sumasang-ayon

Mangyayaring pakisagutin lamang ang bawat pahayag sa pamamagitan ng paglagay ng bilog ang pamulang na kumakatawan ng inyong sagot.

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang:	Sumasang-	Sumasang:	Hindi:	Hinding
	sumasang:	ayon	ayon ng	suma-	hindi
	:ayon	:	:kaunti	:sang-	:suma-
	:	:	:	:ayon	:sang-
	:	:	:	:ayon	:ayon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

A. Bilang Wikang
Panturo

1) Sa palagay ko mas mabisang talakayin ang mga kasalukuyang isyu kung Filipino ang wikang panturo sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1
2) Masigla at kawiliwili ang klase kung Filipino ang wikang panturo sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1
3) Mas madaling maunawaan at masalin ang mga konsepto sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1
4) Nakapagpapahayag ako nang mabuti kung sa Filipino	5	4	3	2	1
-

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang: sumasang: :ayon : : :	Suma-: sang-: :ayon : : :	Sumasang: ayon ng :kaunti : : :	Hindi: :suma-: :sang-: :ayon : :	Hinding :hindi :suma-: :sang-: :ayon : :
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5) Sa palagay ko napapanahon ang paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan bilang Pagsasakatuparan sa patakarang edukasyong biling- gual	5	4	3	2	1
6) Ang Filipino ang pinaka-angkop na wikang penturo sa Agham Panlipunan apagkat ito'y behi- kulo ng pambansang pagkakilanlan.	5	4	3	2	1
7) Hinahangaan ang mga dalubturo at ang mag-aaral na guma- gamit ng Filipino sa pagtatalakay ng mga aralin sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1
B. <u>Bilang Wikang</u> <u>Pambansa</u>					
8) Ang Filipino ay mahalaga para sa pambansang kaunlaran	5	4	3	2	1
9) Makikilala ang suli- ranin sa wika kung kilalanin din ang Filipino na wikang pambansa	5	4	3	2	1

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang:	Suma-:	Sumasang-:	Hindi:	Hinding
	sumasang:	sang-:	ayon ng	suma-:	hindi
	ayon	ayon	Kaunti	sang-:	suma-
	:	:	:	ayon	sang-
	:	:	:	:	ayon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

C. Bilang Kapalit
sa English

16) Ang paggamit ng
Filipino sa halip
ng English ay
makalulutas sa
mga suliranin
sa wika

5 4 3 2 1

17) Madaling maunawa-
an ang tinatalakay
sa Agham Panli-
punan kung Fili-
pino ang penturo
at hindi English

5 4 3 2 1

18) Magiging kawili-
wili at kahamon-
hamon ang asig-
naturang saklaw
ng mga aralin
panlipunan kung
hikayatin ang mga
dalubturo at mga
mag-aaral gumamit
ng Filipino sa
pagpapaliwanag at
paghalili lamang
ang English

5 4 3 2 1

19) Ang magagaling sa
English ay mas
mataas ang grado
sa Agham Panli-
punan

5 4 3 2 1

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang: sumasang: : ayon : (5)	Suma-: sang-: : ayon : (4)	Suma-: sang-: : ayon : unti : (3)	Hindi: suma-: sang-: : ayon (2)	Hinding hindi su- masang- : ayon : (1)
20) Kapuri-puri ang mga dalubtulong mahuhusay mag-salita ng English	5	4	3	2	1
21) Mas intelektwalisado ang English kaysa Filipino	5	4	3	2	1
D. <u>Bilang Kapalit sa Waray</u>					
22) Mas mayaman at malawak ang Filipino sa mga tayutay kaysa Waray	5	4	3	2	1
23) Ang pampanitikan at pangkulturang pamana ng waray ay maaari nang ipaliwanag sa Filipino	5	4	3	2	1
24) Maaari nang isalin ang konseptong waray sa Filipino	5	4	3	2	1
25) Hindi na kailangan gamitin ang waray sa kolehiyo o sa antas tersarya	5	4	3	2	1
26) Ang waray ang wikang kinagisnan natin kaye di na kailangan gamitin pa ito sa pagtuturo sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang:	Suma-:	Sumasang-:	Hindi:	Hinding
	sumasang:	sang-:	ayon ng	suma-:	hindi
	:ayon	:ayon	:Kaunti	:sang-:	sumasang-
	:	:	:	:ayon	:ayon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

E. Bilang Wikang
Pansulit

27) Madaling mau- nawaan ang mga tanong sa pagsu- sulit kung Fili- pino ang ga- gamitin	5	4	3	2	1
28) Mamimihasa sa mahahabang mga tanong kung Fili- pino ang gagamitin sa pagsusulit	5	4	3	2	1
29) Masasanay sa maha- bang panahon sa pagsasagot ng mga tanong sa Filipino	5	4	3	2	1
30) Masasanay sa pag- gamit ng Filipino kung ito'y gagamitin wikang pansulit.	5	4	3	2	1

Scoring Scheme

<u>Iskor sa Saloobin</u>	<u>Antas ng Pagsang-ayon at di Pagsang-ayon</u>	<u>Interpretasyon</u>
4.5 - 5.0	LS	PP
3.5 - 4.4	S	P
2.5 - 3.4	SK	PK
1.5 - 2.4	HS	HP
Mababa sa-1.4	HHS	HHP

Sa anong antas ng kahandaan maaari kayong mabilang ayon sa mga personal na sangkap na nakaapekto ng inyong mga saloobin? Lagyan ng tsek.

	Lubusang:	Handang:	Handa	:Di-gaanong:	Di-
	: Handa	handa		handa	handa
a. Kasarian	:	:	:	:	:
b. Gulang	:	:	:	:	:
c. Kurso	:	:	:	:	:
d. Taon	:	:	:	:	:
e. Wikang Ginamit	:	:	:	:	:

Alin sa dalawang wika ang irerekomenda ninyong gamitin panturo sa Agham Panlipunan (Lagyan ng tsek)

_____ English _____ Filipino

Sa anong wika naisusulat ang mga sangguniang aklat/teksbok na ginagamit ninyo?

_____ English _____ English at Filipino
(Magkahalo)

_____ Filipino _____ Iba pa (banggitin)

APENDIKS J

Paaralang Gradwado
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Disyembre 12, 1988

Mahal na mga Dalubturo,

Ang talatanungang ito ay bahagi ng pag-aaral ng mananaliksik tungkol sa "Mungkahing Programa sa Paglinang ng Positibong Saloobin sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan. Hinihiling na basahing mabuti ang bawat aytem na napapaloob sa talatanungang ito at lagyan ng angkop na tugon/sagot ayon sa sinasabi ng direksiyon. Aasahan po ninyo na ang inyong mga kasagutan ay mananatiling konpedensiyal ayon sa mga alituntunin at etika ng pananaliksik na ito at ang katapatan ng isang sagot ay magsisilbing daan sa tagumpay ng gawaing ito.

Marami pong salamat,

(GNG.) LOURDES C. ESPARES

APENDIKS K

TALATANUNGAN

TUNGKOL SA MGA SALOOBIN NG MGA DALUBTURO SA PAGGAMIT NG FILIPINO BILANG WIKANG PANTURO SA AGHAM PANLIPUNAN

I. PANSARILING TALA

PANGALAN _____ KASARIAN _____ Lalaki
_____ Babae

Pook ng Kapanganakan _____

Pangkasalukuyang Tinitirahan _____

Wikang Ginagamit sa Bahay _____

Paaralang Pinagtuturuan _____

Pook na Kinaroroonan ng Paaralan _____

II. PINAG-ARALAN

Kursong natapos (Lagyan ng Tsek)

_____ Batsilyer ng Sining at Agham (BSA)

_____ Batsilyer sa Agham ng Edukasyon (BSF)

_____ Batsilyer sa Agham ng Edukasyong Pang-elementarya
(BSEED)

_____ Batsilyer sa Agham Komersyo (BSC)

_____ Batsilyer sa Agham Pang-industriyang Edukasyon (BSIE)

_____ Batsilyer sa Agham Pang-industriyang Teknolohiya (BSIT)

_____ At iba pa (Banggitin) _____

Lawak ng Espesyalisasyon (Lagyan ng tsek)

_____Ingles	_____Filipino
_____Matematika	_____Siyensiya
_____Sosyolohiya	_____Economics
_____Home Economics	_____Edukasyong Pampalakas sa Katawan
_____Agham Pampulitika	_____Sikolohiya
_____Edukasyong Po- pulasyon	_____Edukasyong Pangkalusugan
_____Musika	_____Iba pa (Banggitin)
_____Kasaysayan	

Minor na Lawak ng Espesyalisasyon (Lagyan ng tsek)

_____Ingles	_____Filipino
_____Matematika	_____Siyensiya
_____Sosyolohiya	_____Economics
_____Home Economics	_____Edukasyong Pampalakas ng Katawan
_____Kasaysayan	_____Sikolohiya
_____Agham Pam- pulitika	_____Edukasyong Pangkalusugan
_____Edukasyong Po- pulasyon	_____Iba pa (Banggitin)
_____Musika	_____Iba pa (Banggitin)

Mga yunit sa Filipino (Lagyan ng tsek)

_____3 - 6	_____19 - 24
_____7 - 12	_____25 - 30
_____13 - 18	_____31 o higit

Kakayahan sa Wika

Gaano kadalas ang paggamit mo ng Filipino sa mga pook na nakalista sa ibaba (Lagyan ng tsek)

:Palagi:Paminsan-minsan:Hindi Kailanman

1. Sa Bahay	:	:	:
2. Sa Paaralan	:	:	:
3. Sa Pamayanan	:	:	:
4. Sa ibang pook	:	:	:

Geano kadalas mo ginagamit ang Filipino sa sumusunod na sitwasyon nakalista sa ibaba. (Lagyan ng tsek)

Sitwasyon	Hindi		
	: Palagi	: Paminsan-minsan	: Kailanman
1. Pagbabasa	:	:	:
2. Pakikinig sa Radyo o TV	:	:	:
3. Panood ng TV	:	:	:
4. Iba pang pagtatenghal	:	:	:

III. Mga Karanasan sa Pagtuturo

Bilang ng taon sa pagtuturo (Lagyan ng tsek)

_____ 1 - 5	_____ 21 - 25
_____ 6 - 10	_____ 26 - 30
_____ 11 - 15	

Ilan taon mo nang ginagamit ang Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan (lagyan ng tsek)

_____ Hindi pa	_____ 4 - 5
_____ 0 - 1	_____ 6 - 7
_____ 2 - 3	

Talahanayan 5. Mga Dinaluhang Salingkurang Pagsasanay/Seminar ng mga Dalubturo

Mga Salingkurang Pagsasanay/Seminar ng mga Dalubturo :	Antas ng Pagsasanay			
	Nasyunal	Rehiyunal	Pansangay	Kabuuan
Ikapitong Pambansang Gawain Kapulungan ng mga Taganasid sa :	:	:	:	:
Filipino sa pagtataguyod ng kaganapan ng paaralang bayan, :	:	:	:	:
San Isidro, Nueva Ecija, Marso 15-19, 1971.	:	:	:	:
Seminar sa Filipino, Samar School of Arts and Trades,	:	:	:	:
Novyembre 27-29, 1975	:	:	:	:
Ikasampung Pambansang Seminar Kapulungan sa Filipino	:	:	:	:
Teachers Camp, Baguio City, Pebrero 28 - Marso 4, 1977	:	:	:	:
Filipino bilang Wikang Panturo sa Dalubhasaan Phil. Normal :	:	:	:	:
College, Mayo 5-9, 1979	:	:	:	:
Tag-init na Sawaing Kapulungan sa Gamit ng Filipino, Samar :	:	:	:	:
School of Arts and Trades, April 16 - Mayo 11, 1979	:	:	:	:
Seminar sa Bilinggwalismo, Samar School of Arts and Trades, :	:	:	:	:
Pebrero 11-15, 1980	:	:	:	:
Pansangay na Sawaing Kapulungan sa Filipino, Samar National :	:	:	:	:
School, Setyembre 23, 1987	:	:	:	:
Regional Training Course for Social Studies FCS Candahug, :	:	:	:	:
Tacloban City, 1988	:	:	:	:
Seminar Workshop on Bilingual Education in Tertiary Level, :	:	:	:	:
Tacloban City, Enero 21-22, 1988	:	:	:	:
Programang ng DECS-DNC Para sa mga tagasanay na mga Guro sa :	:	:	:	:
Filipino sa Paaralang Sekundarya, Teacher's Camp,	:	:	:	:
Baguio City Pebrero 8 - Marso 4, 1988	:	:	:	:
Programang ng DECS-DNC sa Pagsasanay ukol sa pangkalahatang :	:	:	:	:
kahulugan sa Filipino para sa Paaralang Sekundarya	:	:	:	:
Teachers Camp, Baguio City, Pebrero 4-19, 1988	:	:	:	:
Pambansang Seminar sa Bagong Ortograpiyang Filipino Phil. :	:	:	:	:
Normal College, Agosto 25, 1988	:	:	:	:
Ang Filipino Bilang Wikang Panturo sa Intelektwalisasyon, :	:	:	:	:
Phil. Normal College, Setyembre 7-9, 1988	:	:	:	:
Seminar sa Panitikang Filipino Ngayon at Bukas II,	:	:	:	:
Agosto 14-15, 1988	:	:	:	:
At iba pa	:	:	:	:

V. Mga Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino
Sa Agham Panlipunan para sa mga Guro

PANUTO: Basahing mabuti ang sumusunod na mga pahayag ukol sa saloobin ng mga Dalubturo sa paggamit ng Filipino bilang wikang panturo sa Agham Panlipunan. Kayo ba'y sumasang-ayon sa mga pahayag na ito sa pamamagitan ng pagpili ng isa sa sumusunod na opinyon.

- 5 - Lubusang Sumasang-ayon (Strongly agree)
- 4 - Sumasang-ayon (Agree)
- 3 - Himasang-ayon ng Kaunti (Slightly Agree)
- 2 - Hindi sumasang-ayon (disagree)
- 1 - Hinding-hindi sumasang-ayon
(strongly disagree)

Mangyaring lamang sagutin ang bawat pahayag sa pamamagitan ng paglalagay ng bilog sa pamilang na kumakatawan ng iyong sagot.

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang: sumasang-ayon	Suma-: sang-ayon	Sumasang-ayon ng Kaunti	Hindi: sumasang-ayon	Hinding- sumasang-ayon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
A. Bilang Wikang Panturo					
1) Sa palagay ko mas mabisang talakayin ang mga kasalukuyang isyu kung Filipino ang wikang panturo sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1
2) Masigla at kawiliwili ang klase kung Filipino ang wikang panturo sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1
3) Mas madaling maunawaan at masalin ang mga konsepto sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang:	Suma-:	Sumasang-:	Hindi:	Hinding
	sumasang-:	sang-:	ayon ng	suma-:	hindi
	ayon	ayon	Kaunti	sang-:	suma-
	:	:	:	ayon	sang-:
	:	:	:	:	ayon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4) Nakapagpapahayag ako ng mabuti kung sa Filipino	5	4	3	2	1
5) Sa palagay ko napa- panahon ang pag- gamit ng Filipino sa Agham Panlipunan bilang pagsasakatu- paran sa patakarang edukasyong biling- gwali	5	4	3	2	1
6) Ang Filipino ang pinakaangkop na wikang panturo sa Agham Panlipunan sapagkat ito'y behikulo ng pam- bansang pagkakilan- lan	5	4	3	2	1
7) Hinahangaan ang mga dalubturo at ang mag-aaral na gumagamit ng Fili- pino sa pagtata- le kay ng mga aralin sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1
B. <u>Bilang Wikang</u> <u>Pambansa</u>					
8) Ang Filipino ay mahalaga para sa pambansang ka- unlaran	5	4	3	2	1

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang:	Suma-:	Sumasang:	Hindi:	Hinding
	sumasang:	sang-	ayon ng	suma-	hindi
	ayon	ayon	Kaunti	sang-	sumasang-
	:	:	:	ayon	ayon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9) Makikilala ang suliranin sa wika kung kilalanin din ang Filipino sa wikang pambansa	5	4	3	2	1
10) Nararapat lang gamitin ang Filipino sapagkat ito'y wikang pambansa	5	4	3	2	1
11) Madaling makipag-ugnayan kung wikang Filipino ang gamitin	5	4	3	2	1
12) Isang karangalan ng Filipino ang matuto ng Filipino	5	4	3	2	1
13) Kailangan magtulungan para itaguyod ang Filipino bilang wikang Panturo	5	4	3	2	1
14) Sumasang-ayon na ang mga maka-English sa Filipino bilang wikang pambansa	5	4	3	2	1
15) Higit sa lahat dapat magkaroon ng malasakit ang bawat Filipino sa Filipino sapagkat tayo'y mga Filipino.	5	4	3	2	1

	Mga Opinyon				
	Lubusang:	Suma-:	Sumasang:	Hindi:	Hinding
	sumasang:	sang-:	ayon ng	suma-:	hindi
Mga Pahayag	ayon	ayon:	Kaunti	sang-:	sumasang-
	:	:	:	ayon	ayon
	: (5)	: (4)	: (3)	: (2)	: (1)

C. Bilang Kapalit
sa English

16) Ang paggamit ng Filipino sa halip na English ay makalulutas sa mga suliranin sa wika	5	4	3	2	1
17) Madaling maunawaan ang tinalekay sa Agham Panlipunan kung Filipino ang panturo at hindi English	5	4	3	2	1
18) Magiging kawili-wili at kahamon-hamon ang asigθ naturang saklaw ng mga aralin panlipunan kung hikayatin ang mga dalubturo at mga mag-aaral gumamit ng Filipino sa pagpapaliwanag at paghahili lamang ng English	5	4	3	2	1
19) Ang magagaling sa English ay mas mataas ang grado sa Agham Panlipunan	5	4	3	2	1
20) Kapuri-puri ang mga dalubturong mahuhusay magsalita ng English	5	4	3	2	1
-

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang: sumasang: ayon	Suma-: sang-: ayon	Sumasang-: ayon ng Kaunti	Hindi: suma-: sang-: ayon	Hinding hindi sumasang-: ayon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
21) Mas intelektwalisado ang English kaysa Filipino	5	4	3	2	1
D. <u>Bilang Kapalit sa Waray</u>					
22) Mas mayaman at malawak ang Filipino sa mga tayutay kaysa Waray	5	4	3	2	1
23) Ang pampanitikan at pangkulturang pamana ng waray ay maaari nang ipaliwanag sa Filipino	5	4	3	2	1
24) Maaari nang isalin ang mga konseptong waray sa Filipino	5	4	3	2	1
25) Mas-gwa kung gamitin ang Waray sa kolehiyo o antas tersarya	5	4	3	2	1
26) Ang Waray ang wikang kinagisnan natin kaya di na kailangan gamitin pa ito sa pagtuturo sa Agham. Panlipunan	5	4	3	2	1

Mga Pahayag	Mga Opinyon				
	Lubusang:	Suma-:	Sumasang:	Hindi:	Hinding
	sumasang:	sang-:	ayon ng	suma-:	hindi
	ayon	:ayon	:Kaunti	:sang-:	sumasang-
	:	:	:	:ayon	:ayon
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

E. Bilang Wikang
Pansulit

27) Madaling maunawaan
ang mga tanong
sa pagsusulit
kung Filipino
ang gagamitin

5 4 3 2 1

28) Mamimihasa sa
mahahabang mga
tanong kung
Filipino ang
gaga itin sa
pagsusulit

5 4 3 2 1

29) Masasanay sa ma-
habang panahon
sa pagsagot ng
mga tanong sa
Filipino

5 4 3 2 1

30) Masasanay sa pag-
gamit ng Filipino
kung ito ay gaga-
mitin sa Wikang
Pansulit

5 4 3 2 1

SCORING SCHEME

<u>Iskor sa Saloobin</u>	<u>Antas ng Pagsang-ayon at di Pagsang-ayon</u>	<u>Interpretasyon</u>
4.5 - 5.0	LS	PP
3.5 - 4.4	S	P
2.5 - 3.4	SK	PK
1.5 - 2.4	HS	HP
Mababa sa - 1.4	HHS	HHP

VI. Sa inyong palagay, sa anong antas ng kahandaan kayong mabibilang ayon sa limang aspekto.
(Lagyan ng tsek)

Aspekto	Lubu- sang	Handang : handa	Handa :	Di-ga- : anong	di- : han	Kabu- : uan	Tam- : taman
a. Kwalipi- kasyon Pang-edu- kasyunal:	:	:	:	:	:	:	:
b) Kadalasan sa paggamit ng wika :	:	:	:	:	:	:	:
c) Karanasan sa pagtu- turo :	:	:	:	:	:	:	:
d) Dinaluhan Seminar :	:	:	:	:	:	:	:
e) Wikang naisulat sa aklat o' sang- guniang ginamit :	:	:	:	:	:	:	:

Alin sa dalawang wika ang irerekomenda ninyong panturo sa Agham Panlipunan? (Lagyan ng tsek)

Filipino _____ English _____

APENDIKS L

TAMTAMANG ISKOR NG MGA KAHANDAAN AT SALOOBIN NG MGA DALUBTURO SA PAGGAMIT NG FILI- PINO SA AGHAM PANLIPUNAN

a	Kahandaan (X)	Saloobin (Y)	X ²	Y ²	XY
a	2.81	3.56	7.8961	12.6736	10.0036
b	2.50	3.52	6.2500	12.3904	8.8000
c	3.50	3.14	12.2500	9.8596	10.9900
d	2.69	3.51	7.2361	12.2301	9.4419
e	2.00	3.85	4.0000	14.8225	7.7000
X	13.50	17.58	X ² = 37.6322	62.0062	46.9355

$$\begin{aligned}
 r &= \frac{EXY - (EX)(EY)}{N} = \frac{46.9355 - (13.50)(17.58)}{5} \\
 &= \frac{46.9355 - 237.33}{5} = \frac{46.9355 - 47.466}{5} \\
 &= \frac{(37.63 - 182.25)(62.07 - 309.06)}{5 \cdot 5} = \frac{(37.63 - 36.45)(62.07 - 61.881)}{5 \cdot 5} \\
 &= \frac{-0.5305}{(1.18)(0.25)} = \frac{0.5305}{0.301366424} = \frac{0.5305}{0.548968509} \\
 &= 0.966 \text{ (Negative Relationship)}
 \end{aligned}$$

Testing significance of r:

$$\begin{aligned}
 t &= r \frac{N - 2}{1 - r^2} = -0.066 \frac{5 - 2}{1 - (-0.966)^2} = 0.966 \frac{3}{1 - 0.933156} \\
 &= -0.966 \frac{3}{0.066844} = 0.966 \frac{3}{0.066844} \\
 &= -0.966 \frac{3}{44.88061755} = (10.966)(6.6993) \\
 &= -6.472
 \end{aligned}$$

Tabular t (= 05, df = 3, one - tailed) : 2.353

(May mahalagang kaugnayan) Ang nal hipotesis ay hindi tinanggap.

APENDIKS M

TAMTAMANG ISKOR NG MGA KAHANDAAN AT SALOOBIN NG MGA
MAG-AARAL SA PAGGAMIT NG FILIPINO
SA AGHAM PANLIPUNAN

Sangkap	Kahandaan (X)	Salooabin (Y)	x^2	y^2	XY
a	3.75	4.11	14.06	16.89	15.41
b	3.94	3.84	15.52	14.75	15.12
c	3.83	3.35	14.67	11.22	12.83
d	3.83	3.38	14.67	11.42	12.95
e	2.95	3.55	8.70	12.60	10.47
	$\Sigma X = 18.30$	$\Sigma Y = 18.23$	$\Sigma x^2 = 67.62$	$\Sigma y^2 = 66.89$	$\Sigma XY = 66.79$

$$r = \frac{EXY - (EX)(EY)}{N} = \frac{66.79 - (18.30)(18.23)}{5}$$

$$\frac{(EX^2 - \frac{EX^2}{N})(Y^2 - \frac{EX^2}{N})}{(67.62 - \frac{18.30}{5})(66.89 - \frac{18.23}{5})}$$

$$r = 66.79 - \frac{333.609}{5} = 66.7905 - 66.7218$$

$$\begin{aligned} & \frac{(67.62 - \frac{334.89}{5})(66.89 - \frac{332.3329}{5})}{(0.6484)(0.4252)} = \frac{(67.62 - 66.97)(66.89 - 66.47)}{0.272665168} = \frac{0.0687}{0.5222} = .13 \end{aligned}$$

Testing significance of r :

$$= r \frac{N - 2}{1 - r^2} = +0.132 \frac{5 - 2}{1 - 0.132^2} = +0.132 \frac{3}{1 - 0.017424}$$

$$= +0.132 \quad \begin{array}{r} 3 \\ \hline 0.982576 \end{array} = 0.132 \quad \begin{array}{r} \hline 3.05319838 \end{array}$$

$$= +0.132 \quad (1.7473) = 0.132$$

Tabular t (L = .05, df = 3, one-tailed) : 2.353

Decision: Ang nal hipotesis ay tinanggap.

APENDIKS N

MGA SALOOBIN NG MGA DALUBTURO AT MAG-AARAL AYON SA LIMANG ASPEKTO

Aspekto	X1	X_1^2	X2	X_2^2
a	3.56	0.0016	4.11	0.21
b	3.52	0	3.84	0.036
c	3.14	0.1444	3.35	0.09
d	3.51	0.0001	3.38	0.729
e	3.81	0.1089	3.55	0.01
	<u>17.58</u>	<u>0.255</u>	<u>18.23</u>	<u>1.075</u>

$$X_1 = 3.52$$

$$X_2 = 3.65$$

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\frac{EX_1^2 + EX_2^2(1 + 1)}{N_1 + N_2 - 2} \sqrt{\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2}}} = \frac{-0.13}{0.665} \\
 &= \frac{3.52 - 3.65}{\frac{(2.55 - 1.75)(\frac{1}{5} + \frac{1}{5})}{5 + 5 - 2}} = \frac{-0.13}{\frac{1.33}{8} \cdot 0.2 + 2} \\
 &= \frac{-0.13}{(0.16625)(0.4)}
 \end{aligned}$$

APENDIKS 0

Republic of the Philippines
SAMAR STATE POLYTECHNIC COLLEGE
Catbalogan, Samar

Date

The Dean
School of Graduate Studies
Samar State Polytechnic College
Catbalogan, Samar

S i r :

I have the honor to apply for Pre-Oral Defense/
Final Oral Defense of my Thesis/Dissertation entitled
MUNGKAHING PROGRAMA SA PAGLINANG NG POSITIBONG SALOOBIN
SA PAGGAMIT NG FILIPINO SA AGHAM PANLIPUNAN, on a date
convenient for your office.

Thank you.

Very truly yours,

LOURDES C. ESPARES
Applicant

Recommending Approval:

(NLD) ULRICO B. MUSTACISA, Ed. D.
Faculty Adviser

Hulyo 10, 1989
Date of Oral Defense

9:00 A.M.
Time

APPROVED:

SENECIO D. AYONG, DPA/Ed. D.
Dean

APENDIKS P

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Edukasyongat Kultura
TANGGAPAN NG KALIHIM
Manila

Hunyo 19, 1974

KAUTUSANG PANGKAGAWARAN
Blg. 25 s, 1974

MGA PANUNTUNAN SA PAGPAPATUPAD NG
PATAKARANG EDUKASYONG BILINGGWAL

Direktor ng mga Paaralang Bayan
Direktor ng mga Paaralang Pribado
Direktor ng Edukasyong Bokasyunal
Mga Pangulo ng mga Dalubhasaan at
Pamantasan ng Estado

1. Alinsunod sa mga tadhana ng Saligang Batas ng 1972 at ng ipahayag ng Pambansang Lupon ng Edukasyon sa patakarang bilinggwalismo sa mga paaralan upang maka-lingang ng isang bansang bilinggwal na may sapat na ka-kayahen sa paggamit ng Ingles at Filipino, ang Kagawaran ng Edukasyon at Kultura ay naglalagda sa pamamagitan nito ng mga sumusunod na mga panuntunan sa pagpapatupad ng patakaran:

a. Ang edukasyong bilinggwal ay binibigyan ng katuturang magkahiwalay na paggamit ng Filipino at Ingles bilang mga panturo sa mga tiyak na asignatura sa pasubeling gagamitin ang Arabic sa mga lugar na ito'y kinakailangan.

b. Ang paggamit ng Ingles at Filipino bilang mga panturo ay nagsisimula sa Baitang I at sa l-hat ng mga paaralan. Sa mga Baitang I at II, ang bernakular na ginagamit ng paaralan ay magiging pantulong sa wikang panturo, ang bernakular ay gagamitin lamang kapag kinakailangan sa pagpapadaling pag-unawa sa mga konseptong itinuturo sa pamamagitan ng mga itinakdang panturo ng asignaturang Ingles, Filipino at Arabic, gaya ng nararapat.

Apendiks P (Karugtong)

k. Ang Ingles at Filipino ay ituturo bilang mga asignaturang pangwika sa lahat ng grado sa mga paaralang elementarya at sekundarya upang matamo ang tutunguhin ng bilinggwalismo.

d. Ang Filipino ay gagamiting panturo sa sumusunod na mga asignatura: Araling Panlipunan, Agham Panlipunan, Edukasyon sa Wastong Pag-uugali, Edukasyong Panggawain, Edukasyong Pangkalusugan at Edukasyong Pampalakas ng Katawan.

e. Bubuo ng mga bagong batayang aklat at iba pang mga kagamitang panturo sa mga kurso/asignaturang Ingles at Filipino sa sadyang nakaukol sa paglinang ng sapat na kakayahan sa paggamit ng mga wikang ito.

g. Ang mga bagong batayang aklat para sa mga araling nabanggit sa "d" ay dapat na sa Filipino lamang nasusulat.

h. Ang sumusunod na talakdaan ang susundin sa pagpapatupad ng palatuntunang edukasyong bilinggwal para sa lahat ng kapantayan sa mga paaralang elementarya at sekundarya.

(1) Bahagi 1: taong panuruan 1974-1975 hanggang taong Panuruan 1977-1978.

Ang apat na taong ito ang magiging panahon ng paglilipat gamit sa Filipino bilang panturo sa sumusunod na asignatura: Araling Panlipunan/Agham Panlipunan, Edukasyong Panggawain, Edukasyon sa Wastong Pag-uugali, Edukasyong Pangkalusugan at Edukasyon sa Pagpapalakas ng Katawan. Ang mga paaralan/mga sangay ng paaralan sa katagalugan ay makapagsisimulang gumamit ng Filipino sa taong panuruang 1974-1975 at mga asignaturang binanggit sa unahan. Ang mga paaralan/sangay na paaralan sa lahat ng iba pang pook ay babalangkas ng plano para sa kagyat o unti-unting paglilipat-gamit sa Filipino bilang panturo sa mga asignaturang tinuturuan sa unahan, depende sa pagkakaroon ng mga kagamitan sa pagtuturo at mga gurong may sapat na kakayahan sa pagtuturo sa Filipino. Ang Ingles ay mananatiling panturo sa lahat ng iba pang kurso.

(2) Bahagi II: Taong Panuruang 1978-1979 hanggang taong Panuruan 1981-1982.

Apendiks P (Karugtong)

So panahong ito, ang paggamit ng Filipino sa mga asignaturang nabanggit sa "d" ay magiging:

(a) Sapilitan simula sa Taong Panuruan 1978-79 sa mga sumusunod:

Mga paaralan/mga sangay ng paaralan sa katagaluhan sa lahat ng iba pang paaralang nagsimulang gumamit ng Filipino sa Taong Panuruan 1974-1975 alinsunod sa titik "h" sa unahan.

(b) Sapilitan sa lahat ng iba pang mga paaralan ayon sa sumusunod na tatalakdan:

Primarya: Taong Panuruan 1978-1979

Intermedya: Taong Panuruan 1979-1980

Una at ikalawang taon ng mataas na paaralan:
Taong Panuruan 1980-1981

Ikatlo at Ikaapat na taon sa mataas na Paaralan:
Taong Panuruan 1981-1982

Ang paggamit ng Ingles sa lahat ng iba pang mga asignatura/kurso sa mga kapentayang elementarya at sekundarya ay magiging sapilitan din.

2. Magsasagawa ng mga palatuntunan ng salingkurang pagsasanay upang mapahusay ang mga guro sa paggamit ng Filipino bilang panturo sa kapantayan pambansa, pang-rehiyon at lokal na pamamahala ng mga karapat-dapat na tauhan ng Kagawaran ng Edukasyon at Kultura ng mga sangay at kasangkapan nito sa pakikipagtulungan ng mga panggurong dalubhasan at pamantasan.

3. Ang lahat ng mga paaralan/sangay ng paaralan ay maghahanda ng pangmahabang plano para sa Salingkurang pagsasanay ng mga guro at sa pagtamo at/o paghahanda ng mga kagamitan.

4. Ang mga institusyon tersarya (antas pandalubhasan at gradwado, ay binibigyan ng layang bumalangkas ng kani-kanilang talaktakdaan ng pagpapatupad sa pasubali na pagsapit ng taong panuruan 1984 ang lahat ng matapos sa kurikulum tersarya ay dapat pumasa sa pagsusulit sa Ingles at/o Filipino para sa paggamit ng kanilang mga propesyon.

Apendiks P (Karugtong)

5. Pinawalang saysay ng Kautusang Pangkagawarang
ito ang Kautusang Pangkagawaran Bilang 9, s. 1975.

(Lagda) JUAN L. MANUEL
Kalihim

tpm/84
isang tunay na kopya)

APENDIKS Q

Republika ng Pilipinas
(Republic of the Philippines)
KAGAWARAN NG EDUKASYON AT KULTURA
Department of Education and Culture
Maynila
(Manila)

DEPARTMENT ORDER
No. 50, s. 1975

November 14, 1975

SUPPLEMENTAL IMPLEMENTING GUIDELINES FOR THE POLICY ON
BILINGGUAL INSTRUCTION AT TERTIARY INSTITUTION

To the: Bureau Directors
Regional Directors
Head of State Colleges and Universities

1. In consonance with the provisions of the 1973 Constitution and the declared policy of the National Board of Education on bilingualism in the schools in order to develop a bilingual nation competent in the use of both English and Filipino, the Department of Education and Culture hereby promulgates the following supplemental guidelines for the implementation of the policy at tertiary institutions:

"Courses in English and Filipino shall be offered in tertiary institutions as part of appropriate curricular requirement pursuant to the policy of bilingual education; furthermore by school year 1984, all graduates of tertiary institutions should be able to pass examination in English and/or Filipino for the practice of their professions".

2. This Department Order supplements Department Order No. 25, s. 1974.

3. This Department Order shall take effect beginning school year 1976-1977.

(SGD) JUAN L. MANUEL
Secretary of Education and Culture

A True Copy

APENDIKS R

Republika ng Pilipinas
(Republic of the Philippines)
(Minsitry of Education and Culture)
Ministri ng Edukasyon at Kultura
Maynila

July 21, 1978

MEC O R D E R
No. 22, s.1978

FILIPINO AS CURRICULAR REQUIREMENT
IN THE TERTIARY LEVEL

TO: Bureau Directors
Regional Directors
Coordinator, State Colleges
and Universities
Head of Private Schools
College and Universities
School Superintendents

1. Pursuant to the resolution of the National Board of Education "that English and Filipino serve as media of instruction and be taught as subjects in the curriculum from first grade to the university level in all schools, public and private" and to the provisions embodied in Department Order No. 50, s. 1975, a definite program of instruction for Filipino in the tertiary level is hereby indicate.
2. Starting the first semester of the 1979-1980 school year, higher education institution shall offer in all curricular program at least six (6) units of Filipino, except for the Teacher Education Curriculum where the twelve (12) units requirement remains.
3. The following are the course description of the six (6) units of Filipino.
 - a) Filipino I - Sining ng Pakikipagtalastasan (Communication Arts) - Pagtatalakay sa mga senaysay (essay), artikulo (articles), maikling kuwento (short story), dula (drama), tula (poem).

Apendiks R (Karugtong)

at iba pang uri ng panitikan bilang lundayan ng mga tuntunin panretoreka at mga pagsa-senay na lilinang sa apat (4) na kasanayan pang wika: (1) kakayahang bumasa, (2) kakayahang umunawa, (3) kakayahang magsalita, at (4) kakayahang sumulat.

- b) Filipino II - Panitikang Filipino: Pahapyaw na kasaysayan at mga Piling Katha (Survey & Reading of Literature in Filipino). Pag-aaral ng mga katutubo at naaangkin anyo ng panitikang Filipino sa loob ng iba't ibang panahon at kasaysayan ng kultura ng Pilipinas upang matutuhan ang mga tradisyon bumubuhay sa panitikan ng mga Filipino at mapahalagahan ang mga ito sa pamamagitan ng pagpapahalaga sa lalong makabuluhang kathang kumakatawan sa mga panahon sa kasaysayan ng panitikan.

4. In view of the urgent need for teaching guides in Filipino I and II as described above, and in anticipation of requests for the content curriculum of each of the subjects, two (2) syllabi are herewith disseminated as partners/or reference for construction or modified syllabi by the instructors of the subjects.

5. In order to achieve continuity of competence in all levels in the use of Filipino and English as media of instructions and as subjects in the curriculum, a system of using Filipino in appropriate tertiary levels subjects/courses is hereby provided:

- a. Phase I - Schools, Colleges and Universities in the Tagalog areas where teachers/instructors/professors handling the subjects/courses listed below are ready to use Filipino shall use the language as medium of instruction starting the school year 1979-1980. Schools, colleges and universities in all areas shall shift to Filipino as medium of instruction in the courses/subjects listed below; during this transition period from 1979-1980.
- b. Phase II - By school year 1982-1983, Filipino shall be used as medium of instruction in all school, colleges, and universities in the following tertiary/courses/subjects:

Apendiks R (Karugtong)

- 1) Philippine History and Government and the New Constitution and Public Services integrated.
- 2) Rizal's Life and Works
- 3) Sociology
- 4) Economics and Taxation and Land Reform, Cooperative and Consumer Education
- 5) Current Issues
- 6) Health Education, Population Education including Family Planning
- 7) Physical Education
- 8) Home Economics including Nutrition
- 9) Practical Arts
- 10) General Psychology
- 11) Ethics
- 12) And other appropriate subjects.

6. In-service training program for the development of instruction competence in the effective teaching of Filipino in the tertiary level and the organization of appropriate teaching materials therefore shall be organize on the national and regional levels under the direction of the proper agencies of the Ministry of Education and Culture.

7. All division supervisors in-charge of Filipino in the region shall be organized into the Committee on In-Service Training Program with the regional supervisor in-charge of Filipino as chairman. Every regional committee shall formulate action program for the effective in-service training of instructors in Filipino.

8. By school year 1980-1981, all students graduating from higher education courses shall have completed at least six (6) units in Filipino.

9. This MEC Order supplements Department Order No. 25, s. 1974 and 50, s. 1975.

(SGD) JUAN L. MANUEL
Minister of Education and Culture

Incl: as stated

Reference:

Department Orders: (F s: 25, s. 1975 and 50, s. 1975)
Allotment: 1-2-3-4 (D.O. 1-76)
To be indicated in the Perpetual Index
under the following subjects

COMMITTEE	CURRICULUM	SCHOOLS
COURSE OF STUDY,	RULES & REGU*	UNIVESITIES &
COLLEGIATE	LATIONS	COLLEGES
STUDENTS		

APENDIKS S

Republika ng Pilipinas Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports Maynila

Kautusang DECS
Blg. 54, s. 1987

MGA ALITUNTUNIN SA PAGSASAKATUPARAN NG PATAKARANG EDUKASYONG BILINGGWAL 1987

PARA SA: Mga Patnugot ng Kawanihan
Mga Patnugot ng Rehiyon
Mga Tagapamahala ng mga Paaralan
Mga Pinuno ng mga Pribadong Paaralan,
Kolehiyo at mga Pamantasan

1. Alinsunod sa patakaran ng Edukasyong Bilinggwal 1987, Ang Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Isports, ay nagpapahayag ng pagsasakatuparan ng mga alituntuning sumusunod:

- a) Ang Edukasyong Bilinggwal ay ipinamamakod sa kahulugan na hiwalay ng paggamit ng Filipino at English bilang paraan ng pagtuturo ng tiyak ng mga asignatura - kailangan bigyan ng pansin ng hiwalay na gamit sa pagtuturo.
- b) Ang pagbasa sa mga wikang pangrehiyon sa Filipino at English ay makakamtan nang pabaytang. Sa mga lugal na di-tagalog ang Filipino ay maaaring ituro nang pabigkas na ginagamitan ng mga pamamaraan, mga teknik at mga kagamitan sa pagtuturo ng Filipino sa mga nagsasalita ng di-tagalog.
- c) Ang paggamit ng dalawa o tatlong mga wikain ay maaaring iplano sa antas pang rehiyon, kung inilunsad na ang buong rehiyon ang instruksiyong bilinggwal.
- d) Ang nilalamang pagkatuto (sa kahit anong wika) ay di maaaring ipagwalang-bahala dahil sa pagkakaiba-iba sa paggamit ng wika.

Apendiks S (Karugtong)

- e) Kailangan maglaan ng pundo para sa paglinang ng pagtuturo, mga pangsangguniang kagamitan at gayon din ang pagsasanay ng mga guro na nagtuturo sa lahat ng mga asignaturang ituturo sa Filipino.
- f) Ang panrehiyong patnugot, pagkatapos sumangguni sa kayyang mga tagapamahala, mga tagamasid, punong-guro, mga guro at iba pang sektor ng pamayanan ay babalangkang isang programa para umpisahan ang pagsasakatuparan ng binagong patakarang bilinggwal sa lahat ng antas sa taong pasukan 1987-1988.
- g) Sa mga lugar na di-tagalog, ang pangrehiyon na patnugot ay nagtatag ng "Compensatory Program" para matimbang ang kakayahan sa Filipino ng mga Tagalog at di-Tagalog sa pamamagitan ng paglinang ng mga kagamitang pampagturo, pagsasanay ng mga tanging-guro, pagbukas ng mgadagdag ng klase at pagtatag ng mga nakapagpapasigla o mga insentibo para sa mga guro ng Filipino. Para sa lugal ng mga tagalog itatatag ang isang "enrichment Program" para mapaunlad ang kakayahan sa wika.
- h) Ang mga antas ng kakayahan bilang mga layon ng Filipino at English ay ihahanda ng kagawaran ayon sa antas at pangangailangan ng populasyon at pinababago bawat panahon (bawat anim na taon).
 - 1) Sa pagsukat ng mga matamo sa buong bansa kailangang magbigay ng mga konsiderasyon sa pagjakaiba ng pangrehiyon dahil sa pagkakaiba-iba ng Filipino at pagkakaiba-iba ng paggamit ng mga wika. Gagawin ang pagtantiya pangrehiyon para matamo ang pamantayang inihanda para sa kalidad na edukasyon.
- i) Ang paglipat ng kognitibo at linggwistikang kasanayan mula sa wika patungo sa isa rin ay kailangan matulungan at makikita sa mga silabus ng paaralan.

Apendiks S (Karugtong)

- k) Ipinatatutupad ang katamtamang pamantayan sa kasanayan sa wika (kapwa Filipino at English) para promosyon ng estudyante.
- l) Ang kagawaran ng edukasyon, kultura at Isports ay makipag-ugnayan sa sumusunod na mga gawain sa pagpapatupad ng binagong patakaran sa wika sa mga kinauukulang tanggapan o ahensiya.
 - 1. Pagbabago ng mga pagsasanay ng mga guro na ipinakikita ang patakarang bilinggwai.
 - 2. Paglinang ng isang programa sa pagsasanay ng mga guro na gagamit ng Filipino bilang wikang panturo sa mga tiyak na asignatura.
 - 3. Katibayan ng mga guro sa wika at karunungan sa nilalaman kasama na ang matagumpay ng mga guro na nagtuturo ng Filipino.
 - 4. Ang pagtanggap sa pagsasanay ng mga guro sa hinaharap.
 - 5. Paglinang ng mga mapagtatayong mga kagamitan para sa mga guro at mga mag-aaral sa pag-uugnay ng wika at kaalaman sa nilalaman sa paggamit ng iba't ibang kasanayan.
- m) Ang kagawaran ay nagtatakda ng komita sa edukasyong Bilinggwai na binubuo ng sumusunod:

Ang patnugot ng kawanihan (Elem. Sec. Tersarya)

Ang Tagapangulo ng konsisyon ng Pambansang Wika (Institute of Phil. Language)

Ang kinatawan mula sa sektor ng Edukasyong Pangwika at Lipunan ng Wika.

Ang Tagapangulo nitong komitibo sa loob ng tatlong taon at babaguhin ayon sa kagustuhan ng kalihim.

Apendiks S (Karugtong)

Ang sekretarya ay ipinamahay sa parehong tanggapan ng tagapangulo.

Ang unang gawain nitong komitibo ay mailahat ang impormasyong bilinggual sa loob ng ibang mga ahensiyang pampamahalaan o hindi at sa pangkalahatan ng madla.

Ipakita ng komitibo sa kalihim ang tamang ulat ng kanilang mga gawain at natuklasan.

Dapat may mga natatagong mga pangunahing datos sa mga natamo para sa paggamit sa hinaharap.

Sa tulong ng mga sangay ng mga mananaliksik bawat panahon, ito ay namamahala ng pag-aaral sa pagtatayo ng implementasyon ng patakaran at nagmungkahi ng mga pagbabago. Gagawa ng "Summative" na pagtataya pagkatapos ng sampung taon implementasyon 1987-1997.

2. Sa kautusang ito hinahalinhinas ang naunang kautusan sa patakaran ng Edukasyong Bilinggwal maliban sa di-umalinsunod sa kautusang ito.

3. Ang kautusang ito ay iiral sa panuruang taong 1987-1988.

(Lagda) LOURDES R. QUISUMBING
Kalihim

Sanggunian:

Kautusang Pangkagawaran Blg. 25, s. 1974 at 50,
s. 1975 Kautusang DECS Blg. 53, s. 1987

Pagtatalaga: 1-2-3-4- (M.D.: 1.-87

Ito'y isusulat sa "Perpetual Indie" sa ilalim ng mga sumusunod na asignatura:

change (Pagbabago) Communication Arts (Sining ng
Committee (Komite) Komunikasyon)
Course of Study (Collegiate (Banghay ng Pagtuturo)
Course of Study (Elementary) Banghay ng Pagtuturo
Course of Study Secondary (Banghay ng Pagtuturo)
Teachers (Mga Guro)

APENDIKS T

Republika ng Pilipinas
(Republic of the Philippines)
KAGAWARAN NG EDUKASYON, KULTURA AT ISPORTS
(Department of Education, Culture and Sports)
Maynila

September 9, 1988

DECS O R D E R
No. 84, s. 1988

USE OF FILIPINO LANGUAGE IN OFFICIAL TRANSACTIONS,
COMMUNICATIONS AND CORRESPONDENCE

To: Undersecretaries
Assistant Secretaries
Bureau Directors
Chiefs of Services and Heads of Units/Centers
Cultural Agency Directors
Regional Directors
School Superintendents
Presidents, State Colleges and Universities
Heads of Private Schools, Colleges and Universities
Vocational School Superintendents/Administrators

1. Inclosed is a copy of Executive Order No. 335 dated August 25, 1988 entitled "Enjoining all Departments/Bureaus/Offices/Agencies/Instrumentalities of the Government to take such steps as are Necessary for the Purpose of Using Filipino Language in Official Transactions, Communications and Correspondence."

2. It is desired that his order be brought to the attention of all concerned for their information. Please be guided accordingly.

(SGD) LOURDES R. QUISUMBING
Secretary

Incl.:
As stated

Reference:
None

Allotment: 1-2-3-4 -- (M.O. 1-87)

To be indicated in the Perpetual Index
under the following subjects

BURFAUS & OFFICES
CORRESPONDENCE
OFFICIALS

APENDIKS U

(Inclasure to DECS Order No. 84, s. 1988)

MALACAÑANG
Manila

BY THE PRESIDENT OF THE PHILIPPINES
EXECUTIVE ORDER NO. 335

ENJOINING ALL DEPARTMENTS/BUREAUS/OFFICES/AGENCIES
INSTRUMENTALITIES OF THE GOVERNMENT TO TAKE
SUCH STEPS AS ARE NECESSARY FOR THE PURPOSE
OF USING FILIPINO LANGUAGE IN OFFICIAL TRAN-
SACTIONS, COMMUNICATIONS AND CORRESPONDENCE.

WHEREAS, the 1987 Constitution provides that the
"national language of the Philippines is Filipino"; that
as it evolves it shall be further developed and enriched
on the basis of existing Philippine and other languages";
and that for "purposes of communication and instruction,
to official language of the Philippines are Filipino and,
until otherwise provided by law, English"; and

WHEREAS, the intensified use of Filipino language
in official transactions communications and correspondence
in government offices will hasten freater understanding
and appreciation among the people of government programs,
projects and activities throughout the country, thereby
serving as an instrument of unity and peace of national
progress.

NOW, THEREFORE, I, CORAZON C. AQUINO, President
of the Philippines, do hereby enjoin all departments/
bureaus/offices/agencies/instrumentalities of the
government to undertake the following:

1. Take steps to enhance the use of Filipino
in all official communications, transactions
and correspondence in their respective
offices, whether national or local;
2. Assign one or more personnel, as may be
necessary, in every office to take charge
of all communications and correspondence written
in Filipino.

Apendiks T (Karugtong)

DONE in the City of Manila, this 25th day of August in the year of our Lord, nineteen hundred and eighty-eight.

(SGD) CORAZON C. AQUINO
President

By the President:

(SGD) CATALINO MACARAIG, Jr.
Executive Secretary

CERTIFIED COPY:

(SGD) AURORA T. AQUINO
Presidential Staff Director
Malacañang Records Office

a true copy
10/21/88
HE9/he17

KURIKULUM BITA

PANGALAN	: LOURDES CINCO ESPARES
TIRAHAN	: Catbalogan, Samar
KAPANGANAKAN/PETSA	: Pebrero 17, 1931
LUGAL	: Catbalogan, Samar
KASALUKUYANG KATUNGKULAN	: Kawaksing Dalubturo IV Area Chairman Kagawaran ng Filipino, Samar State Polytechnic College
KATAYUANG SIBIL	: Balo

SANLIGANG EDUKASYUNAL

Elementarya	Catbalogan Elem. School Catbalogan, Samar 1938-1943
Sekundarya	Samar High School Catbalogan, Samar 1945-1949
Kolehiyo	Samar College Associate in Arts 1949-1950
	University of the East Bachelor of Science in Education Major in English 1950-1952
	National University Bachelor of Science in Education Major in Filipino Summers 1954, 1955
Gradwedong Pag-aaral	National University 1964

Technological University
of the Philippines, Manila
1974

Leyte Normal College,
Tacloban City (Now Leyte
State College) 1974-1976,
1978-1979

Leyte Institute of Tech-
nology, Tacloban City
MATVE Educational Program

Samar School of Arts & Trades
Training Center
Catbalogan, Samar
1978-1979

Samar State Polytechnic
College, Catbalogan, Samar
Dalubhasa sa Sining ng
Edukasyong Medyor sa
Filipino
1987-1989

KARAPATANG SERBISYONG SIBIL

Senior Teacher Regular, Catbalogan, Samar, January 8, 1956

KARANGALAN AT MGA GAWAD NATAMO

Study Grantee, First Semester
1988 at First Sem. '89 . .

Faculty Development
Program, Samar State
Polytechnic College
Catbalogan, Samar

Katibayan sa Merito

Trainor, Talumpating
nanalo ng Unang Gantimpala
sa Timpalak Panitik, Antas
Pansangay, Panrehiyon,
Tacloban City, Samar State
Polytechnic College,
Marso 1, 1980

Chairperson, Prize
Committee FFP/FAHP/FFPCC
Samar State Polytechnic
College, Setyembre 30,
1981

Chairman Prize Committee
Regionzl FFP/FAHP/FFPCC
Work Conference
Samar State Polytechnic
College, November 25, 1981

Katibayan sa Komendasyon . . . Member Social and
Entertainment, Third
Regional Youth Science
Camp, Samar State
Polytechnic College
Agosto 1-7, 1982

Chairman Prize Committee
FFP/FAHP/FFPCC Week
Celebration Samar State
Polytechnic College
Oktubre 11-18, 1982

Regional PSYCC Convention
Workshop and Bb. Agham 82',
People Center, Taclohan
City, Marso 4-6, 1982

Wholehearted Support and
Participation in the
Activities of FFP/FAHP/
FFPCC, Samar State
Polytechnic College
Marso 1-4, 1986

Katibayan sa Katapatan . . . 31 years of service, Samar
State Polytechnic College
Catbalogan, Samar
Disyembre 17, 1983

Katibayan sa Pagpapahalaga . . Member Committee on Prizes,
Cultural Night Celebration
Samar State Polytechnic
College, Disyembre 20, 1986

Wholehearted Support
Christmas Festival '86
Samar State Polytechnic
College, Catbaloga, Samar
Disyembre 1986

Member Committee on Prizes
Celebration of Foundation
Day, Samar State Polytechnic
College, Disyembre 17-18,
1987

Chairman Lupon Inampelan
Tula/Talumpati, Cultural
Night Celebration
Samar State Polytechnic
College, Catbalogan, Samar
Nobyembre 13, 1987

Narra Service 37 years of Service
Samar State Polytechnic
College, Catbalogan, Samar
Nobyembre 18, 1987

MGA SEMINAR AT KAPULUNGAN NG DINALUHAN

In-Service Training in Vocational School, Samar School
of Arts and Trades, Catbalogan, Samar, August 5-12, 1961.

Ika-pitong Pambansang Gawaing Kapulungan ng mga Tagamasid
sa Pilipino sa Pagtataguyod ng Kawanihan ng Paaralan
Bayan, Surian ng Wikang Pambansang Samahan ng mga
Tagamasid, sa Pilipino, March 15-19, 1971.

Seminar sa Filipino, Samar School of Arts and Trades,
November 27-29, 1975.

Paaralan ng Sining at Opisyo, Samar School of Arts and
Trades, July 15-19, 1974.

Ika-sampung Pambansang Kapulungan sa Pilipino, Pambansang
Samahan ng mga Tagamasid sa Pilipino Rehiyon I, February
28-March 4, 1977.

Echo Seminar-Workshop on Various Subjects, Samar School of Arts and Trades, June 1, 4, 11 and 18, 1977.

Echo Seminar-Workshop on Population Education, Samar School of Arts and Trades, July 5-9, 1978.

Echo Seminar-Workshop in Guidance, Samar School of Arts and Trades, June 8-9, 1978.

Filipino Bilang Wikang Panturo sa Dalubhasaan, Dalubhasaan Normal ng Pilipinas, May-3-5, 1979.

Tag-init ng Gagawing-Kapulungan sa Gamit ng Filipino, Samar School of Arts and Trade, April 16, May 11, 1979.

Seminar-Workshop in Curriculum Design Development Including Achievement Testing (Phase II-A), Samar School of Arts and Trade, November 5 - December 14, 1979.

Seminar sa Bilanggwalismo, Samar School of Arts and Trade, February 11-15, 1980.

Trainors Seminar on Attitude, Motivation and Methodology As Factors in Language Learning, Samar School of Arts and Trades, October 2-22, 1980.

Follow Thru Seminar Workshop on the Upgrading of the Two-Year Technical & Four-Year Teacher Education Curriculum, Samar School of Arts and Trade, March 26-27, 1981.

One-day Conference of Administrative and Professional Matters, Samar School of Arts and Trade, June 26, 1981.

Seminar on the Technique of Developing Reading Skills Among Students, Samar School of Arts and Trade, October 18-19, 1981.

The 22nd Annual Convention, U. P. College of Education, May 3-5, 1983.

Seminar Workshop on Upgrading Competencies for Effective College Teaching, Samar School of Arts and Trade, November 4-8, 1985.

Seminar Workshop on Work Values Development, Samar State Polytechnic College, June 27, 1986.

1986 Draft Constitution Trainor's Workshop, Samar State Polytechnic College, December 5, 1986.

Seminar Workshop on Research Program Development, Samar State Polytechnic College, February 27, 1987.

Conference of Secondary School Heads and Language Teachers for Upgrading Secondary Education, Samar State Polytechnic College, September 14, 1987.

Pre-Membership Seminar Cooperative, Samar State Polytechnic College, September 16, 1987.

Pansangay sa Gawaing Kapulungan sa Filipino, Samar National School, September 23, 1987.

Orientation Seminar on Project ARS, Samar National School, September 26, 1987.

Pambansang Seminar sa Bagong Ortograpiyang Filipino; Dalubhasaen Normal ng Pilipinas, August 24-25, 1988.

Seminar-Gawaing Kapulungan sa Filipino, Dalubhasaang Normal sa Pilipinas, Setyembre 7-9, 1988.

Seminar-Gawaing Kapulungan, "Ang Malikhaing Pagtuturo ng Panitikan. Ang Guro bilang Manunulat at ang Manunulat bilang Guro, Pamantasan de La Salle, April 10-15, 1988.

Gawaing-Kapulungan, "Ang Napapanahong Pang-Edukasyong Teknolohiya ng Pagtuturo ng Sining ng Wika at Panitikan, Pamantasan de la Salle, April 17-22, 1988.

KURIKULAR NA MGA GAWAIN

Tagapayo	Homeroom Class Organization
Trainor	Division, Regional, National Oratorical Contest in Filipino
Manunuring Filipino	Tradesman, Official Organ Samar State Polytechnic College, 1955 - 1986

Pangulo	Cofradia de Lourdes Catbalogan, Samar
Kasapi	Parish Council Catbalogan, Samar

KATUNGKULAN HINAHAWAKAN

Gurong Pansilid-aralan	Samar Trade School Catbalogan, Samar August 1952-June 30, 1960
Pansekundaryang Guro	Samar School of Arts & Trade Catbalogan, Samar July 1, 1960 - June 30, 1963
Instruktor ng Kolehiyo	Samar School of Arts & Trade Catbalogan, Samar July 1, 1963, August 31, 1979
Dalubturo	Samar School of Arts & Trade Catbalogan, Samar September 1, 1979 - February 29, 1987
Kawaksing Dalubturo II	Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar March 1, 1987 - December 30, 1987
Kawaksing Dalubturo III	Samar State Polytechnic College, Catbalogan, Samar January 1, 1988 - September 30, 1988

MGA SAMAHANG KINAAANIBAN

Kasapi	Philippine Association of Graduate Education (PAGE) Region VIII
Kasapi	Philippine Education of Vocational Education (PAVE)

- Kasapi Personal Association (PA)
Samar State Polytechnic
College, Catbalogan, Samar
- Kasapi Personal Parent Association
(PPA) Samar State Polytechnic
College, Catbalogan, Samar
- Kasapi Lupon ng mga Guro

TALAAN NG MGA FIGURA AT TALAHANAYAN

Mga Figura

Pahina

1. Iskemang Nagpapakita ng Teoriya, mga
Konsepto, mga Baryabol at Inaasahang
Magiging Kinalabasan ng Pag-aaral,
Isang Teyoritikal at Konseptuwal
na Balangkas 14
2. Disenyo ng Pag-aaral 52

Talahanayan

1. Bilang ng mga Dalubturo at mga
Mag-aaral na kalahok sa bawat
Paaralan/Kolehiyo 53
2. Ang Kursong Natapos ng mga
Dalubturo at ang Kanilang Medyor 64
 - 2.1 Ang Kursong Natapos at
ang Maynor ng mga Dalubturo 66
 - 2.2 Mga Nakuhang Yunit sa
Filipino ng mga Dalubturo 66
3. Kadalasan ng Paggamit sa Wika
(Filipino) ng mga Dalubturo
sa Iba't Ibang Pook 68
 - 3.1 Kadalasan sa Paggamit ng Wika
(Filipino sa Iba't Ibang
Sitwasyon 69
4. Bilang ng mga Taon sa Pagtuturo
ng mga Dalubturo 70
 - 4.1 Bilang ng Taon sa Paggamit ng
Filipino sa Agham Panlipunan 71
5. Mga Dinaluhang Salingkurang
Pagsasanay sa Pagtuturo 73
6. Wikang Ginamit sa Pagsulat
ng mga Aklat o Sanggunian 74
7. Antas ng Kahandaan ng mga
Dalubturo Ayon sa Limang
Aspekto 77

TALAHANAYAN NG MGA FIGURA AT TALAHANAYAN
(Karugtong)

Talahanayan

8.	Tamtamang Iskor sa Bawat Aytem ng Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa Bawat Panlipunan Bilang Wikang Pnturo	79
8.1	Tamtamang Iskor ng mga Aytem sa Saloobin ng mga Dalubturo sa Filipino Bilang Wikang Pambansa	81
8.2	Tamtamang Iskor ng mga Aytem sa mga Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan Bilang Kapital sa English	83
8.3	Tamtamang Iskor ng mga Aytem sa Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino Bilang Kapital sa Waray	85
8.4	Tamtamang Iskor ng mga Aytem sa Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino Bilang Wikang Pansulit sa Agham Panlipunan	86
9.	Kabuuang Tamtamang Iskor ng Kahandaan at Saloobin ng mga Dalubturo sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan	89
10.	Mga Katangiang Personal na Naka- aapekto sa Saloobin ng mga Mag-aaral	91
11.	Tamtamang Iskor sa Bawat Aytem ng Saloobin ng mga Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino Bilang Wikang Panturo sa Agham Panlipunan	92

TALAHANAYAN NG MGA FIGURA AT TALAHANAYAN
(Krtg.)

Talahanayan

11.1	Tamtamang Iskor ng mga Aytem sa Saloobin ng mga Mag-aaral sa Filipino Bilang Wikang Pambansa	94
11.2	Tamtamang Iskor ng mga Aytem sa mga Saloobin ng mga Mag-aaral sa Filipino Bilang Kapitalit sa English	96
11.3	Tamtamang Iskor sa mga Aytem sa mga Saloobin ng mga Mag-aaral sa Filipino Bilang Kapitalit sa Waray	98
11.4	Tamtamang Iskor ng mga Aytem sa Saloobin ng mga Mag-aaral sa Filipino Bilang Wikang Pansulit	100
12.	Kabuuang Tamtaman ng mga Kahandaan at Saloobin ng mga Mag-aaral sa Paggamit ng Filipino sa Agham Panlipunan Batay sa Limang Katangiang Personal	101
13.	Mga Saloobin ng mga Dalubturo at mga Mag-aaral ayon sa Limang Aspekto	103
14.	Ang Wikang Inirekomendang Gamitin sa Agham Panlipunan	104